

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

Fjerde Række Nr. 58.

OVERSIKT

OVER

SINDSSYGEASYLERNES VIRKSOMHED

I

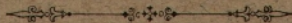
AARET 1901.

*(Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1901.)*

EFTER DE FRA ASYLERNE INDKOMNE AARSBERETNINGER

UDGIVEN AF

MEDICINALDIREKTØREN.



KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1903.

Pris: Kr. 0.50.



Norges officielle Statistik, Fjerde Række.  
(Statistique officielle de la Norvège, Quatrième série.)

Trykt 1901.

- Nr. 1. Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene 1898. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)  
— 2. Sindssygeasylnernes Virksomhed 1899. (*Hospices d'aliénés.*)  
— 3. Den norske Rigstelegraf 1899 og 1ste Kvartal 1900. (*Télégraphes du Royaume.*)  
— 4. Civil Retspleie 1897 og 1898. (*Justice civile.*)  
— 5. Norges Skibsfart 1899. (*Navigation.*)  
— 6. Folkemængdens Bevægelse 1896. (*Mouvement de la population.*)  
— 7. Strafarbejdsanstalter 1898/99. (*Maisons centrales pénitentiaires.*)  
— 8. Folkemængdens Bevægelse 1897. (*Mouvement de la population.*)  
— 9. Norges kommunale Finantser 1896. (*Finances des communes.*)  
— 10. Rekruteringsstatistik 1900. (*Recrutement.*)  
— 11. Norges Handel 1900. (*Commerce.*)  
— 12. Distriktsfængsler 1899. (*Prisons départementales.*)  
— 13. Norges Sparebanker 1900. (*Caisses d'épargne.*)  
— 14. Kriminalstatistik 1895, 1896 og 1897. (*Justice criminelle.*)  
— 15. Norges postvæsen 1900. (*Statistique postale.*)  
— 16. Fattigstatistik 1895. (*Assistance publique.*)  
— 17. Folkemængdens Bevægelse 1898. (*Mouvement de la population.*)  
— 18. Skiftevæsenet 1896, 1897 og 1898. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)  
— 19. Norges almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger 1898 og 1899. (*L'institution générale des assurances des bâtiments contre l'incendie.*)  
— 20. Skolestatistik 1898. (*Instruction publique.*)  
— 21. Norges Fiskerier 1900. (*Grandes pêches maritimes.*)  
— 22. De offentlige Jernbaner 1900/01. (*Chemins de fer publics.*)  
— 23. Private Aktiebanker 1900. (*Banques privées par actions.*)  
— 24. Veterinærvæsenet og kjødkontrollen 1899. (*Service vétérinaire et inspection de la viande.*)  
— 25. Valgstatistik 1900. (*Statistique électorale.*)  
— 26. Fattigstatistik 1896 og 1897. (*Assistance publique.*)

Trykt 1902.

- 27. Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene 1899. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)  
— 28. Telegrafvæsen 1900/01. (*Télégraphes et téléphones de l'Etat.*)  
— 29. Sindssygeasylnernes Virksomhed 1900. (*Hospices d'aliénés.*)  
— 30. Norges kommunale Finantser 1897. (*Finances des communes.*)  
— 31. Strafarbejdsanstalter 1899/1900. (*Maisons centrales pénitentiaires.*)  
— 32. Norges Skibsfart 1900. (*Navigation.*)  
— 33. Fattigstatistik 1898. (*Assistance publique.*)  
— 34. Civil Retspleie 1899 og 1900. (*Justice civile.*)  
— 35. Den norske Statskasses Finantser 1895,96—1899/1900. (*Finances de l'Etat.*)  
— 36. De Spedalske i Norge 1896—1900. (*Les lépreux en Norvège.*)  
— 37. Kriminal Retspleie 1897 og 1898. (*Statistique de la justice criminelle: Procédure.*)  
— 38. Norges Handel 1901. (*Commerce.*)  
— 39. Folkemængdens Bevægelse 1891—1895. II. Sammændrag. (*Mouvement de la population. — Résumé.*)  
— 40. Fagskolestatistik 1896—97, 1897—98 og 1898—99. (*Écoles professionnelles.*)  
— 41. Skiftevæsenet 1899. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)  
— 42. Folkemængdens Bevægelse 1899. (*Mouvement de la population.*)  
— 43. Norges Sparebanker 1901. (*Caisses d'épargne.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

Fjerde Række Nr. 58.

---

OVERSIGT

OVER

SINDSSYGEASYLERNES VIRKSOMHED

I

AARET 1901.

*(Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1901.)*

---

EFTER DE FRA ASYLERNE INDKOMNE AARSBERETNINGER

UDGIVEN AF

MEDICINALDIREKTØREN.



KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1903.

For Aarene 1884—1898 se Norges officielle Statistik, Tredie Række.  
For Aarene 1899 og 1900 se Norges officielle Statistik, Fjerde Række  
Nr. 2 og 29.



## Indholdsfortegnelse.

	Side
Indledning, Oversigt over Sygepladserne m. v. paa de norske Sindssygeasylter	1
Oversigt over Antallet af de paa Sindssygeasylterne Behandlede, Middelbelæg og Antal Forpleiningsdage (Tab. I)	6-7
Forholdet mellem offentlige og private i Sindssygeasylterne Behandlede (Tab. II)	6-7
Interkurrente Sygdomme paa Asylterne (Tab. III)	8-9
Tilsammen Behandlede (Tab. IV)	10-11
Tilbageiggende fra 1899 (Tab. V)	10-11
Indkomne (Tab. VI)	12-13
Udskrevne helbredede (Tab. VII)	12-13
Udskrevne i bedret Tilstand (Tab. VIII)	14-15
Udskrevne uhelbredede (Tab. IX)	14-15
Døde (Tab. X)	16-17
Tilbageiggende ved Udgangen af 1900 (Tab. XI)	16-17
Sygdomsform og Behandlingens Udfald for samtlige Asylter (Tab. XII)	18-19
Forholdet af Tilbageiggende, Indkomne, Udgaæede og Døde til samtlige paa Sindssygeasylterne Behandlede (Tab. XIII)	18-19
Tiden paa Aaret for de Syges Indlæggelse paa Asylterne (Tab. XIV)	20
Kjøn og Alder ved Indlæggelsen paa Sindssygeasylterne (Tab. XV)	21
Sindssygdommens eller sidste Anfalds Varighed ved Indlæggelsen (Tab. XVI)	21
Dødsarsagerne hos de paa Sindssygeasylterne Døde (Tab. XVII)	22-25
De Indkomnes Hjemstavn (Tab. XVIII)	26-27
De Indkomnes Egteskabsforhold (Tab. XIX)	27
Aarsagerne til Sindssygdom hos de Indlagte (Tab. XX)	28-31
De Indkomnes Stand og Stilling (Tab. XXI)	32-33

## Table des matières.

	Pag.
Introduction. Données générales sur les hospices d'aliénés de Norvège en 1900	1
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant pour chaque hospice le nombre des places et le total des journées d'entretien (Tab. I)	6-7
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre des aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées (Tab. II)	6-7
Cas des maladies intercurrentes dans les hospices d'aliénés (Tab. III)	8-9
Nombre des aliénés traités dans les hospices (Tab. IV)	10-11
Nombre des aliénés en traitement dans les hospices au 1er janvier 1900 (Tab. V)	10-11
Nombre des entrées dans les hospices d'aliénés (Tab. VI)	12-13
Nombre des sorties en état de guérison (Tab. VII)	12-13
Nombre des sorties en état d'amélioration (Tab. VIII)	14-15
Nombre des sorties en état de non guérison (Tab. IX)	14-15
Nombre des décès dans les hospices d'aliénés (Tab. X)	16-17
Nombre des aliénés restés en traitement au 31 décembre 1900 (Tab. XI)	16-17
Répartition par formes de la maladie et résultat du traitement (Tab. XII)	18-19
Rapport du nombre des sorties et des décès comparé au total des aliénés traités dans les hospices d'aliénés (Tab. XIII)	18-19
Tableau des entrées dans les hospices réparties par mois (Tab. XIV)	20
Répartition des aliénés par âge et par sexe lors de leur admission dans les hospices (Tab. XV)	21
Durée de la maladie ou du dernier accès lors de l'admission des aliénés (Tab. XVI)	21
Causes de décès indiquées pour les aliénés décédés dans les hospices (Tab. XVII)	22-25
Tableau des entrées réparties par domicile des aliénés (Tab. XVIII)	26-27
Tableau des entrées réparties par état civil (Tab. XIX)	27
Tableau des entrées dans les hospices d'aliénés réparties par cause présumée de la maladie (Tab. XX)	28-31
Tableau des entrées réparties par profession et par condition sociale (Tab. XXI)	32-33

	Side		Pag.
Oversigt over Anvendelsen af Indespærring (Tab. XXII) .....	32-33	Relevé de l'application de reclusion (Tab. XXII) .....	32-33
Middeltallet af daglig arbejdende Syge i Asylerne (Tab. XXIII) .....	34-35	Nombre moyen par jour des aliénés occupés au travail dans les diverses hospices (Tab. XXIII) .....	34-35
Ekstrakt af Regnskaberne for Gaustad, Eg og Rotvold Asyler for Regnskabsaaret $\frac{1}{7}$ 1900— $\frac{80}{6}$ 1901 (Tab. XXIV) .....	36	Tableau des recettes et des dépenses des établissements d'aliénés de Gaustad, d'Eg et de Rotvold $\frac{1}{7}$ 1899— $\frac{80}{6}$ 1900 (Tab. XXIV) .....	36
Ekstrakt af Regnskabet for Kriminalasylet i Trondhjem for Regnskabsaaret $\frac{1}{7}$ 1900— $\frac{80}{6}$ 1901 (Tab. XXV) .....	37	Tableau des recettes et des dépenses de l'asile d'aliénés criminels $\frac{1}{7}$ 1899— $\frac{80}{6}$ 1900 (Tab. XXV) .....	37
—			
Uddrag af Aarsberetningen for Gaustad Sindssygeasyl .....	38	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Gaustad .....	38
Uddrag af Aarsberetningen for Kristiania Sindssygeasyl .....	38	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Kristiania .....	38
Oversigt over Kristiania Sindssygeasyls økonomiske Tilstand ved Udgangen af Aaret .....	46	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Kristiania .....	46
Uddrag af Aarsberetningen for Oslo Hospitals Asyl .....	48	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Oslo .....	48
Ekstrakt af Regnskabet for Oslo Sindssygeasyl .....	48	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés d'Oslo ..	48
Beretning for Doktor Dedichens Sindssygeasyl .....	50	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de dr. Dedichen .....	50
		Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Kristiansand .....	55
Oversigt over Kristiansands Sindssygeasyls Indtægter og Udgifter .....	55	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Eg .....	56
Uddrag af Aarsberetningen for Eg Sindssygeasyl .....	56	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Newengaarden .....	62
Uddrag af Aarsberetningen for Newengaardens Sindssygeasyl .....	62	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Newengaarden .....	71
Ekstrakt af Regnskabet for Newengaardens Sindssygeasyl .....	71	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rosenberg .....	73
Uddrag af Aarsberetningen for Rosendergs Sindssygeasyl .....	73	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Møllendal .....	79
Uddrag af Aarsberetningen for Møllendals Sindssygeasyl .....	79	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Møllendal .....	95
Økonomisk Beretning for Møllendals Asyl .....	95	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Trondhjem .....	96
Uddrag af Aarsberetningen for Trondhjems Hospitalsstiftelses Sindssygeasyl .....	96	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Trondhjem .....	102
Oversigt over Trondhjems Hospitalsstiftelses Sindssygeasyls Indtægter og Udgifter .....	102	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rotvold .....	104
Uddrag af Aarsberetningen for Rotvold Sindssygeasyl .....	104	Extrait du rapport sur l'asile d'aliénés criminels .....	111
Uddrag af Aarsberetningen for Kriminalasylet .....	111		



## Oversigt

### over Sindssygeasylernes Virksomhed i 1901.

---

**Antallet af Sindssygeasyl** var 12 med ialt 1716 Sygepladse ved Aarets Udgang.

Asylerne var:

**Gaustad**, Statsasyl ved Kristiania, med 330 Pladse, Halvdelen for hvert Kjø.

**Kristiania kommunale Asyl** med 120 Pladse, 76 for Mænd og 44 for Kvinder.

**Oslo Hospitals Asyl** i Kristiania med 40 Pladse, kun for Kvinder.

**Dr. Dedichens Asyl**, privat, ved Kristiania, med 58 Pladse, Halvdelen for hvert Kjø. Asylet aabnedes 20de September.

**Kristiansands kommunale Asyl** med 21 Pladse.

**Eg**, Statsasyl i Kristiansand, med 260<sup>1)</sup> Pladse, Halvdelen for hvert Kjø.

**Newengaarden**, kommunalt Asyl i Bergen, med 240<sup>2)</sup> Pladse, Halvdelen for hvert Kjø.

**Rosenbergs Asyl**, privat, i Bergen, med 175 Pladse, 120 for Mænd og 55 for Kvinder.

**Møllendals Asyl**, privat, ved Bergen, med 80<sup>3)</sup> Pladse, 45 for Mænd og 35 for Kvinder.

**Trondhjems Hospitalsstiftelses Asyl**, kommunalt, med 82 Pladse.

**Rotvold**, Statsasyl ved Trondhjem, med 275 Pladse, 145 for Mænd (hvoraf 15 i Landbrugskolonien) og 130 for Kvinder.

**Kriminalasylet** i Trondhjem kan modtage ca. 35 Patienter, kun Mænd.

Tabel I giver en Oversigt over *Asylernes Virksomhed*, Behandlingens Udfald, Forpleiningsdagens Antal m. m. I 1901 indlagdes 858 mod 777 i 1900 og 768 i 1899. Forholdet af Indlæggelser til Antallet af Sygepladse

---

<sup>1)</sup> Autoriseret for dette Antal 21de Oktober 1901.

<sup>2)</sup> Do. 7de November 1901.

<sup>3)</sup> Do. 23de Marts 1901.

for samtlige Asylter (1716) udgjorde 50,0 pCt. og var for hvert Asyl følgende:

Kristiania . . . . .	95,8 pCt.	Møllendal . . . . .	37,5 pCt.
Rotvold . . . . .	68,4 —	Kriminalasylet . . . . .	25,7 —
Eg . . . . .	61,9 —	Rosenberg . . . . .	21,7 —
Newengaarden . . . . .	49,2 —	Kristiansand . . . . .	14,3 —
Gaustad . . . . .	48,2 —	Trondhjem . . . . .	13,4 —
Dedichens Privatasyl . . . . .	39,7 —	Oslo . . . . .	7,5 —

Forholdet mellem *Mænd og Kvinder* sees af følgende Sammenstilling:

	Mænd.	Kvinder.
Tilbageiggende fra 1900 . . . . .	54,9 pCt.	45,1 pCt.
Indkomne i 1901 . . . . .	53,4 —	46,6 —
Tilsammen Behandlede . . . . .	54,4 —	45,6 —
Udgaaede og Døde . . . . .	53,6 —	46,4 —
Tilbageiggende ved Udgangen af 1901 . . . . .	54,9 —	45,1 —

Forholdet af Tilbageiggende, Indkomne, Udgaaede og Døde til samtlige Behandlede ved de enkelte Asylter sees af Tabel XIII.

Af de *Udgaaede* udskreves 22,6 pCt. helbredede, 26,6 pCt. bedrede, 34,1 pCt. uhelbredede, 1,0 pCt. efter afgiven Erklæring og 15,7 pCt. døde.

*Forpleiningsdagens Antal* udgjorde 609 389 eller gennemsnitlig for hver af samtlige Behandlede 242,7 Dage (i 1900 247,4 Dage; i 1899 254,6 Dage).

*Middeltallet af daglig behandlede Syge* var 1 678,9 (i 1900 1 683,5; i 1899 1 693,8). Antallet af de for *Fattigvæseners* og *Privates* Regning behandlede Syge sees af Tabel II. For det Offentliges Regning forpleiedes 84,9 pCt., for Privates 15,1 pCt.

*Sundhedstilstanden* har gennemgaaende været meget god; de interkurrente Sygdomme vil sees af Tabel III. Paa *Gaustad* forekom i April en Del Tilfælde af Diarré, der sandsynlig skyldtes den sædvanlige i Slutningen af Vinteren optrædende Influenza med overveiende Tarmsymptomer; men forøvrigt var Asylet aldeles forskaanet for den Diarré, som ellers mangededs optraadte temmelig ondartet i Løbet af Sommeren og Høsten. Paa *Rosenbergs* Asyl fik en Kjøkkenpige om Høsten Tyfoidefeber, som hun antoges at have paadraget sig udenfor Asylet; i dette var der nemlig efter forrige Aars Epidemi foretaget omfattende Desinfektion, og der var indlagt en fuldstændig ny Vandledning. Dødsprocenten af Tuberkulose var adskillig mindre end det foregaaende Aar (33,3 pCt. imod 42,9 pCt. i Henhold til Dødslisten, eller 38,9 pCt. imod 54,3 pCt. i Henhold til Sektionsfundene). Af de 6, der i Aarets Løb er døde af Tuberkulose, opgives 4 at have paadraget sig Smitten før Indkomsten i Asylet. Paa *Rotvold* indtraf der under den usædvanlige Sommervarme en Del lette Tilfælde af Diarré og epidemisk Ikterus.



*Dødsårsagerne og de Dodes Alder* sees af Tabel XVII. Den hyppigste Dødsårsag var Tuberkulose, som forårsagede 29,5 pCt. af samtlige Dødsfald; 16,3 pCt. skyldtes Lungetuberkulose alene. Derefter er opført Insania, Lungebetændelse og Paralysis generalis med henholdsvis 14,0 pCt., 11,6 pCt. og 10,9 pCt.

Tabel XIV viser Fordelingen af *de Indkomne paa de enkelte Maaneder*, som efter Hyppigheden af Indlæggelser faar følgende Orden:

Mai .....	89	November .....	77	Januar .....	64
Juni .....	84	August .....	75	April .....	61
Juli .....	79	Marts .....	67	December .....	60
Oktober .....	77	September .....	65	Februar .....	52

Der indlagdes flest i 2det Kvartal (234); derefter kom 3die Kvartal med 219, 4de Kvartal med 214 og 1ste Kvartal med 183. Af 10 til Observation indlagte Personer er 8 ikke medregnet i Tabellen.

*De Indkomnes Alder* (Tabel XV) kjendes for 839, idet 10 til Observation indlagte ikke er medregnet, og Alderen ikke er opgivet for 3, samt for 6 kun oplyst at være over 60 Aar.

Heraf var:

6,2 pCt. mellem 10—20 Aar.	12,4 pCt. mellem 50—60 Aar.
27,1 — — 20—30 —	6,4 — — 60—70 —
24,2 — — 30—40 —	3,1 — — 70—80 —
20,4 — — 40—50 —	0,2 — — 80—90 —

*Sygdommens eller det sidste Anfalds Varighed* ved Indlæggelsen (Tabel XVI) er opgivet for 848, idet 10 til Observation indlagte ikke er medregnet. Den var for:

38,7 pCt. under $\frac{1}{2}$ Aar,
10,8 — fra $\frac{1}{2}$ —1 —
5,1 — « 1—2 —
32,5 — « 2 Aar og derover,
12,9 — ukjendt.

*De Indkomnes Hjemstavn* (Tabel XVIII) anføres for 835, idet 9 til Observation indlagte og 14 med ukjendt Hjemstavn i Norge indlagte ikke er medregnet. 60,7 pCt. var fra Landdistrikterne, 37,4 pCt. fra Byerne og 1,6 pCt. hjemmehørende i Sverige.

*De Indkomnes Egteskabsforhold* (Tabel XIX) kjendes for 849, hvoraf 55,0 pCt. var ugifte, 39,5 pCt. gifte og 5,5 pCt. i Enkestand. 9 til Observation indlagte Personer er ikke medregnet.

En Sammenstilling af de opgivne *Aarsager til Sindssygdом* hos de Indkomne er gjort i Tabel XX, som omfatter 848 Indlæggelser, idet 10 til Observation indlagte ikke er medregnet. Der kjendes ingen Aarsag for 260 eller 30,7 pCt. Blandt de andre 588 anføres arveligt Anlæg overhovedet hos 322

eller 54,8 pCt, som eneste Aarsag hos 232 eller 39,5 pCt. Drik er anført hos 49 eller 8,3 pCt. og Syfilis hos 29 eller 4,9 pCt.

*Stand og Stilling* (Tabel XXI) er opgivet for 841 (den er ikke opgivet for 7, og 10 til Observation indlagte er ikke medregnet). Af disse tilhørte:

31,4	pCt. Bonde-, Husmands- og Inderststanden,
21,0	— Arbejderstanden,
13,7	— Haandværkerstanden,
10,7	— Tjenerstanden,
5,8	— Handelsstanden,
5,7	— Sjømandsstanden,
3,7	— forskellige Funktionærer,
2,1	— Embeds- og Bestillingsmandsstanden.

*Indespærring* opgives at have været anvendt paa de i Tabel XXII opførte 7 Asyler i tilsammen 1 849<sup>5</sup>/<sub>6</sub> Døgn eller 7,3 Timer pr. 100 Forpleiningsdage, deraf 25,4 Døgn i de 3 Statsasyler og 1 809 Døgn i de 2 bergenske Privatasyler.

I Kriminalasylet har 2 Patienter, som har baaret Fodhelle (den ene helt fra Indlæggelsen i 1896, den anden fra August 1899), siden November været uden.

*Arbejdsvirksomheden* blandt de Sindssyge fremgaar af Tabel XXIII.

Efter «Forklaringer til Statsregnskabet, Budgetaaret 1900—1901» meddeles Extrakt af de 3 Statsasylers (Tabel XXIV) samt (Tabel XXV) af Kriminalasylets Regnskaber.

Den *psykiatriske Undervisning* paa Gaustad Asyl holdtes i 1ste Semester for 35 medicinske Studerende.



**Tabeller.**

Tabel I. Oversigt over Antallet af de paa

Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant pour chaque

Asyler.	Tilbageiggende ved Udgangen af 1900.						Indkomne i 1901.						Tilsammen Behandlede i 1901.						Ud-					
	Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.		
	Tils.		Deraf		Tils.		Deraf		Tils.		Deraf		Tils.		Deraf		Tils.		Deraf		Tils.		Deraf	
	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Gaustad . . . . .	336	179	157	159	88	71	495	267	228	48	27	21	29	17	12									
Kristiania . . . . .	118	81	37	115	54	61	233	135	98	20	11	9	35	15	20									
Oslo . . . . .	41	-	41	3	-	3	44	-	44	-	-	-	1	-	1									
Dedichens . . . . .	-	-	-	23	9	14	23	9	14	1	-	1	-	-	-									
Kristiansand . . . . .	22	12	10	3	1	2	25	13	12	-	-	-	-	-	-									
Eg . . . . .	261	135	126	161	83	78	422	218	204	47	21	26	21	7	14									
Newengaarden . . . . .	238	121	117	118	65	53	356	186	170	27	18	9	63	31	32									
Rosenberg . . . . .	175	123	52	38	32	6	213	155	58	4	3	1	9	7	2									
Møllendal . . . . .	83	51	32	30	12	18	113	63	50	5	-	5	7	7	-									
Trondhjem . . . . .	91	46	45	11	5	6	102	51	51	3	2	1	1	1	-									
Rotvold . . . . .	268	141	127	188	100	88	456	241	215	30	15	15	52	22	30									
Kriminalasylet . . . . .	20	20	-	9	9	-	29	29	-	1	1	-	-	-	-									
Tilsammen	1 653	909	744	858	458	400	2511	1367	1144	186	98	88	218	106	112									

<sup>1)</sup> Dr. Dedichens Asyl var kun i Virksomhed 103 dage.

Tabel II. Forholdet mellem offentlige og

Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre

Asyler.	Tilbageiggende fra 1900.						Indkomne i 1901.						Tils. Behand-			
	Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			
	Tils.		Deraf		Tils.		Deraf		Tils.		Deraf		Tils.		Deraf	
	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Gaustad <sup>1)</sup> . . . . .	262	136	126	74	43	31	120	67	53	39	21	18	382	203	179	
Kristiania . . . . .	118	81	37	-	-	-	115	54	61	-	-	-	233	135	98	
Oslo . . . . .	32	-	32	9	-	9	1	-	1	2	-	2	33	-	33	
Dedichens . . . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	9	14	-	-	-	
Kristiansand . . . . .	21	11	10	1	1	-	3	1	2	-	-	-	24	12	12	
Eg <sup>2)</sup> . . . . .	218	111	107	43	24	19	118	65	53	43	18	25	336	176	160	
Newengaarden <sup>3)</sup> . . . . .	204	97	107	34	24	10	86	45	41	32	20	12	290	142	148	
Rosenberg . . . . .	162	111	51	13	12	1	35	30	5	3	2	1	197	141	56	
Møllendal . . . . .	79	47	32	4	4	-	29	11	18	1	1	-	108	58	50	
Trondhjem . . . . .	<sup>4)</sup> 89	44	45	2	2	-	9	4	5	2	1	1	98	48	50	
Rotvold <sup>5)</sup> . . . . .	240	129	111	28	12	16	163	90	73	25	10	15	403	219	184	
Kriminalasylet . . . . .	20	20	-	-	-	-	9	9	-	-	-	-	29	29	-	
Tilsammen	1 439	783	656	214	126	88	688	376	312	170	82	88	2133	1163	970	

<sup>1)</sup> 2 Mænd og 6 Kvinder er i Aarets Løb overført fra privat til offentlig Forpleining.

<sup>2)</sup> 1 Kvinde er i Aarets Løb gaaet over fra privat til offentlig Forpleining.

<sup>3)</sup> 5 Mænd er i Aarets Løb gaaet over fra privat til offentlig Forpleining. For 10 Mænd og

<sup>4)</sup> Stemmer ikke med forrige Aarsliste, da flere, som har været indlagt for privat Regning, i

<sup>5)</sup> 1 Mand overgaaet fra privat til offentlig Forpleining.

<sup>6)</sup> 1 Mand er i Aarets Løb gaaet over fra privat til offentlig Forpleining. 1 Mand og 1 Kvinde,

## Sindssygeasyleerne Behandlede.

hospice le nombre des places et le total des journées d'entretien.

Udgaaede.												Tilsammen Udgaaede.			Tilbageiggende ved Udgangen af 1901.			Middelbelæg.	Antal Forplejningsdage.
uhelbredede.			efter afgiven Erklæring.			Døde.													
Tils.		Deraf	Tils.		Deraf	Tils.		Deraf	Tils.		Deraf	Tils.		Deraf					
Md.	Kv.		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.		Md.	Kv.						
43	22	21	4	4	-	30	18	12	154	88	66	341	179	162	342,6	125 061			
54	30	24	1	1	-	9	5	4	119	62	57	114	73	41	105,0	38 342			
1	-	1	-	-	-	1	-	1	3	-	3	41	-	41	40,9	14 940			
4	2	2	-	-	-	-	-	-	5	2	3	18	7	11	13,5	1 392			
-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	24	12	12	22,4	8 181			
71	40	31	1	1	-	20	8	12	160	77	83	262	141	121	262,8	95 930			
20	10	10	-	-	-	12	9	3	122	68	54	234	118	116	238,3	86 993			
4	3	1	-	-	-	18	14	4	35	27	8	178	128	50	179,0	65 335			
-	-	-	-	-	-	15	7	8	27	14	13	86	49	37	85,9	31 387			
7	3	4	-	-	-	1	-	1	12	5	7	90	46	44	88,9	32 461			
76	42	34	2	2	-	22	14	8	182	95	87	274	146	128	274,9	100 353			
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	28	28	-	24,7	9 014			
280	152	128	8	8	-	129	76	53	821	440	381	1 690	927	763	<sup>1)</sup> 1 678,9	609 389			

## private i Sindssygeasyleerne Behandlede.

des aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées.

lede i 1901.			Udgaaede.						Døde.						Tilbageiggende ved Udgangen af 1901.					
Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.		
Tils.		Deraf	Tils.		Deraf	Tils.		Deraf	Tils.		Deraf	Tils.		Deraf	Tils.		Deraf	Tils.		Deraf
Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	
113	64	49	90	49	41	34	21	13	21	12	9	9	6	3	279	144	135	63	35	28
-	-	-	110	57	53	-	-	-	9	5	4	-	-	-	114	73	41	-	-	-
11	-	11	-	-	-	2	-	2	1	-	1	-	-	-	32	-	32	9	-	9
23	9	14	-	-	-	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	7	11
1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	23	11	12	1	1	-
86	42	44	105	51	54	35	18	17	15	7	8	5	1	4	217	118	99	45	23	22
66	44	22	96	50	46	14	9	5	8	6	2	4	3	1	191	91	100	43	27	16
16	14	2	15	11	4	2	2	-	17	13	4	1	1	-	165	117	48	13	11	2
5	5	-	10	5	5	2	2	-	15	7	8	-	-	-	83	46	37	3	3	-
4	3	1	11	5	6	-	-	-	1	-	1	-	-	-	87 <sup>5)</sup>	44	43	3	5 <sup>5)</sup>	1
53	22	31	139	73	66	21	8	13	17	10	7	5	4	1	247	136	111	27	10	17
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	28	-	-	-	-
378	204	174	577	302	275	115	62	53	105	61	44	24	15	9	1466	808	658	225	119	106

3 Kvinder betales Udgifterne delvis privat.

Tidens Løb er overgaaet til offentlig Forsørgelse uden at være overførte.

der er indlagt paa bedre Forplejning, har delvis offentlig Understøttelse.

Tabel III. Interkurrente Sygdomme

Cas des maladies intercurrentes

Sygdom.	Ialt behandlede Tilfælde.			Gaustad.		Oslo.
	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.
Absces . . . . .	3	3	-	I	-	-
Abscess. bursæ præpat . . . . .	2	-	2	-	-	-
Angina . . . . .	6	I	5	-	-	-
— katarr . . . . .	2	I	I	I	I	-
— follikulær . . . . .	2	-	2	-	2	-
Anæmi . . . . .	I	I	-	-	-	-
Blennorrhoea conj. . . . .	I	-	I	-	-	-
Bronkit akut . . . . .	2	I	I	-	-	-
— kronisk . . . . .	I	I	-	I	-	-
Bursitis præpatellar . . . . .	2	I	I	I	-	-
Carbunkel, Furunkel . . . . .	2	I	I	-	I	-
Conjunktivit . . . . .	I	I	-	-	-	-
Dacryocystit . . . . .	2	I	I	-	-	-
Decubitus . . . . .	I	I	-	I	-	-
Diarré . . . . .	82	31	51	5	10	-
Eczem . . . . .	3	2	I	-	-	-
Enteritis . . . . .	2	-	2	-	2	-
Erysipelas . . . . .	2	-	2	-	2	-
Erythema nodos. . . . .	2	-	2	-	-	-
Fractur . . . . .	2	I	I	-	-	-
Fract. claviculæ . . . . .	I	-	I	-	I	-
— colli femoris . . . . .	I	I	-	-	-	-
Gastrit . . . . .	2	I	I	I	I	-
Gastroenterit . . . . .	2	-	2	-	2	-
Herpes zoster cost. . . . .	I	-	I	-	-	-
Hæmatemesis . . . . .	I	I	-	I	-	-
Hydrarthrus genus. . . . .	I	I	-	I	-	-
Ikterus . . . . .	6	2	4	2	-	-
Ileus . . . . .	2	I	I	-	-	-
Influenza . . . . .	38	11	27	9	10	12
Irit . . . . .	I	-	I	-	-	-
Irritatio peritonei . . . . .	I	I	-	-	-	-
Katarr, Bronkit. . . . .	11	6	5	-	-	-
Keratitis phlyctæularis . . . . .	I	I	-	-	-	-
Luxatio humeri. . . . .	I	-	I	-	-	-
— femoris . . . . .	I	I	-	-	-	-
Lymphoma colli malign. . . . .	I	I	-	-	-	-
Nephritis chron. . . . .	I	I	-	I	-	-
Otitis media . . . . .	2	I	I	-	I	-
Parotit . . . . .	2	2	-	-	-	-
Perityphlit . . . . .	I	I	-	-	-	-
Pleurit . . . . .	3	I	2	I	2	-
Pneumoni . . . . .	5	5	-	2	-	-
Retentio urinæ . . . . .	2	I	I	-	-	-
Stomatit . . . . .	I	-	I	-	I	-
Tuberculosis . . . . .	5	I	4	-	-	-
— pulm. . . . .	10	3	7	2	4	-
Ulcus ventriculi. . . . .	I	-	I	-	-	-
Ungvis incarcerata . . . . .	I	-	-	I	-	-
Vulnera . . . . .	3	I	2	I	-	-
Tilsammen	230	93	137	32	40	12

Fra Kristiania Asyl indlagdes en Sygepleierske paa Lazaret som lidende af Difteri. — Paa kom I Tilfælde af Tyfoidfieber hos en Kjøkkenpige. — For Trondhjems Asyl er en Del lettere Tilfælde

1) Flere, især i Juli.





Tabel IV. Tilsammen

Nombre des aliénés

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Dedichens.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia . . . . .	393	174	219	58	68	6	6	13	-	2
Mania . . . . .	258	102	156	42	44	4	3	13	-	2
Amentia . . . . .	209	86	123	-	-	19	26	-	-	1
Dementia . . . . .	832	508	324	100	56	22	17	14	6	5
Paranoia . . . . .	247	149	98	6	12	18	9	-	-	-
Insania periodica . . . . .	116	62	54	-	-	8	5	-	2	4
— epileptica . . . . .	47	36	11	8	1	2	1	1	-	-
— hysterica . . . . .	97	13	84	8	35	5	18	1	-	-
— hypochondrica . . . . .	20	8	12	4	4	-	-	-	-	-
— degenerativa . . . . .	101	69	32	-	-	22	10	1	-	-
Alcoholismus . . . . .	44	43	1	15	-	3	-	-	1	-
Paralysis generalis . . . . .	50	47	3	6	1	16	2	-	-	-
Vitia organica cerebri . . . . .	6	5	1	-	-	1	-	-	-	-
Idiotia . . . . .	71	47	24	9	5	6	1	1	-	-
Til Observation . . . . .	20	18	2	11	2	3	-	-	-	-
Tilsammen	2 511	1 367	1 144	267	228	135	98	44	9	14

Tabel V. Tilbageliggende

Nombre des aliénés en traitement

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristian-sand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia . . . . .	240	104	136	40	49	2	2	11	-	1
Mania . . . . .	178	73	105	29	24	4	-	12	-	1
Amentia . . . . .	94	42	52	-	-	6	6	-	-	-
Dementia . . . . .	603	368	235	64	37	10	5	14	10	7
Paranoia . . . . .	194	114	80	6	11	15	9	-	-	1
Insania periodica . . . . .	55	32	23	-	-	5	2	-	-	-
— epileptica . . . . .	38	28	10	5	-	1	1	1	-	-
— hysterica . . . . .	70	12	58	8	26	4	9	1	-	-
— hypochondrica . . . . .	12	5	7	3	4	-	-	-	-	-
— degenerativa . . . . .	57	39	18	-	-	16	2	1	-	-
Alcoholismus . . . . .	25	25	-	12	-	1	-	-	-	-
Paralysis generalis . . . . .	26	25	1	3	-	12	1	-	-	-
Vitia organica cerebri . . . . .	3	2	1	-	-	1	-	-	-	-
Idiotia . . . . .	50	33	17	4	5	3	-	1	2	-
Til Observation . . . . .	8	7	1	5	1	1	-	-	-	-
Tilsammen	1 653	909	744	179	157	81	37	41	12	10

## Behandlede.

traités dans les hospices.

Kristiansand.		Eg.		Newen-gaarden.		Rosen-berg.		Møllen-dal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	1	22	44	24	23	8	4	6	9	6	6	42	43	2
-	3	9	20	4	7	6	11	12	18	2	6	23	29	-
-	-	9	26	22	38	11	2	4	5	2	1	15	24	4
11	7	74	44	66	61	95	31	28	13	25	24	76	52	5
-	1	42	29	17	24	13	6	5	-	4	3	34	14	10
-	-	19	10	9	6	3	1	-	4	2	1	18	23	1
-	-	-	1	7	3	5	1	3	1	5	-	6	2	-
-	-	-	11	-	5	-	2	-	-	-	1	-	11	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	8	1
-	-	19	13	6	1	6	-	-	-	3	1	10	6	3
-	-	7	1	10	-	2	-	2	-	-	-	3	-	-
-	-	5	-	11	-	1	-	-	-	1	-	7	-	-
-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2	-	8	4	9	2	5	-	3	-	1	8	1	3	3
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
13	12	218	204	186	170	155	58	63	50	51	51	241	215	29

## ved Udgangen af 1900.

dans les hospices au 1er janvier 1901.

Eg.		Newen-gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
11	22	17	16	5	4	5	3	4	4	20	24	-
7	12	1	5	4	10	12	13	2	6	14	22	-
4	10	13	22	4	1	2	1	2	1	9	11	2
48	37	48	45	85	27	24	12	23	21	52	30	4
32	23	13	17	10	6	3	-	4	3	23	10	8
8	4	6	3	-	1	-	2	2	1	10	10	1
-	1	6	3	5	1	2	1	4	-	5	2	-
-	6	-	5	-	2	-	-	-	-	-	9	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	1
8	8	3	1	3	-	-	-	3	1	4	5	2
4	-	4	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-
5	-	2	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-
-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	2	7	-	4	-	2	-	1	8	1	1	2
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
135	126	121	117	123	52	51	32	46	45	141	127	20

Tabel VI. Ind-  
Nombre des entrées dans

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Dediehens.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia .....	153	70	83	18	19	4	4	2	-	2
Mania .....	80	29	51	13	20	-	3	1	-	2
Amentia .....	115	44	71	-	-	13	20	-	-	1
Dementia .....	229	140	89	36	19	12	12	-	1) 6	5
Paranoia .....	53	35	18	-	1	3	-	-	-	-
Insania periodica .....	61	30	31	-	-	3	3	-	2	4
— epileptica .....	9	8	1	3	1	1	-	-	-	-
— hysterica .....	27	1	26	-	9	1	9	-	-	-
— hypochondrica .....	8	3	5	1	-	-	-	-	-	-
— degenerativa .....	44	30	14	-	-	6	8	-	-	-
Alcoholismus .....	19	18	1	3	-	2	-	-	1	-
Paralysis generalis .....	24	22	2	3	1	4	1	-	-	-
Vitia organica cerebri .....	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Idiotia .....	21	14	7	5	-	3	1	-	-	-
Til Observation .....	12	11	1	6	1	2	-	-	-	-
Tilsammen	858	458	400	88	71	54	61	3	9	14

1) Dementia secundaria 1 Kvinde. Dementia juvenilis 5 Mænd. Dementia senilis 1 Mand og som Insania neurasthenica.

Tabel VII. Udskrevne  
Nombre des sorties

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Dediehens.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.						
Melancholia .....	63	30	33	16	12	-	1	-	-
Mania .....	41	18	23	6	6	1	2	-	-
Amentia .....	51	27	24	-	-	7	6	-	1
Paranoia .....	1	1	-	-	-	1	-	-	-
Insania periodica .....	12	9	3	-	-	-	-	-	-
— epileptica .....	3	3	-	2	-	-	-	-	-
— hysterica .....	4	1	3	1	2	-	-	-	-
— hypochondrica .....	2	1	1	1	1	-	-	-	-
Alcoholismus .....	9	8	1	1	-	2	-	-	-
Tilsammen	186	98	88	27	21	11	9	-	1

1) Efter Kvartalslisten feilagtig Diagnose for Melankoli.

## komne.

les hospices d'aliénés.

Kristiansand.		Eg.		Newen-gaarden.		Rosen-berg.		Møllen-dal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	-	11	22	7	7	3	-	1	6	2	2	22	19	2
-	2	2	8	3	2	2	1	-	5	-	-	9	7	-
-	-	5	16	9	16	7	1	2	4	-	-	6	13	2
1	-	26	7	18	16	10	4	4	1	2	3	24	22	1
-	-	10	6	4	7	3	-	2	-	-	-	11	4	2
-	-	11	6	3	3	3	-	2	-	-	-	8	13	-
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 <sup>2)</sup>	5 <sup>3)</sup>	-
-	-	11	5	3	-	3	-	-	-	-	-	6	1	1
-	-	3	1	6	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	1	2	2	2	1	-	1	-	-	-	-	2	1
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
1	2	83	78	65	53	32	6	12	18	5	6	100	88	9

4 Kvinder. <sup>2)</sup> Deraf 1 opført fra Asylet som Insania neurasthenica. <sup>3)</sup> Deraf 4 opført fra Asylet

## helbredede.

en état de guérison.

Eg.		Newen-gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
4	6	5	4	-	-	-	2	-	1	5	7	-
4	8	3	1	-	1	-	3	-	-	4	2	-
4	7	7	4	3	-	-	-	-	-	5	6	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1 <sup>1)</sup>	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
21	26	18	9	3	1	-	5	2	1	15	15	1

Tabel VIII. Ud-

Nombre des sorties en

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.
		Md.	Kv.					
Melancholia .....	46	24	22	4	3	-	1	-
Mania .....	15	7	8	3	2	1	-	-
Amentia .....	26	8	18	-	-	3	6	-
Dementia .....	50	28	22	5	3	-	-	1
Paranoia .....	6	5	1	-	-	1	-	-
Insania periodica .....	20	10	10	-	-	2	2	-
— epileptica .....	2	2	-	1	-	-	-	-
— hysterica .....	23	3	20	1	2	2	7	-
— hypochondrica .....	3	1	2	1	1	-	-	-
— degenerativa .....	17	10	7	-	-	5	4	-
Alcoholismus .....	1	1	-	1	-	-	-	-
Paralysis generalis .....	1	1	-	-	-	-	-	-
Vitia organica cerebri .....	1	1	-	-	-	-	-	-
Idiotia .....	7	5	2	1	1	1	-	-
Tilsammen	218	106	112	17	12	15	20	1

Tabel IX. Udskrevne

Nombre des sorties en

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.
		Md.	Kv.					
Melancholia .....	37	12	25	3	7	-	1	-
Mania .....	18	9	9	4	6	-	-	-
Amentia .....	13	6	7	-	-	1	1	-
Dementia .....	99	60	39	11	3	8	6	1
Paranoia .....	39	21	18	-	-	6	5	-
Insania periodica .....	6	4	2	-	-	-	-	-
— epileptica .....	7	3	4	1	-	1	1	-
— hysterica .....	18	4	14	2	5	2	5	-
— hypochondrica .....	1	1	-	-	-	-	-	-
— degenerativa .....	25	18	7	-	-	8	3	-
Alcoholismus .....	2	2	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis .....	5	4	1	-	-	2	1	-
Idiotia .....	10	8	2	1	-	2	1	-
Tilsammen	280	152	128	22	21	30	24	1



## skrevne bedrede.

état d'amélioration.

Eg.		Newen-gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
3	5	7	5	-	-	2	-	-	-	8	8
-	I	-	-	-	-	I	-	-	-	2	5
I	I	4	9	-	I	-	-	-	I	-	-
-	I	12	13	6	-	I	-	-	-	4	4
I	-	I	I	-	-	2	-	-	-	-	-
I	2	3	2	-	-	-	-	-	-	4	4
-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	3	-	I	-	I	-	-	-	-	-	6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	I
I	I	I	-	-	-	-	-	-	-	3	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	I	-
-	-	I	I	I	-	I	-	-	-	-	-
7	14	31	32	7	2	7	-	-	I	22	30

## uhelbredede.

état de non guérison.

Dedichens.		Eg.		Newen-gaarden.		Rosenberg.		Trondhjem.		Rotvold.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	3	8	2	-	-	-	I	I	3	8
-	-	2	I	-	I	-	-	-	-	3	I
-	-	I	-	I	4	-	-	-	-	3	2
I	I	15	9	4	I	2	-	I	3	18	15
-	-	7	7	I	3	I	-	-	-	6	3
-	I	2	-	-	-	-	-	-	-	2	I
-	-	-	-	-	I	-	-	I	-	I	I
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	I
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	I	-
-	-	6	2	-	-	-	-	-	-	4	2
I	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	I	-
-	-	3	I	I	-	-	-	I	-	-	-
2	2	40	31	10	10	3	I	3	4	42	34

Tabel X.  
Nombre des décès dans

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristian- sand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia .....	20	9	11	3	2	-	-	-	-	-
Mania .....	16	7	9	3	4	-	-	1	-	-
Amentia .....	13	2	11	-	-	-	2	-	-	-
Dementia .....	39	24	15	5	3	-	2	-	1	-
Paranoia .....	5	5	-	-	-	1	-	-	-	-
Insania periodica .....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
— epileptica .....	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
— hysterica .....	5	3	2	3	2	-	-	-	-	-
— degenerativa .....	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus .....	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis .....	17	17	-	3	-	4	-	-	-	-
Vitia organica cerebri .....	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Idiotia .....	3	1	2	-	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	129	76	53	18	12	5	4	1	1	-

Tabel XI. Tilbageliggende

Nombre des aliénés restés en

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad. <sup>1)</sup>		Kristiania.		Oslo.	Dedichens.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia .....	229	101	128	34	44	6	3	13	-	2
Mania .....	170	62	108	27	27	2	1	12	-	2
Amentia .....	107	44	63	-	-	8	11	-	-	-
Dementia .....	641	394	247	77	46	14	9	12	5	4
Paranoia .....	196	117	79	6	12	9	4	-	-	-
Insania periodica .....	76	38	38	-	-	6	3	-	2	3
— epileptica .....	32	25	7	4	1	1	-	1	-	-
— hysterica .....	48	2	46	1	25	1	6	1	-	-
— hypochondrica .....	14	5	9	2	2	-	-	-	-	-
— degenerativa .....	56	40	16	-	-	9	3	1	-	-
Alcoholismus .....	30	30	-	12	-	1	-	-	-	-
Paralysis generalis .....	27	25	2	3	1	10	1	-	-	-
Vitia organica cerebri .....	3	2	1	-	-	1	-	-	-	-
Idiotia .....	51	33	18	7	3	3	-	1	-	-
Til Observation .....	10	9	1	6	1	2	-	-	-	-
Tilsammen	1 690	927	763	179	162	73	41	41	7	11

<sup>1)</sup> Til Melankoli er overført 1 Mand fra «til Observation». Til Melankoli er overført 1 Mand 1 Kvinde fra «til Observation». Til Insania hysterica er overført 1 Kvinde fra Dementia. <sup>2)</sup> Til

## Døde.

les hospices d'aliénés.

Eg.		Newen- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	4	1	1	1	-	1	2	-	-	3	2
1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	2	1
-	4	-	1	-	-	1	2	-	-	1	2
1	1	2	1	9	4	3	2	-	-	3	2
1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-
-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
3	-	4	-	-	-	-	-	-	-	3	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
8	12	9	3	14	4	7	8	-	1	14	8

## ved Udgangen af 1901.

traitement au 31 décembre 1901.

Kristian- sand.		Eg.		Newen- gaarden. <sup>2)</sup>		Rosen- berg.		Møllen- dal.		Trond- hjem.		Rotvold.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	1	12	21	9	13	7	4	3	5	5	4	23	18	2
-	3	2	9	1	5	6	10	10	13	2	6	12	20	-
-	-	3	14	11	20	8	1	3	3	2	-	6	14	3
10	7	58	33	48	46	78	27	24	11	24	21	51	31	5
-	1	33	22	15	20	10	6	3	-	4	3	27	11	10
-	-	8	4	5	4	3	1	4	1	1	1	12	18	1
-	-	-	1	5	2	4	-	2	1	4	-	5	1	-
-	-	-	4	-	4	-	1	-	-	-	1	-	4	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	7	1
-	-	11	9	5	1	6	-	-	-	3	1	3	1	3
-	-	5	-	7	-	2	-	2	-	-	-	1	-	-
-	-	2	-	5	-	1	-	-	-	1	-	3	-	-
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	5	3	7	1	3	-	2	-	-	7	1	3	3
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	12	141	121	118	116	128	50	49	37	46	44	146	128	28

fra Dementia. Til Mani er overført 1 Mand og 1 Kvinde fra Dementia. Til Dementia er overført Amentia er overført 1 Mand fra Insania epileptica.

Tabel XII. Sygdomsform og Behandlingens

Répartition par formes de la

Sygdom.	Tilbage- liggende fra 1900.	Indkomne i 1901.	Tilsammen Behand- lede.	Ud-	
				hel- bredede.	bedrede.
Melancholia .....	240	153	393	63	46
Mania .....	178	80	258	41	15
Amentia .....	94	115	209	51	26
Dementia .....	603	229	832	-	50
Paranoia .....	194	53	247	1	6
Insania periodica .....	55	61	116	12	20
— epileptica .....	38	9	47	3	2
— hysterica .....	70	27	97	4	23
— hypochondrica .....	12	8	20	2	3
— degenerativa .....	57	44	101	-	17
Alcoholismus .....	25	19	44	9	1
Paralysis generalis .....	26	24	50	-	1
Vitia organica cerebri .....	3	3	6	-	1
Idiotia .....	50	21	71	-	7
Til Observation .....	8	12	20	-	-
Tilsammen	1 653	858	2 511	186	218

Tabel XIII. Procentforholdet af Tilbageiggende, Indkomne, Ud-

Rapport du nombre des sorties et des décès comparé

	Tilsammen for alle Asyler.	Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Dedichens.
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Tilbageiggende fra 1900.....	65,9	67,9	50,6	93,2	-
Indkomne i 1901 .....	34,1	32,1	49,4	6,8	100,0
Udgaede helbredede .....	7,4	9,7	8,6	-	4,3
— bedrede .....	8,7	5,8	15,0	2,2	-
— uhelbredede .....	11,2	8,7	23,2	2,3	17,4
— efter afgiven Erklæring ..	0,3	0,8	0,4	-	-
Døde .....	5,1	6,1	3,9	2,3	-
Tilsammen Udgaede og Døde .....	32,7	31,1	51,1	6,8	21,7
Tilbageiggende ved Aarets Udgang.	67,3	68,9	48,9	93,2	78,3

## Udfald for samtlige Asyler.

maladie et résultat du traitement.

gaaede.		Døde.	Tilbage- liggende ved Ud- gangen af 1901.	Procentforhold til					
				samtlige for samme Sygdom behandlede				samtlige	
uhel- bredede.	efter afgIVEN Erklæring.			hel- bredede.	bedrede.	uhel- bredede.	døde.	behand- lede.	ind- komne.
37	-	20	229	16,0	11,7	9,4	5,1	15,7	17,8
18	-	16	170	15,9	5,8	7,0	6,2	10,3	9,3
13	-	13	107	24,4	12,4	6,2	6,2	8,3	13,4
99	-	39	641	-	6,0	11,9	4,7	33,1	26,7
39	-	5	196	0,4	2,4	15,8	2,0	9,8	6,2
6	-	2	76	10,3	17,2	5,2	1,7	4,6	7,1
7	-	2	32	6,4	4,3	14,9	4,3	1,9	1,0
18	-	5	48	4,1	23,7	18,6	5,1	3,9	3,1
1	-	-	14	10,0	15,0	5,0	-	0,8	0,9
25	-	3	56	-	16,8	24,8	3,0	4,0	5,1
2	-	2	30	20,5	2,3	4,6	4,6	1,7	2,2
5	-	17	27	-	2,0	10,0	34,0	2,0	2,8
-	-	2	3	-	16,7	-	33,3	0,2	0,3
10	-	3	51	-	9,9	14,1	4,2	2,8	2,4
-	-	-	10	-	-	-	-	-	-
280	8	129	1 690						

## gaaede og Døde til de paa hvert Asyl tilsammen Behandlede.

au total des aliénés traités dans les hospices.

Kristian- sand.	Eg.	Newen- gaarden.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.	Kriminal- asylet.
pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
88,0	61,8	66,9	82,2	73,5	89,2	58,8	69,0
12,0	38,2	33,1	17,8	26,5	10,8	41,2	31,0
-	11,2	7,6	1,9	4,4	2,9	6,6	3,5
-	5,0	17,7	4,2	6,2	1,0	11,5	-
-	16,8	5,6	1,9	-	6,9	16,7	-
-	0,2	-	-	-	-	0,4	-
4,0	4,7	3,4	8,4	13,3	1,0	4,8	-
4,0	37,9	34,3	16,4	23,9	11,8	40,0	3,5
96,0	62,1	65,7	83,6	76,1	88,2	60,0	96,5



Tabel XIV. Oversigt over Tiden paa Aaret for de Syges Indlæggelse paa Asylerne.

Tableau des entrées dans les hospices réparties par mois.

Asyl.	Januar.			Februar.			Marts.			April.			Mai.			Juni.			Juli.			August.			September.			Oktober.			November.			December.					
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.						
Gaustad.....	16	13	3	12	9	3	13	4	9	8	6	2	12	7	5	15	7	8	19	9	10	11	4	7	9	5	4	10	6	4	12	7	5	15	5	10			
Kristiania.....	9	4	5	5	1	4	7	2	5	12	7	5	11	4	7	9	3	6	8	5	3	9	5	4	6	1	1	5	12	8	4	16	11	5	11	3	8		
Oslo.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-			
Dedichens.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Kristiansand.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	7	3	4	7	-	5	5	3	3	4	1	1
Eg.....	9	4	5	11	5	6	7	5	2	17	10	7	18	10	8	21	6	15	18	11	7	16	8	8	8	6	2	15	8	7	8	3	5	12	6	6			
Newengaarden.....	8	6	2	6	5	1	16	11	5	3	3	3	16	12	4	9	3	6	10	2	8	11	6	5	13	5	8	5	2	3	14	11	3	7	2	5			
Rosenberg.....	2	-	2	4	4	-	4	3	1	2	2	-	7	6	1	3	3	-	1	1	-	4	3	1	3	3	-	5	4	1	3	3	-	-	-	-			
Møllendal.....	3	1	2	2	1	1	3	-	3	4	1	3	4	3	1	3	1	2	-	-	-	3	1	2	3	2	1	2	1	1	2	-	2	1	1	-			
Trondhjem.....	2	2	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1	3	1	2	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-			
Rotvold.....	13	11	2	11	5	6	15	7	8	14	6	8	17	10	7	22	10	12	21	9	12	20	9	11	13	10	3	19	10	9	16	9	7	7	4	3			
Kriminalasylet.....	2	2	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-			
Tilsammen	64	43	21	52	31	21	67	33	34	61	32	29	89	54	35	84	33	51	79	39	40	75	37	38	65	36	29	77	42	35	77	46	31	60	25	35			

Ikke medregnet til Observation indlagte 6 Mænd og 1 Kvinde paa Gaustad Asyl.

— — — — — 1 Mand fra Eg Asyl.

Tabel XV. De Sindssyges Alder ved Indlæggelsen.

Répartition des aliénés par âge et par sexe lors de leur admission dans les hospices.

Asyl.	Tilsammen.		Deraf		10—		20—		30—		40—		50—		60—		70—		80—90		Ukjendt.		
	Tilsammen.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.		
																						Md.	Kv.
Gaustad . . . . .	152	82	70	6	1	28	23	15	22	16	14	9	4	6	3	2	3	-	-	-	-	-	-
Kristiania . . . . .	113	52	61	5	8	17	21	14	17	8	8	6	3	-	-	-	-	-	-	-	1)	2)	4)
Oslo . . . . .	3	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dedichens . . . . .	23	9	14	-	1	5	4	1	1	1	1	2	3	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-
Kristiansand . . . . .	3	1	2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Eg . . . . .	160	82	78	6	4	24	23	17	20	20	17	8	11	6	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Newengaarden . . . . .	118	65	53	5	1	9	12	20	12	10	10	12	8	5	7	2	1	1	-	-	1	-	2
Rosenberg . . . . .	38	32	6	1	-	7	1	8	1	4	1	4	1	4	1	4	1	1	-	-	-	-	-
Møllendal . . . . .	30	12	18	1	-	5	-	1	3	4	5	1	5	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-
Trondhjem . . . . .	11	5	6	1	-	1	-	1	-	1	3	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Rotvold . . . . .	188	100	88	6	6	21	20	24	22	23	22	17	7	8	8	1	2	-	-	1	-	-	-
Kriminalasylet . . . . .	9	9	-	-	-	5	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	848	449	399	31	21	122	105	104	99	88	83	60	44	29	25	11	15	1	1	3	6	-	-

Ikke medregnet til Observation indlagte 6 Mænd og 1 Kvinde paa Gaustad Sindssygeasyl.

— — — — — 2 — paa Kristiania Sindssygeasyl.

— — — — — 1 Mand paa Eg Sindssygeasyl.

1) Over 60 Aar.

Tabel XVI. Sygdommens eller det sidste Anfalds Varighed ved Indlæggelsen.

Durée de la maladie ou du dernier accès lors de l'admission des aliénés.

Asyl.	Ialt indkomne.			Under 1/2 Aar.			1/2—			1—			2 Aar og derover.			Ukjendt Tid.		
	Tilsammen.	Deraf		Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.															
Gaustad . . . . .	152	82	70	59	23	36	12	8	4	3	1	2	46	29	17	32	21	11
Kristiania . . . . .	113	52	61	60	21	39	16	12	4	-	-	-	-	-	2)	37	19	18
Oslo . . . . .	3	-	3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Dedichens . . . . .	23	9	14	13	2	11	1	-	1	-	-	-	9	7	2	-	-	-
Kristiansand . . . . .	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	2	-	-	-
Eg . . . . .	160	82	78	76	28	48	22	12	10	12	4	8	42	32	10	8	6	2
Newengaarden . . . . .	118	65	53	32	19	13	10	4	6	9	5	4	55	31	24	12	6	6
Rosenberg . . . . .	38	32	6	9	7	2	2	-	1	1	-	26	22	4	-	-	-	-
Møllendal . . . . .	30	12	18	14	5	9	-	-	2	1	1	14	6	8	-	-	-	-
Trondhjem . . . . .	11	5	6	3	3	-	3	2	1	-	-	4	-	4	1	-	1	
Rotvold . . . . .	188	100	88	57	30	27	25	15	10	15	7	8	72	36	36	19	12	7
Kriminalasylet . . . . .	9	9	-	4	4	-	1	1	-	1	1	-	3	3	-	-	-	-
Tilsammen	848	449	399	328	142	186	92	56	36	43	20	23	276	167	109	109	64	45

Ikke medregnet til Observation indlagte 6 Mænd og 1 Kvinde paa Gaustad Asyl.

— — — — — 2 — paa Kristiania Asyl.

— — — — — 1 Mand paa Eg Asyl.

1) Mellem 1/2 og 3 Aar. 2) Over 3 Aar.

Tabel XVII. De opgivne Dødsårsager

Causes des décès indiquées pour les

Dødsårsag.	Tilsammen.	Deraf		Gautstad.	Kristiania.	Oslo.	Kristiansand.	Eg.	Newengaarden.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.
		Md.	Kv.										
<b>A. Infektions- og konstitutionelle Sygdomme.</b>													
I. <i>Akute.</i>													
Tyfoidfeber.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Phlegmone brachii.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
II. <i>Kroniske.</i>													
Tuberkulose.....	2	-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
— i Lungerne.....	21	11	10	4	-	-	-	-	-	6	6	-	5
— — og Pleurit....	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— — « Pneumothorax.....	3	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
— — —, Pleura og Tarmkanal.....	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— i — og Tarmkanalen.....	5	2	3	3	-	-	-	-	-	-	2	-	-
— — og andre Organer.....	3	1	2	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
— - Peritoneum, Pleura, Tarmkanal og Lymfekjertler.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
— - Peritoneum og Hydrocephalus chr. int....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Kræft:													
Carcinom i Maven.....	2	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
— - Pancreas.....	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Alderdomssvaghed.....	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
<b>B. Sygdomme i de enkelte Organer.</b>													
I. <i>Hjerne og Rygmarv.</i>													
Apoplexia cerebri.....	3	1	2	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-
Meningeal Apoplexi.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Commotio cerebri.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Hæmorrhagia duræ matris.....	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjerneødem og Pneumoni.....	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis.....	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
— generalis.....	14	14	-	3	1	-	-	3	4	-	-	-	3
Insania.....	18	9	9	7	-	-	-	7	-	-	1	-	3
II. <i>Cirkulationsorganerne.</i>													
Organisk Hjertesygdom.....	5	3	2	-	-	-	-	3	-	1	1	-	-
Hjertelammelse.....	2	-	2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Degeneratio cordis.....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Fedtdegeneration af Hjertet.....	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Arteriosklerose.....	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Sammenlagt	97	56	41	20	4	1	1	17	9	13	14	-	18



Tabel XVII.

Dødsårsag.	Tilsammen.	Deraf		Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Kristiansand.	Eg.	Newegaarden.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.
		Md.	Kv.										
Overført	97	56	41	20	4	1	1	17	9	13	14	-	18
<i>III. Respirationsorganerne.</i>													
Bronkit	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Croupøs Pneumoni	12	10	2	5	1	-	-	2	1	2	-	-	1
— — og Fedthjerte...	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— — - Ødem i Medulla oblongata	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— — - Paralysis generalis	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lungegangræn	2	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Emphysema pulmonum et vitia organ. hepatis et renum.	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pleurit	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>IV. Digestionskanalen.</i>													
Gastroenterit	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Enteritis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
— ulcerosa et pneumonia	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus ventriculi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Peritonitis purulenta	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Ileus (Cancer coli)	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
<i>V. Leveren.</i>													
Cirrhosis hepatis et tuberculosis pleuræ	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>VI. Urinorganerne.</i>													
Nephritis chronica	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
— — et pneumonia	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — et peritonitis acuta	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Selvord	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Ukjendt Dødsårsag <sup>1)</sup>	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tilsammen	129	76	53	30	9	1	1	20	12	18	15	1	22

1) Jfr. Texten for Trondhjems Asyl.



(Forts.)

Alder og Kjø n.

10—		20—		30—		40—		50—		60—		70—		80—90		Uoppgivet.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	1	12	6	12	8	11	12	10	3	7	5	3	3	-	3	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	1	3	-	1	-	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	1	12	9	16	9	16	13	18	8	8	6	5	4	-	3	1	-

Tabel XVIII. De Indkomnes Hjemstavn.

Tableau des entrées réparties par domicile des aliénés.

Hjemstavn.	Tilsammen.	Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Dedichens.	Kristian- sand.	Eg.	Newengaa- den.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.	Kriminal- asylet.
Bygderne i:													
Akershus Amt	24	20	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Smaalenenes	21	19	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Buskerud	19	17	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jarlsberg og Larvik	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hedemarkens	30	20	2	-	2	-	-	-	-	-	-	5	1
Kristians	22	20	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Bratsberg	30	-	-	-	-	-	29	-	1	-	-	-	-
Nedenes	40	-	-	-	-	-	39	-	1	-	-	-	-
Lister og Mandal	34	-	-	-	-	-	31	-	1	1	-	-	1
Stavanger	33	-	-	-	-	-	13	5	8	6	-	-	1
Søndre Bergenhus	50	-	-	-	-	-	2	27	7	14	-	-	-
Nordre	21	-	-	-	-	-	-	9	6	5	-	-	1
Romsdals	34	-	-	-	-	-	-	5	3	2	-	-	24
Søndre Trondhjems	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	35
Nordre	16	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	15
Nordlands	39	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	35
Tromsø	19	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	17
Finmarkens	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
Bygderne tilsammen	507	116	9	-	2	-	114	50	30	29	4	147	6
Byerne:													
Kristiania	113	11	76	3	15	-	3	1	-	-	-	1	3
Drøbak	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moss	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarpsborg	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Fredriksstad	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Fredrikshald	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drammen	6	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tønsberg	3	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Holmestrand	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svelviken	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Larvik	4	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Sandefjord	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsvinger	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hamar	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjøvik	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien	4	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-
Brevik	5	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-
Østerrisør	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tvedestrand	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Arendal	8	1	1	-	-	-	5	-	1	-	-	-	-
Grimstad	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Kristiansand	9	-	-	-	-	-	3	6	-	-	-	-	-
Mandal	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Egersund	3	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Stavanger	19	-	-	-	-	-	17	2	-	-	-	-	-
Kopervik	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Haugesund	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Bergen	61	1	-	-	2	-	-	58	-	-	-	-	-
Aalesund	6	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	3	-
Sammenlagt	264	35	82	3	19	3	45	64	5	1	-	4	3

Tabel XVIII. (Forts.)

Hjemstavn.	Tilsammen.	Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Dedichens.	Kristian- sand.	Eg.	Newengaa- den.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.	Kriminal- asylet.
Overført	264	35	82	3	19	3	45	64	5	1	-	4	3
Molde .....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Kristiansund .....	9	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	5	-
Trondhjem .....	23	-	-	-	1	-	1	-	-	-	7	14	-
Stenkjær .....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Namsos .....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Mosjøen .....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Bodø .....	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Tromsø .....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Hammerfest .....	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Vardø .....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Vadsø .....	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Byerne tilsammen	312	36	83	3	20	3	46	64	8	1	7	38	3
Fra Sverige .....	13	1	8	-	-	-	-	1	-	-	-	3	-
« England .....	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
« Tyskland .....	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
« Syd-Afrika .....	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Uopgivet Hjemstavn ...	14	-	13	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Sum	849	153	113	3	23	3	160	118	38	30	11	188	9

6 paa Gaustad, 2 i Kristiania Asyl og 1 paa Eg til Observation indlagte er ikke medregnet.

Tabel XIX. Oversigt over Egteskabsforholdene hos de Indkomne.

Tableau des entrées reparties par état civil.

Asyl.	Tilsammen.			Ugifte.			Gifte.			I Enkestand.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad .....	153	82	71	87	51	36	60	28	32	6	3	3
Kristiania .....	113	52	61	73	30	43	36	21	15	4	1	3
Oslo .....	3	-	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-
Dedichens .....	23	9	14	14	6	8	8	3	5	1	-	1
Kristiansand .....	3	1	2	1	-	1	2	1	1	-	-	-
Eg .....	160	82	78	83	42	41	67	35	32	10	5	5
Newengaaarden .....	118	65	53	68	37	31	47	26	21	3	2	1
Rosenberg .....	38	32	6	17	13	4	17	16	1	4	3	1
Møllendal .....	30	12	18	16	8	8	8	4	4	6	-	6
Trondhjem .....	11	5	6	8	3	5	3	2	1	-	-	-
Rotvold .....	188	100	88	89	48	41	86	45	41	13	1 <sup>1)</sup> 7	6
Kriminalasylet .....	9	9	-	8	8	-	1	1	1	-	-	-
Tilsammen	849	449	400	467	246	221	335	182	153	47	21	26

Ikke medregnet til Observation indlagte 6 Mænd paa Gaustad Asyl.

— — — — — 2 — — « Kristiania Asyl.

— — — — — 1 Mand paa Eg Asyl.

<sup>1)</sup> Deraf 1 Separeret.

Tabel XX. Liste over de opgivne Aarsager til

Tableau des entrées dans les hospices d'aliénés

Aarsager.	Tilsammen.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.
	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.
Alderdom .....	10	4	6	-	1	-	-	-
— og Apoplexi .....	1	-	1	-	-	-	-	-
— - Arv .....	1	-	1	-	1	-	-	-
— - Lues .....	1	-	1	-	-	-	-	-
— - Operation .....	1	1	-	-	-	-	-	-
— - Sindsindtryk .....	1	-	1	-	1	-	-	-
— - Stød paa Hovedet .....	1	1	-	1	-	-	-	-
Arveligt Anlæg .....	232	123	109	23	18	8	8	-
— — og Amerikaophold .....	1	1	-	-	-	-	-	-
— — - Barselseng .....	6	-	6	-	-	-	-	-
— — - Degeneration .....	15	7	8	-	-	7	8	-
— — - Drik .....	12	12	-	3	-	3	-	-
— — - — og Epilepsi .....	1	1	-	-	-	-	-	-
— — - — Sindsindtryk ..	1	1	-	1	-	-	-	-
— — - — tidligere Sinds-								
— — sygdom .....	1	1	-	1	-	-	-	-
— — og flere Svangerskaber ..	1	-	1	-	-	-	-	-
— — - Klimakterium .....	3	-	3	-	-	-	-	-
— — - legemlig Sygdom <sup>1)</sup> ..	5	3	2	2	2	-	-	-
— — — og								
— — Sindsindtryk <sup>2)</sup> .....	2	1	1	1	1	-	-	-
— — og legemlig Svaghed ..	2	-	2	-	2	-	-	-
— — — og								
— — Sindsindtryk .....	1	-	1	-	1	-	-	-
— — og Overanstrengelse ..	2	-	2	-	1	-	-	-
— — — og								
— — Sindsindtryk .....	1	1	-	1	-	-	-	-
— — Overanstrengelse og hus-								
— — lige Sorger .....	1	-	1	-	1	-	-	-
— — og Pengespekulationer ..	1	1	-	-	-	-	-	-
— — - religiøs Paavirkning ..	3	-	3	-	-	-	-	-
— — - Selvbesmittelse .....	3	3	-	-	-	-	-	-
— — - Sindsindtryk .....	4	2	2	2	2	-	-	-
— — - smerteligt Sindsind-								
— — tryk .....	13	7	6	-	-	-	-	-
— — - Sindslidelser .....	4	2	2	-	-	-	-	-
— — - Syfilis .....	1	-	1	-	-	-	-	-
— — - tidligere Anfald .....	3	-	3	-	-	-	-	-
— — - Trauma capitis .....	2	1	1	-	1	-	-	-
— — - uordentligt Liv .....	1	-	1	-	-	-	-	-
Ateromasi .....	2	2	-	-	-	2	-	-
Barselseng .....	6	-	6	-	-	-	-	-
— og legemlig Sygdom <sup>3)</sup> ..	1	-	1	-	1	-	-	-
Bekymringer .....	4	4	-	-	-	-	-	-
Besvangring .....	1	-	1	-	-	-	-	-
Chloroformnarkose .....	1	1	-	-	-	-	-	-
Degeneration .....	29	11	18	-	-	11	18	-
Sammenlagt .....	382	191	191	35	33	31	34	-

<sup>1)</sup> Beskadigelse (Hugsaar i Læggen) 1, Dyspepsi 1, Hjertefeil 1, Influenza 1, Øresygdom 1.

<sup>2)</sup> Anæmi 1, Epilepsi 1.

<sup>3)</sup> Mastit 1.

Sindssygdом hos de paa Asylerne Indkomne.

réparties par cause présumée de la maladie.

Dedichens.		Kristian-sand.		Eg.		Newen-gaarden.		Rosen-berg.		Møllendal.		Trond-hjem.		Rotvold.		Krimi-nal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	2	-	-	-	-	2	I	-	-	-	-	-	-	2	2	-
-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	I	-	2	30	30	15	20	8	I	6	3	2	2	30	24	I
-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	I	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	4	-
I	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	I
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	I
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	I	3	-	-	-	-	-	-	6	3	-
-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	I
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	2	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-
-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	I
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	10	-	2	37	35	23	29	8	I	6	3	2	2	45	42	2

Tabel XX.

Aarsager.	Tilsammen.			Gautstad.		Kristiania.		Oslo.
	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.
Overført	382	191	191	35	33	31	34	-
Degeneration og Drik	4	4	-	-	-	4	-	-
Diegivning	1	-	1	-	-	-	-	-
Langvarig Diegivning og tidligere Sinds- sygdom	1	-	1	-	1	-	-	-
Drik	25	25	-	5	-	4	-	-
— og Ateromasi	1	1	-	-	-	1	-	-
— — legemlig Sygdom <sup>1)</sup>	2	2	-	1	-	-	-	-
— — Stød paa Hovedet	1	1	-	1	-	-	-	-
Epilepsi	2	2	-	-	-	1	-	-
Hysteri	11	1	10	-	-	1	10	-
Kjærlighedsorg	7	1	6	-	-	-	-	-
Legemlig Sygdom <sup>2)</sup>	28	10	18	5	5	-	-	-
— — Overanstrengelse og Sindsindtryk	1	-	1	-	1	-	-	-
— — og Sindsindtryk <sup>3)</sup>	2	1	1	1	1	-	-	-
— — Sindsindtryk og lang- varig Diegivning <sup>4)</sup>	1	-	1	-	1	-	-	-
— Svækkelse, Masturbation og Sindsindtryk	1	1	-	1	-	-	-	-
Masturbation	1	1	-	1	-	-	-	-
Næringssorg	1	1	-	-	-	-	-	-
Overanstrengelse	3	2	1	-	-	-	-	-
— og Operation	1	-	1	-	-	-	-	-
— — religiøs Paavirkning	1	-	1	-	-	-	-	-
Religiøs Paavirkning	9	2	7	-	-	-	-	-
Sindsindtryk	5	1	4	-	3	-	-	-
— og legemlig Sygdom <sup>5)</sup>	1	-	1	-	1	-	-	-
— — Overanstrengelse	1	-	1	-	1	-	-	-
— — tidligere Sindsygd.	1	1	-	1	-	-	-	-
Smertelige Sindsindtryk	9	5	4	-	-	-	-	-
— — og økonomisk Be- kymring etc.	13	6	7	-	-	-	-	-
Sindslidelser	2	-	2	-	-	-	-	-
Skræk	3	1	2	-	-	-	-	-
Solstik	1	1	-	-	-	-	-	-
Sorg	17	1	16	-	-	-	-	2
Stød paa Hovedet	8	7	1	4	1	-	-	-
Svangarskab	1	-	1	-	-	-	-	-
Svækkelsestilstande	8	-	8	-	-	-	8	-
Syfilis	22	20	2	-	-	4	2	-
— og Drik	1	1	-	-	-	1	-	-
— Hysteri	1	-	1	-	-	-	1	-
Tidligere Anfald	4	3	1	1	-	-	-	-
— — og Sindsindtryk	1	-	1	-	1	-	-	-
Trauma capitis	1	-	1	-	-	-	-	-
Ulykkelige Familieforhold	2	-	2	-	-	-	-	-
Ukjendt eller uopgivet Aarsag	260	156	104	26	21	5	6	1
Tilsammen <sup>6)</sup>	848	449	399	82	70	52	61	3

1) Hjertefeil 1, Lues 1.

2) Afkræftelse 3, Chlorose 1, Epilepsi 2, Influenza 2, Influenza og Chlorose 1, Febersygdom 1, Tuberkulose 2, Øresygdom 1. For 6 fra Newengaarden findes kun anført: «Klimatfeber,

3) Anæmi 1, Mavekatarr 1.

4) Rheum. acut. 1.

5) Influenza 1.

6) 6 Mænd og 1 Kvinde paa Gautstad, 2 Mænd paa Kristiania Aysl samt 1 Mand paa Eg, er

(Forts.)

Dedichens.		Kristian- sand.		Eg.		Newen- gaarden.		Rosen- berg.		Møllendal.		Trond- hjem.		Rotvold.		Krimi- nal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
2	10	-	2	37	35	23	29	8	1	6	3	2	2	45	42	2
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	9	-	1	-	-	-	1	-	3	-	1
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	-
-	-	-	-	-	1	3	3	1	-	-	-	-	1	1	8	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	1	-	-	-	2	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	4	-
-	-	-	-	-	-	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	10	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	1	-	-	38	32	10	10	19	4	4	1	3	2	41	26	6
9	14	1	2	82	78	65	53	32	6	11	18	6	6	100	88	9

Forbrænding 1, Lues 2, Menorrhagi 1, Mæslinger 1, Parotit 1, Rheum. acut. 1, Rheum chr. 1, organisk Hjertesygdom og Tuberkulose. Uopgivet Sygdom 1.

om indlagte til Observation ikke medregnet.

Tabel XXI. Oversigt over de paa Sindssyge-

Tableau des entrées réparties par

Stand.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.
	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.
Akademisk Stand . . . . .	2	2	-	1	-	-	-	-
Arbejderstanden . . . . .	177	110	67	24	17	19	27	-
Bonde-, Husmands- og Inderstanden . . .	264	135	129	21	26	-	2	-
Borgerstanden . . . . .	12	2	10	-	-	-	-	-
Embeds- og Bestillingsmandsstanden . . .	18	4	14	1	-	1	6	1
Forskjellige Funktionærer . . . . .	31	23	8	6	2	2	-	-
Haandværkerstanden . . . . .	115	79	36	10	6	15	5	1
Handelsstanden . . . . .	49	30	19	8	2	7	1	1
Lægds- og Fattiglemmer . . . . .	13	8	5	2	-	-	-	-
Militærstanden . . . . .	2	1	1	-	1	1	-	-
Musikere . . . . .	1	1	-	-	-	1	-	-
Omstreifere . . . . .	8	5	3	1	-	-	-	-
Skolelærerstanden . . . . .	10	7	3	-	-	-	-	-
Straf- og Varetægtsfanger . . . . .	1	-	1	-	-	-	-	-
Sjømandsstanden . . . . .	48	30	18	6	-	4	1	-
Tjenerstanden . . . . .	90	10	80	2	15	2	19	-
Ukjendt eller uden Stilling . . . . .	7	2	5	-	1 <sup>1)</sup>	-	-	-
Tilsammen	848	449	399	82	70	52	61	3

Til Observation indlagte er ikke medregnet.

- 1) «Rentenist».  
 2) Deraf i «Rentenist».  
 3) Flytlap (Fjeldfin).  
 4) Deraf i Flytlap.

Tabel XXII. Oversigt over

Relevé de l'application

Asyl.	Tilsammen.						Indspærring er anvendt i følgende Antal Timer pr. 100 Forplejningsdage.	Uro.				Voldsomhed.				
	Tilfælde.			Personer.				Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	
Gaustad . . . . .	4	3	1	4	3	1	0,06	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oslo . . . . .	4	-	4	4	-	4	0,69	-	-	-	-	-	4	-	-	4
Eg . . . . .	10	1	9	9	1	8	0,10	-	-	-	-	1	9	1	8	-
Rosenberg . . . . .	21	18	3	10	7	3	48,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Møllendal . . . . .	20	15	5	12	9	3	36,93	15	5	9	3	-	-	-	-	-
Rotvold . . . . .	234	106	128	102	45	57	0,43	52	96	14	29	53	29	30	27	-
Kriminalasylet . . . . .	8	8	-	7	7	-	3,07	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	301	151	150	148	72	76	-	67	101	23	32	54	42	31	39	-



asyletne Indkomnes Stand og Stilling.

profession et par condition sociale.

Dedichens.		Kristian-sand.		Eg.		Newen-gaarden.		Rosen-berg.		Møllendal.		Trond-hjem.		Rotvold.		Krimi-nal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	19	8	10	9	5	-	2	-	1	-	23	4	7
-	1	-	-	26	23	14	11	14	3	6	10	1	2	53	51	-
-	3	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	4	-
-	2	1	-	-	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	5	6	1	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
-	-	-	-	12	10	19	5	9	1	2	2	3	1	8	5	1
4	4	-	-	5	4	4	1	-	-	-	-	-	1	2	5	-
-	-	-	-	2	1	2	2	1	1	-	-	-	-	1	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3 <sup>3)</sup>	2 <sup>4)</sup>	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	-	-	3	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	9	7	6	7	3	-	1	2	-	-	1	1	-
-	-	-	-	1	12	1	14	-	1	1	4	-	1	3	14	-
1) 2	2 <sup>2)</sup>	-	-	-	1 <sup>1)</sup>	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
9	14	1	2	82	78	65	53	32	6	12	18	5	6	100	88	9

Anvendelse af Indespærring.

de reclusion.

Uro og Vold-somhed.				Uro, Voldsomhed, Ødelæggelseslyst og Rømningslyst.				Usømmelig Op-førsel.				Brutal Opførsel.				Ufredeligt Forhold.			
Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
3	1	3	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	18	3	7	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	1	3	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	.	.	7	.	6	.	1	.	1	.
3	1	3	1	18	3	7	3	1	3	1	1	7	-	6	-	1	-	1	-

Tabel XXIII. Middeltal af daglig

Nombre moyen par jour des aliénés occupés

Asyl.	Ialt.			Gaards-, Have- og Markarbeide.			Brændeskjæring og Bæring af Kul og Ved.			Haandværksarbeide.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad . . . . .	131,3	80,1	51,2	20,4	17,3	3,1	7,4	-	7,4	14,7	14,7	-
Kristiania . . . . .	23,5	13,25	10,25	-	-	-	-	-	-	2,0	2,0	-
Oslo . . . . .	14,14	-	14,14	4,07	-	4,07	-	-	-	-	-	-
Dedichens . . . . .	2,0	0,8	1,2	0,3	0,3	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansand . . . . .	7,5	2,0	5,5	-	-	-	2,0	2,0	-	-	-	-
Eg . . . . .	134,02	71,95	62,07	23,38	18,3	5,08	10,63	10,63	-	7,45	7,45	-
Newengaarden . . . . .	152,87	79,28	73,59	11,47	10,01	1,46	5,87	5,87	-	3,68	3,68	-
Rosenberg . . . . .	58,56	42,5	16,06	13,73	13,73	-	2,02	2,02	-	7,26	7,26	-
Møllendal . . . . .	41,5	25,0	16,5	4,0	4,0	-	-	-	-	-	-	-
Trondhjem . . . . .	48,0	25,5	22,5	4) 5,7	5,7	-	-	-	-	2,5	2,5	-
Rotvold . . . . .	125,9	80,0	45,9	15,8	15,8	-	23,5	23,5	-	3,7	3,7	-
Kriminalasylet . . . . .	18,30	18,30	-	-	-	-	0,23	0,23	-	0,50	0,50	-

1) Konvolutarbeide.

2) Drevplukning og Mattelægning.

3) Notbinding og Træarbeide.

4) Gaardsarbeide etc. og Vedsjau.

5) Drevplukning og Kludeklipping.

## arbeidende Syge i Asylerne.

au travail dans les divers hospices.

Husgjerning.			Drev- og Uld- plukning.			Not- og Garn- binding, samt forskjelligt andet Arbeide.			Kvindeligt Haandarbeide.			Kontorarbeide.		
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
50,3	28,6	21,7	12,5	9,1	3,4	<sup>1)</sup> 2,0	2,0	-	23,0	-	23,0	1,0	1,0	-
15,0	11,0	4,0	0,25	0,25	-	-	-	-	6,25	-	6,25	-	-	-
-	-	-	4,99	-	4,99	-	-	-	5,08	-	5,08	-	-	-
0,3	0,3	-	-	-	-	-	-	-	1,2	-	1,2	0,2	0,2	-
2,0	-	2,0	-	-	-	-	-	-	3,5	-	3,5	-	-	-
43,37	24,59	18,78	18,9	10,0	8,9	-	-	-	29,31	-	29,31	0,98	0,98	-
72,51	41,25	31,26	17,47	17,47	-	-	-	-	40,87	-	40,87	1,0	1,0	-
16,75	13,73	3,02 <sup>2)</sup>	5,76	5,76	-	-	-	-	13,04	-	13,04	-	-	-
10,0	6,0	4,0	3,0	3,0	-	<sup>3)</sup> 12,0	12,0	-	12,5	-	12,5	-	-	-
11,9	5,9	6,0 <sup>5)</sup>	13,4	11,4	2,0	-	-	-	14,5	-	14,5	-	-	-
33,9	17,5	16,4	18,8	18,8	-	0,7	0,7	-	29,5	-	29,5	-	-	-
2,0	2,0	-	15,53	15,53	-	<sup>1)</sup> 0,04	0,04	-	-	-	-	-	-	-

**Tabel XXIV. Extrakt af Regnskaberne for Gaustad, Eg og Rotvold Asyler for Regnskabsaaret  $\frac{1}{7}$  1900— $\frac{30}{6}$  1901.**

Tableau des recettes et des dépenses des établissements d'aliénés de Gaustad, d'Eg et de Rotvold  $\frac{1}{7}$  1900— $\frac{30}{6}$  1901.

**Indtægt:**

	Gaustad.	Eg.	Rotvold.
	Kr.	Kr.	Kr.
Kurpenge . . . . .	180 173,41	131 606,25	117 543,70
Arbejdsvirksomheden . . . . .	10 915,52	9 916,11	5 327,01
Erstatning for Beklædning . . . . .	—	—	8 525,50
Gartneriet . . . . .	4 497,93	1 896,86	2 711,37
Jordbruget . . . . .	48 622,95	27 199,17	32 427,80
Indtægter af Bespisningen . . . . .	7 385,22	4 668,15	4 063,38
Diverse Indtægter . . . . .	329,24	1 156,10	79,49
Tilsammen	251 924,27	176 442,64	170 678,25

**Udgift:**

	Kr.	Kr.	Kr.
<b>Ordinære Udgifter:</b>			
Lønninger og Pensioner . . . . .	55 283,62	37 299,79	36 061,87
Bespisningen . . . . .	101 194,41	65 279,02	69 387,61
Syges Adspredelse, Arbejdspenge, Flidsbelønninger m. m. . . . .	3 510,72	2 217,48	2 890,78
Bygningerne, Gas- og Vandledninger m. m. . . . .	13 562,50	7 181,18	4 712,01
Inventariet . . . . .	10 474,13	4 988,70	5 141,36
Belysning . . . . .	38 012,69	2 478,91	4 000,61
Brænde . . . . .		16 639,85	16 132,21
Medicinske Fornødenheder . . . . .	3 325,83	2 003,74	4 261,81
Bibliotheket . . . . .	394,51	298,74	297,00
Kontorudgifter . . . . .	860,72	707,01	462,70
Vask og Renhold . . . . .	3 828,00	3 367,33	1 720,25
Materialier til Værkstederne, Beklædningen . . . . .	7 782,93	9 266,59	9 538,06
Heste- og Dagarbejde m. m. . . . .	3 600,00	1 200,00	—
Gartneriet . . . . .	2 440,58	1 197,21	2 451,64
<b>Jordbruget:</b>			
Lønninger . . . . .	5 909,32	4 422,00	4 285,77
Andre ordinære Udgifter . . . . .	31 595,51	19 559,74	27 524,53
Tilfældige og forskellige Udgifter (derunder ved Rotvold Skydsgodtgørelse til Presten og Kassereren) . . . . .	2 314,32	1 479,13	2 420,34
Extraordinære Udgifter . . . . .	—	23 473,68	—
Tilsammen	284 089,79	203 060,10	191 288,55

Tabel xxv. Extrakt af Regnskabet for Kriminalasylet i  
Trondhjem for Regnskabsaaret  $\frac{1}{7}$  1900— $\frac{30}{6}$  1901.

Tableau des recettes et des dépenses de l'asile d'aliénés criminels  $\frac{1}{7}$  1900— $\frac{30}{6}$  1901.

Indtægt:

	Kr.
Kurpenge . . . . .	5 634,20
Erstatning for Beklædning . . . . .	736,78
Arbejdsdriften . . . . .	1 349,73
Forskjellige Indtægter . . . . .	82,83
Tilsammen	7 803,54

Udgift:

	Kr.
Ordinært:	
Lønninger . . . . .	11 951,09
Bespisning . . . . .	6 324,95
Beklædning . . . . .	1 062,75
Belysning . . . . .	595,15
Brændsel . . . . .	1 857,00
Renhold . . . . .	1 415,73
Sygeudgifter . . . . .	238,20
Inventarium . . . . .	734,08
Bygningers Vedligehold . . . . .	1 335,19
Vandafgift . . . . .	20,00
Skrivematerialier og Protokoller . . . . .	154,76
Forskjellige Udgifter . . . . .	388,84
Materialier til Arbejdsdriften . . . . .	270,30
Arbejdspenge . . . . .	225,70
Extraordinært:	
Doktor Bødtker for Tilsyn med Indredningen af Kriminalasylets 2den Etage . . . . .	400,00
Indredning af et Kjøkken . . . . .	774,78
Anskaffelse af Kjøkkeninventarium . . . . .	726,61
Indredning af 2den Etage . . . . .	200,00
Tilsammen	28 675,13

## Af Direktør A. Lindboe's Beretning for Gaustad Asyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Gaustad.

---

— — Af de Døde indkom 5 Mænd i meget debil Tilstand og døde ganske snart efter Indkomsten. Hos ingen af de Afdøde frembød Sektionen noget, der har nogen særlig Interesse, værd at anføre; derimod fandtes som sædvanlig større og mindre Forandringer i Hjernen og dens Hinder, saaledes Sammenvoxning mellem Dura mater og Cranium, pachymeningitiske Nydannelser med større og mindre Blødninger, i et Tilfælde meget rigelig og forarsagende Døden, Injektion og Fortykkelse af de tynde Hinder, mere eller mindre Ødem i disse, mere eller mindre udbredt Sammenvoxning af Hinderne med Hjernesubstansen, Atrofi af denne, Serum i Ventriklerne osv.

---

## Af Overlæge Dr. med. Harald Holms Beretning for Kristiania Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Kristiania.

---

— — De udskrevne Patienters Sygehistorier frembød ikke noget væsentligt af Interesse undtagen for den Patients Vedkommende, som, opført under Diagnosen Paranoia, udskreves som helbredet. Efter hvad Sygdomsforløbet udviste, var Indkomstdiagnosen Paranoia neppe rigtig. Sygehistorien, der antageligvis vil blive offentliggjort, stemmer egentlig ikke med noget af de Sygdomsbilleder, der beskrives under de almindelige, kjendte Betegnelser. Videre er en Patient paa Oversigten opført under Idiotia og udskreven i Bedring. Dette er en Feiltagelse, thi Patienten, der i Protokollen er opført

som lidende af Imbecillitas complicata, skulde være bleven anført under Insania degenerativa paa Listen. Ligesom i de foregaaende Aar er der udskrevet et større Antal Syge som uhelbredede, for at kunne skaffe Plads for Nyoptagelser. Som det videre af Oversigten vil sees, er der i Løbet af 1901 døde i Asylet 5 Mænd og 4 Kvinder.

1. A. K., 44 Aar gammel, gift Arbeidsvognmand, indkom 24de April 1899 fra Kristiania Distriktsfængsel, hvor han var indsat som sigtet for Tyveri. Han overraskedes nemlig af en Konstabel, medens han Kl. 5 om Morgen hentedede forskellige Gjenstande op af en Kjælder og lagde disse paa en Kjælke. Paa Forespørgsel om, hvad han havde i Kjældereren at gjøre, fik Konstabelen det Svar, at Patienten maatte arbeide med sligt, naar han havde Tid. Kort iforveien havde han midt paa Dagen, medens Folk saa derpaa, forsynet sig med noget nyt Sæletøi. Ved Optagelsen i Asylet udviste han noget forhøiet Selvfølelse, tydelig Sløvhed, Hesitation, ulige Pupiller uden Reaktion, forstærkede Senereflexer og Ataxi. Som Sygdomsaarsager er opført Syfilis og Drik. I September 1900 fik han et apoplektiformt Anfald hovedsagelig af venstre Legemshalvdel. Anfaldet varede i ca. 5 Dage og efterfulgtes af en yderligere Sløvhed. Denne sidste øgedes senere mere og mere, han blev højgradig urenlig, og der optraadte Kontraktur, mest i Extremiteternes Bøiemuskler. Tilslut havde Patienten ikke Rede paa nogen Ting, ikke engang paa at spise. Den 9de Februar 1901 optraadte der en komatøs Tilstand med Kollaps, Temperaturen steg den 10de Februar om Morgen til 40,1, maalt i Rektum, og han døde samme Dag Kl. 6 $\frac{1}{2}$  om Eftermiddagen af en croupøs Pneumoni og Fedthjerte.

*Sektion:* Hjernens Vægt 1250 Gram. Dura mater tildels fastvoxet til Kraniet, de tynde Hinder noget fortykkede. Hjertets Vægt 290 Gram. Muskulaturen slap og bleg, næsten graahvid af Farve. Klapperne normale. I venstre Lunges øverste Lap en Pneumoni i Engouementsstadiet. Ellers ingen Lungeforandringer. Miltens Vægt 70 Gram. Ved Underlivsorganerne intet at bemærke.

Mikroskopisk viser Hjernebarken en generel Atrofi af omtrent alle Gyri med Sklerose, «Spinnenzellen», slyngede Karstammer, Forandringer af Ganglicellerne, Opløsning af Nervefibrene etc. Mindst angrebne var den psychomotoriske Region, Parietal- og Occipitallapperne. Langs Væggene af 4de Ventrikel, mest ved den caudale Ende er der en tydelig Sklerose. Saavel Vagus- som Hypoglossuskjærnerne viser en lettere ødematøs Proces med Opløsning af Nervefibrenes Marvskeder.

2. P. I., 60 Aar gammel, fraskilt Murersvend, født i Sverige, indkom 30te Oktober 1900 som lidende af Paralysis generalis. Kort iforveien, og endog efterat Paralysen var konstateret, led han af utvivlsomt tertiær-syfilittiske Affektioner. Han var i høj Grad sløvet, huskede ikke fra den ene Dag til den anden, puttede alt, hvad han fandt, i Munden, for at tygge derpaa, og viste sig i høj Grad urenlig. Manglende Pupillarreflex,

Senereflexerne bevarede. Rombergs Symptom ved Indkomsten negativt. Tilstanden var under Asylopholdet stadig nedadgaaende med tiltagende Sløvhed og aftagende Kræfter. Af og til nogen Temperaturstigning. I sidste Døgn steg Temperaturen til  $39^{\circ}$ . Han døde 25de September Kl.  $4\frac{1}{2}$  Fm. Nærmeste Dødsarsag antagelig Forandringer af Hjertermuskulaturen. Liget overleveredes det pat.-anatomiske Institut, der som Uddrag af Sektionsresultatet har meddelt, at der forefandtes en udbredt Meningoencefalit og Ødem, mest over Frontallapperne, i mindre Grad i Rygmarven (mikroskopisk udbredte Betændelsesfænomener i Tilslutning til Karrene). Hjernens større Kar omtrent normale. I Aorta ascendens og Arcus aortæ en betydelig Arteriosklerose. Stort, slapt Hjerter. Spredte Grupper af Tuberkler i Lungerne.

3. K. R. H., 61 Aar gammel Malersvend, sindssyg i mindst 17 Aar. Flere Gange tidligere behandlet i Asylet. Indkom sidste Gang 20de Juli 1899. Sygdommen begyndte med Søvnløshed og enkeltvis optrædende Hallucinationer for Hørselen, hvorpaa der fremkom Ideer om Forfølgelse, men især Vrangideer om Konens Utroskab. Han gik oppe om Nætterne, tittede ud af Vinduerne efter Konens formentlige Elskere og tog ogsaa Kniv med sig op i Sengen, for at anvende den til Forsvar, saafremt Nogen vilde komme ind til ham. Gjentagne Gange optraadte han temmelig brutalt mod Konen, truede hende med knyttet Haand (lige oppe i Konens Ansigt) og tiltalte hende i de styggeste Udtryk. Ytringerne af hans Sindssygdom gjorde sig mest gjældende i Perioder og hindrede ham da i at udføre sit Arbejde, medens han til andre Tider kunde være taalelig brav. Efterhaanden begyndte han dog at sløves i nogen Grad, og han viste en saadan Selvgodhed og Paastaalighed, at en Mester havde vanskelig for at have ham i Arbejde. Han er i Asylet opført som lidende af Paranoia, og som Sygdomsarsag er antaget Ateromasi, foranlediget ved overdreven Nydelse af Alkohol. En Broder skal have været sindssyg. I de første Dage af Juli 1901 indfandt der sig hos ham Febrilia og Hoste, og der paavistes Dæmpning og Blæsen over høire Lunges Bagflade. Hjerteslagene var intermitterende. Hans Tilstand vexlede mellem Bedring og Forværrelse, normal Temperatur og Feber, dog ikke høiere end  $38^{\circ}$  om Aftenen udover Maanederne Juli, August og September. Exudatet viste efter Punktion ikke Spor af Pustilblanding. Han døde, under tiltagende Dyspnoë og Prostration af Kræfterne, 1ste Oktober af Lungetuberkulose med høiresidig Pleurit.

*Sektion:* Hjernens Vægt 1380 Gram. De tynde Hinder noget tykke, ellers makroskopisk intet abnormt. Ved Aabningen af Brystkassen vælter der ud fra høire Pleurahule en 5—6 Liter serøs Vædske. Lungen er atelektatisk, sammenpresset mod Columna. Pleura viser en tuberkuløs Betændelsesproces, venstre Lunge viser en miliær Tuberkulose. Hjertets Vægt 200 Gram. Klapperne i Orden. Milten veier 400 Gram, ikke synderlig blød.



Ved mikroskopisk Undersøgelse kunde ingen atrofisk Proces i Barken paavises. Forandringer (nogen Sklerose, nogen Gangliecelledegeneration, færre Nervefibre) var i det Hele neppe paaviselige udenfor 1ste og 2det Corticallag, og det kun i G. temporales primi, G. recti og i G. hippocampi i en saadan Grad, at den patologiske Proces kunde betegnes som utvivlsom. Den øvrige Hjernebark viste enten kun nogle mindre iøinefaldende Forandringer i 1ste Corticallag eller ogsaa var Vindingerne ganske normale. Ingen fremtrædende Forandringer af Kjærnerne i Medulla oblongata.

4. K. S., 43 Aar gammel Handelsreisende og Agent, indkom 21de Juli 1900 som lidende af Paralysis generalis. Han havde i mange Aar været en ivrig Bakkus- og Venusdyrker. Ogsaa her viste der sig tertiær-syfilittiske Symptomer, kort før de første Symptomer af Paralysen traadte frem. Denne viste den klassiske Form med ubegrændsede Storhedsideer. Han var Storthingsmand, General og Admiral og eiede alle Hoteller i hele Verden, foretog en Reise til Pariserudstillingen med Vogn og 2 Heste, — Tur og Retur paa resp. 17 og 16<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Time.

Ved Optagelsen var der idiomuskulære Rykninger omkring Munden, Talen var hesiterende og Pupillarreflexen ikke paaviselig. Ellers var der ingen tydelige paralytiske Symptomer. Den 19de September 1901 fik han et apoplektiformt Anfald med Rykninger og efterfølgende Parese af venstre Legemshalvdel. Fraregnet øget Sløvhed gik dog Anfaldets Symptomer tilbage efter faa Dage. Den 3die November fik han et nyt Anfald ledsaget af Temperaturstigning. Denne Gang var der Rykninger i begge Legemshalvdele, den høire Arm viste sig lammet, den venstre kontraktureret. Han henlaa komatøs med snorkende Respiration, forstærket Exspirationslyd og Feber, der steg helt op til 41,2<sup>0</sup> (maalt i Axillen), indtil han døde 5te November Kl. 9,50 Eftm. Han havde ikke hostet. Nærmeste Dødsarsag: Pneumonia crouposa.

*Sektion:* De tynde Hinder over Hjernebarken er flekkevis melkagtigt fortykkede med subarachnoidalt Ødem. Ellers makroskopisk intet abnormt ved Hjernen. Dennes Vægt 1435 Gram. I begge Lunger er der croupøs Pneumoni, mest udtalt i de nederste Lapper, fra hvilke store Stykker synker i Vand. Hjertet stort, slapt og skjort, dog ingen tydelig Fedtdegeneration af Muskulaturen. Klapperne normale. Vægt 450 Gram. Milten blød, veier 200 Gram. Ved de andre Organer makroskopisk intet at bemærke.

Mikroskopisk sees i Hjernebarken de ved en subakut Paralyse almindelige Forandringer Disse er stærkest i Temporallapperne, specielt i G. temporales primi, i G. recti, fornicati, Insulæ Reilii, G. frontal. inf., mindst i G. centrales og Parietal- og Occipitallapperne. Vaguskjærnerne bærer Mærker efter en akut, ødematøs Proces.

5. S. V., 37 Aar gammel, gift Kurvmager, indlagdes 15de December 1901 som lidende af Paralysis generalis. Han var blind som Følge af Atrofia

nervi optici. De første Symptomer af hans Sindssygdom mærkede hans Omgivelser først omtrent  $\frac{1}{2}$  Aar før Indlæggelsen. Han viste sig opfarende og heftig og sluttede med sit Kurvmageri, for at skrive Bøger og i Aviserne. Ligesom han tidligere havde været religiøst anlagt, saa fremkom der nu Ideer om, at han baade var Prest og Profet, og at han var udvalgt til at reise Verden rundt og prædike. Han inviterede Lægerne med paa sin Tur til Himmelen, hvor alle skulde være Badegjæster, Professorer og Troldmænd, og hvor man skulde spise fine Kager og Æbler og drikke Rosenvin og Champagne i 100 000 Aar. Han eiede Hundrede Millioner, Billioners Milliarder Kroner og drev Forretning over hele Verden og ogsaa i Himmelen. Samtidig med, at han i den lykkeligste Stemning fortalte om al sin Herlighed, hændte det flere Gange, at han viste sig meget lumsk og gjorde temmelig voldsomme Angreb paa sine Omgivelser. Foruden en Række ambitiøse Ideer af lignende Art, som de ovennævnte, udviste han en tydelig Hukommelsessvækkelse og Sløvhedstilstand paa andre Omraader. Somatisk paavistes ved Indkomsten ingen tydelige paralytiske Symptomer. Patellarreflexerne var noget forstærkede, Rombergs Symptom neppe tilstede, Ataxi ikke synderlig udtalt. Derimod var der Hesitation og selvfølgelig reaktionsløse Pupiller. Han viste sig allerede kort efter Indkomsten urenlig og fik den 26de December sit første epileptiforme Anfald. Efter den Tid begyndte han at blive mere og mere ugrei, rev istykker omtrent alt, som han kunde overkomme, baade Gang- og Sengklæder, og maatte som oftest opholde sig paa Eneværelse. Til trods for at han spiste alt, hvad han fik, gik hans Tilstand temmelig hurtigt nedover, uden at han dog i Løbet af 1901 aftog mere i Vægt end 3,3 Kilogram. Den 12te December henlaa han i en dvalelignende Tilstand med næsten ufølbart Puls og en Temperatur i Rektum af kun 29<sup>o</sup>. Efter Incitantia kviknede han imidlertid atter til igjen. Den 24de December fik han sit andet epileptiforme Anfald med Rykninger væsentligst i høire Side. Kramperne vedvarede hele Dagen. Temp. m. 32,5 v. 32,0. Han henlaa komatøs hele Natten. Den 25de December m. Temp. 29<sup>o</sup>. Han døde samme Dag Kl. 11 Fm. Nærmeste Dødsarsag: Fedtdegeneration af Hjertet.

Ved *Sektionen* fandtes ved Hjernen makroskopisk intet fremtrædende patologisk, heller ikke ved Lungerne. Paa Perikardiet en temmelig betydelig Fedtafsætning. Hjertemuskulaturen slap, skjør og af en afbleget, graaagtig Farve. De andre Organer viser normale Forhold.

Mikroskopisk viser Hjernebarken de samme Forandringer som foregaaende Patient, men en anden Lokalisation. Den største Ødelæggelse findes i G. recti, fornicati, Insulæ Reilii, G. frontal. inf., Temporal-, Parietal- og Occipitallapperne (Partiet ved Fiss. calcarinæ er dog normalt), medens kun den psychomotoriske Region tør betegnes som nogenlunde intakt. Ingen fremtrædende Forandringer ved Kjærnerne i Medulla oblongata.

6. K. T., 25 Aar gammel, Snedkers Hustru, indkom 2den Januar 1901. Hun skal altid have været temmelig mistroisk, fremkom af og til med Formodning om, at Manden var hende utro, at Slægtningerne stjal fra hende og Lignende. Medens hun gik svanger med sit andet Barn, havde hun en depressiv Periode. Efter dette Barns Fødsel, 15de December 1900, begyndte hun at blive mere og mere urolig med stærkt vexlende Stemning, Hallucinationer for Smag og Syn. Ved Optagelsen var hun forvirret og desorienteret, hvorfor hun opførtes under Diagnosen Amentia. Hendes Temperatur var allerede ved Indkomsten noget forhøiet, og der var Trykømføindtlighed i begge Sider af Underlivet. Urinen indeholdt en rigelig Mængde Albumin. Temperaturen steg efterhaanden og naaede sit Maximum 5te Februar med 39,5, hvorpaa den sank temmelig hurtigt indtil 34,6 11te Februar om Aftenen Kl. 7. Hun døde samme Aften Kl. 10. De mest fremtrædende legemlige Symptomer siden 5te Februar var Brækninger, Dyspnoë og Smerter over Abdomen og Udspænding af denne. Dødsarsagen var Nefrit og akut Peritonit.

*Sektion:* Dura er i det øverste Parti stærkt fastvoxet til Kraniet, saa at den vanskelig lader sig løsne derfra. Hverken ved de tynde Hinder eller ved selve Hjernemassen kan man makroskopisk paavise noget abnormt. Hjernens Vægt 1240 Gram. Hjertet er noget stort, hypertrofisk, mest venstre Halvdel. Vægten 370 Gram. Muskulaturen er af normal Farve, men overordentlig skjør, saa at den brister ved den letteste Tøining. Klapperne normale. I Perikardiet nogen serøs Ansamling. I begge Pleurahuler en betydelig Mængde, noget blakket Fluidum. Milten stor, blød. Vægt 190 Gram. Nyrerne er blege, forstørrede, med delvis forvskede Tegninger. Vægt 250 Gram. Abdominalhulen er fyldt med en grønlig, stinkende Vædske, der vælter ud ved Aabningen i flere Liters Mængde. Tarmanserne er hist og her sammenklæbede til hinanden ved et tyktflydende, halvt organiseret Exudat.

Ved mikroskopisk Undersøgelse viser Hjernebarken tildels nogen Sklerose med afsvækket Nerveudbredning, men uden andre særlig iøinespringende Forandringer. Sklerosen sees tydeligst i G. recti og G. temporales secund. og tertii. Kjærnerne i M. oblongata viser Mærker efter en lettere ødematøs Affektion, tydeligst ved 4de Ventrikels caudale Ende.

7. M. T., 22 Aar gammel, Skomagervends Hustru, indkom 5te Juli 1901 lidende af en akut Psykose. Der er ikke bestemt oplyst, naar denne begyndte, enten den kunde antages at staa i Forbindelse med en Barselseng, som Patienten havde gennemgaaet et Par Maaneder før Indkomsten, eller en haardnakket Coryza, der svandt, da Patienten den 1ste Juli fik Brækninger, Hovedpine og viste de første Symptomer af den efterfølgende Forvirring. Denne ytrede sig med Søvnløshed og fremtrædende Angst for, at Manden vilde tage hendes Liv. Hun kjendte ikke sine Omgivelser, var hallucineret for Syn og Hørsel. Medens hun i Hjemmet havde været stærkt urolig, kom hun mere til Ro her i Asylet, men Dagen efter Ind-

komsten optraadte der Feber paa 38,5 vespere, der i stedse stigende Kurver naaede 40<sup>0</sup> den 10de, for saa atter sukcessivt at falde til 37,4 den 15de om Morgen. Samme Aften var Temperaturen oppe i 40,1, ligesaa om Aftenen den 16de, da hun døde Kl. 11. I denne Feberperiode henlaa hun mest i en sandsesløs Tilstand med tørre, skorpede Læber og halvtør Tunge. Hun hostede ikke.

Den nærmeste Dødsarsag maa antages at have været en croupøs Pneumoni.

*Sektion:* Dura for Størsteparten fastvoxet til Kraniet. De tynde Hinder viser ingen tydelige Forandringer makroskopisk, heller ikke Hjernemassen. Hjernens Vægt 1160 Gram. I høire Lunges nederste Lap en Pneumoni i det røde Hepatisationsstadium. Hjertet veier 250 Gram, uden Forandringer. Milten noget blød, veier 120 Gram. De andre Organer viser fuldt normale Forhold.

Ved mikroskopisk Undersøgelse af Hjernebarken sees her slyngede Karstammer, struttende af Blodlegemer, der ogsaa er traadte ud i Vævet, Udvidning af Lymferummene og Opløsning af Marvskederne. De tilstødende Hinder viser paa mange Steder en ikke ubetydelig Fortykkelse. Encefaliten synes nærmest begrændset til Frontal- og Temporallapperne. Langs Siden af 4de Ventrikel er der Sklerose. Vagusgjærnen viser her en Opløsningsproces af Nervefibrenes Marvskeder.

8. I. E., 76 Aar gammel, Arbeiders Enke, indkom fra Byens Sygehus 2den November 1901 vesp. næsten moribund. Hun opførtes som lidende af Dementia senilis. Paa Sygehuset var hun desorienteret, svarede meningsløst og smaasnakkede med sig selv den hele Tid. Hun var hallucineret for Syn og Hørsel. Ved Indkomsten i Asylet fik hun et synkoptisk Anfald, der varede i flere Minutter. Det samme gjentog sig den følgende Dag. Under Opholdet i Asylet laa hun i Regelen i en Døs, men ved Incitantia kunde hun dog stives saavidt op, at man fik bibragt hende flydende eller halvflydende Næring. Hjertevirksomheden og Respirationen blev imidlertid jevnt svagere, og hun døde 5te November uden Dyspnoë eller Trachealrallen. Hendes Temperatur viste under hendes 3 Dages Behandling i Asylet et noget paafaldende Forhold, idet Axillartemperaturen, der tildels var subnormal, var indtil 2<sup>0</sup> lavere end Rektumtemperaturen. Paa Dødsdagen var denne sidste steget op til 38,3.

Dødsarsag: Hjerneødem og Pneumoni.

*Sektion:* Dura overalt fastvoxet til Kraniet. Ingen videre Fortykkelse af de tynde Hinder. Hjernevindingerne er tydeligt atrofierede. Arterierne stive. Hjernens Vægt 1300 Gram. I høire Lunges midterste Lap en liden Pneumoni i Engouementsstadiet. Hjertet veier 300 Gram. Samtlige Klapper er stive med Kalkinfiltrationer, især er dette Tilfældet med Aortaklappen. Miltens Vægt 50 Gram. Ellers intet patologisk ved de andre Organer.

Makroskopisk viser Hjernebarken tildels nogen Atrofi og dertil en ødematøs Tilstand i Partiet nærmest Pia, slyngede Kar, betydeligt Svund af Nervefibrenes Marvskeder, men ingen tydelig Sklerose. Denne Affektion er nogenlunde lige stærk over hele Hjernebarken, naar undtages den psychomotoriske Region, der paa det Nærmeste viser normale Forhold. Ogsaa den dorsale Vaguskerne viser et lignende Billede af Ødem med Marvskederne i Opløsningstilstand. Hypoglossuskjærnen er ganske uskadt.

9. A. L., 78 Aar gammel, Arbeiders Enke, indkom 26de August 1901 som lidende af senil Dements. Hun overflyttedes til Asylet fra Grønlands Sygehus, hvor hun havde vist sig urolig, voldsom og ødelæggelseslysten, vilde hoppe ud af Vinduet, bandte og støiede. I Asylet var Patienten aldeles forvirret og desorienteret og uden nogen Interesse for sine Omgivelser, smaapratte med sig selv og spiste kun, naar man gav hende Maden i Haanden. Hun havde ikke nogen Greie hverken paa sig selv eller viste nogen Interesse for Omgivelserne. Paa begge Haandrygge og tildels opover Underarmen var der Ar, der stærkt mindede om saadanne efter tertiær-luetiske Affektioner. Om tidligere Infektion forelaa der dog ingen Oplysning. Nogen paalidelig Undersøgelse af Rygmarvens Funktioner lod sig ikke udføre. Hendes Tilstand gik efterhaanden nedover. Den 30te December 1901 steg Temperaturen til over 39 °, der indfandt sig lidt Dyspnoë, og paa høire Lunges Bagflade hørtes der Blæsen, uden samtidig Dæmpning. Respirationen blev mere frekvent og overfladisk, og Døden indtraadte 31te December Kl. 8<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Eftm.

Nærmeste Dødsarsag: Pneumonia crouposa og Ødema medullæ oblongata.

*Sektion:* Dura er især i de forreste Partier fastvoxet til Kraniet. Forørigt intet at bemærke ved Hinderne. Ingen tydelig makroskopisk Atrofi af Hjernebarken. Høire Lunge er saagodtsom i sin Helhed fastklæbet til Brystvæggen. Paa Pleura pulmonalis er der hist og her Nedslag af Fibrin. Nederste Lungelap viser en Pneumoni i Engouementsstadiet. Venstre Lunge intakt. Hjertet er lidet, slapt, og Muskulaturen er skjør. De andre Organer viser normale Forhold.

Hjernebarken viser ved mikroskopisk Undersøgelse en flekket Sklerose med betydeligt Svund af Nervefibre. Ingen eller kun ubetydelig Affektion viser G. frontal. sup., G. centrales, Lobul paracentrales, G. temporales primi og Parietal- og Occipitallapperne. I Medulla oblongata viser den dorsale Vaguskerne en højgradig akut, ødematøs Opblødning af Grundsustans, Ganglieceller og Nervefibrenes Marvskeder. I Hypoglossuskjærnerne sees den samme Proces, men paa langt nær ikke saa udtalt.

Sundhedstilstanden har i 1901 gennemgaaende været god blandt Asylets Belæg udenfor de foran meddelte Sygdomstilfælde. En Sygepleierske maatte for 1 Uges Tid flyttes til Lazaret som lidende af Difteri. Intet Selvmord eller Ulykkestilfælde er forekommet i Aarets Løb. Tvangsmidler er i 1901 ikke anvendt, saaledes heller ikke Ernæring ved Sonde. I de sidste 13 Aar har Tvangsfodring ikke været paakrævet.

Til de Syges Adspredelse har der været holdt illustrerede Blade og Aviser, ligesom ogsaa Asylets Bibliothek meget flittigt har været benyttet af de Syge. Dansemorroe har man haft flere Gange.

Gudstjeneste har i Regelen været afholdt hver 3die Uge og har været besøgt af 40—50 Patienter og af en Del af Asylets Funktionærer.

## Oversigt over Kristiania Sindssygeasyls økonomiske og materielle Tilstand ved Udgangen af Aaret 1901.

Tableau des recettes de l'établissement d'aliénés de Kristiania.

### Indtægter:

	Kr.
Beholdning efter Kasseregnskabet for 1900:	
1. Kontant Kassebeholdning . . . . .	Kr. 13 703,47
2. Restancer . . . . .	« 21 848,23
	35 551,70
Tilskud af Bykassen . . . . .	40 481,40
A. Refusion for fremmede Patienter . . . . .	Kr. 9 726,40
og for tilfældige . . . . .	« 4 465,35
	14 191,75
B. Refusion af Statskassen i Henhold til Lov af 27de Juni 1891	36 880,13
C. For Arbeide og solgte Sager . . . . .	119,41
D. For Beklædning til betalende Patienter . . . . .	990,63
	128 215,02

## Udgifter:

	Kr.
A. Lønninger.....	17 803,39
B. Bepisning til Patienterne .....	29 462,60
C. Kosthold til Vogterpersonalet samt Kostpenge til Overvogter og Matrone .....	5 814,63
D. Inventariets Vedligehold.....	3 027,09
E. Vask og Renhold .....	4 976,74
F. Belysning .....	2 172,24
G. Brænde.....	3 472,27
H. Vandafgift .....	706,40
I. Reparationer paa Eiendommen .....	2 413,16
K. Medikamenter, Sygerekvisita m. m. ....	2 616,44
L. Beklædning .....	6 557,03
M. Materialier til Patienternes Beskæftigelse, dels til Inventarie-sager, dels til Klædningsstykker og dels til Gjenstande for Salg .....	2 760,14
N. Paaregnede Refusioner til Omdrag .....	306,53
O. Diverse Udgifter.....	1 958,14
	<hr/> 84 046,80
Dyrtidstillæg i 1900 .....	901,87
	<hr/> 84 948,67
Beholdninger:	
1. Beholdninger efter 1ste og 3die Indtægtsposter:	
a) Rest paa Restanceliste for 1900.....	Kr. 771,56
b) — « — « 1901.....	« 21 534,17
	<hr/> Kr. 22 305,73
2. Kassabeholdning .....	« 20 960,62
	<hr/> 43 266,35
	<hr/> 128 215,02

## Af Asyllæge Aalls Beretning for Oslo Hospitals Asyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Oslo.

— — *Sundhedstilstanden* har været meget god. 1 Patient afgik ved Døden; det var en 38-aarig, ugift Kvinde, der i Asylet behandlede for Mania, og som døde af Apoplexia cerebri. — De sædvanlige Adspredelser som Kjøreture, Juletræ har fundet Sted. Kost og Forpleining har været meget god.

## Extrakt af Regnskabet for Oslo Sindssygeasyl 1901.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés d'Oslo.

### Indtægt:

	Kr.	Kr.
14 940 Sygedage à Kr. 1,46 <sup>2</sup> / <sub>3</sub> .....	21 911,86	
Beklædning .....	453,29	
		22 365,15



## Udgift:

	Kr.
Lønninger .....	3 857,07
Bespisningen .....	9 501,37
Medicin og Sygebehandling .....	684,36
Skatter .....	481,02
Begravelser .....	—
Brænde .....	3 052,94
Belysning .....	161,68
Renhold og Vask .....	910,80
Feining .....	50,72
Inventar .....	511,84
Reparationer .....	1 078,20
Fornøielser .....	127,23
Beklædning .....	350,70
Forskjelligt .....	1 032,57
	21 800,30
Balance .....	564,85
	22 365,15

## Af Doktor Dedichens Beretning for hans Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Dedichen.

Ved Kronprinsregentens Resolution af 16de Februar 1899 fik jeg Tilladelse til at oprette et privat Sindssygeasyl paa Gaarden Store Løken i Vestre Bærum. Forholdene medførte, at jeg senere søgte Tilladelse til at lægge Asylet paa Gaarden Trosterud i Østre Aker, og dette indrømmedes mig ved Kronprinsregentens Resolution af 21de April 1900.

Her opførtes saa efter de approberede Tegninger foruden en Lægebolig en Central- og en Isolerafdeling. Arbejdet paabegyndtes Sommeren 1900 og fuldførtes i September næste Aar.

Anlægget ligger frit og vakkert paa Akersdalens sydlige Høidedrag med Udsigt over Dalen, Byen og Fjorden. Adkomsten sker om Sommeren lettest om Bryn Station, om Vinteren paa Grund af Sneforholdene lettest ad Strømsveien forbi Alna og Gaardene Alfaset og Ballerud. Afstanden er ad begge Veie omtrent den samme, ca. 8 Km. fra Byens Torv. Forøvrigt er der Udsigt til, at Veiene her i en nær Fremtid vil blive helt omlagte, og har Akers Veivæsen allerede befaret Egnen for i Vinter at udarbejde Forslag til ny Veilinie fra Bryn forbi Sygehuset til Strømsveien.

Paa den store Slette, hvor Eiendommen hælder svagt mod Vest, er nu Centralafdelingen — eller som den her kaldes Sygehuset — lagt paa det laveste Parti saaledes, at dets Forside vender mod SSØ.

Sygehuset er en ca. 46 M. lang Murstensbygning med indredet Kjælder og Loft.

I Kjælderen er Maskinanlægget, Kjøkken, Oplagsrum, Spiserum og Bad for Betjening samt to Reserveisolerrum, som kan benyttes, hvis det skulde vise sig nødvendigt pludselig eller om Natten at isolere Nogen. De har endnu ikke været benyttede.

I 1ste Etage er i den vestre — paa Tegningens venstre — Fløi Dame-siden, i den høire, østre Fløi Herresiden, saaledes at Vagtafdelingen er i



Sygehuset.

1ste Etage, Spisesal og Dagligstue i 2den, hvorhos der er en Række Enkelt-rum for roligere Syge i begge Etager. I Midten ligger Overlægens og Bestyrer-indens Kontorer samt Portnerloge. I 3die Etage er Funktionærernes Rum.

Ved Siden af den ene Vagtsal er der Baderum, et paa hver Side.

Nærmere opunder Skoven ligger Isolerafdelingen eller — som den her kaldes — Annexet. Ogsaa den vender mod SSØ. og har Herreafdelingen i sin øvre, østre Fløi. Isolerrummene vender mod NØ., Forsamlingssalene og de større Sale, som er beregnede paa flere Senge, mod SV. Ved Siden af dem er Pleiernes og Pleierskernes Soverum. Badet er i 1ste Etage. I Kjældereren er der under Dameafdelingen indrettet Vaskeri, under Herreafdelingen ligger Varmeanlægget.

Ved det under 28de September 1901 approberede Regulativ autoriseredes Sygehuset — Centralafdelingen — for 16 rolige Syge af hvert Kjøns samt 4 Damer eller Herrer og Annexet — Isolerafdelingen — for 11 Syge af hvert Kjøns, ialt 58 Syge.

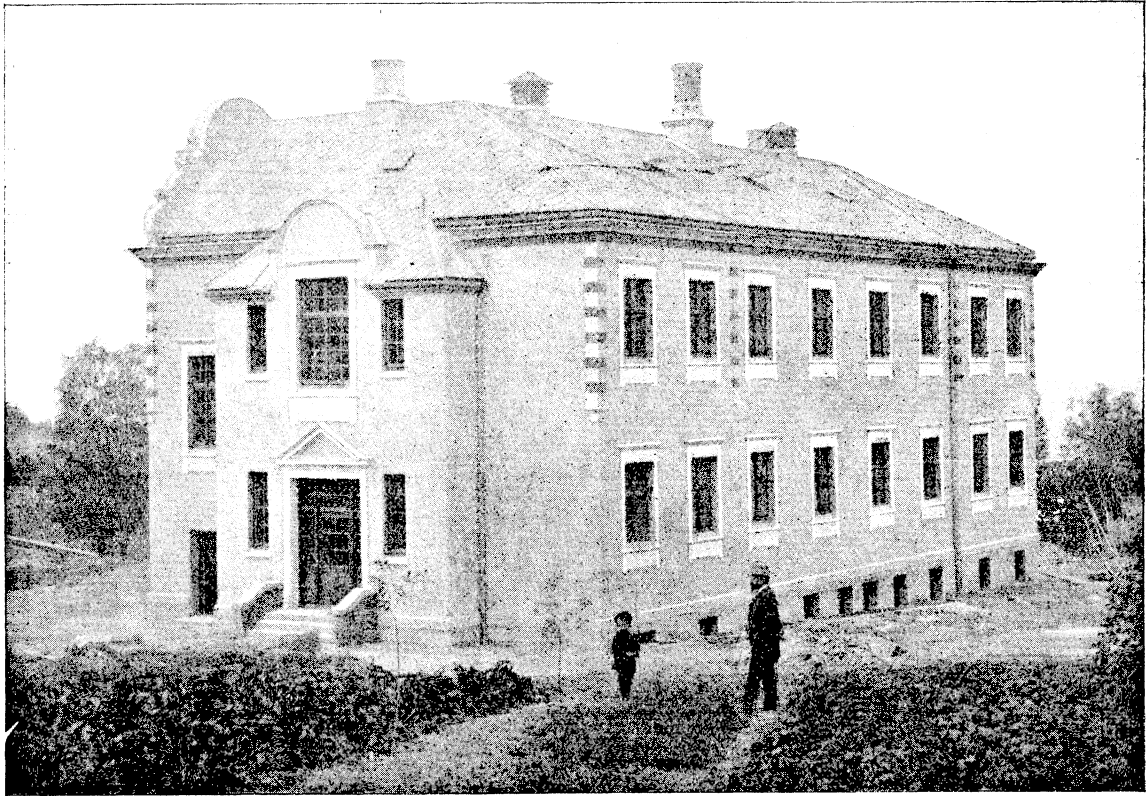
Rundt om Sygehuset er der planlagt og under Forberedelse et Park- og Haveanlæg. Mellem Annexet og Overlægeboligen ligger Kjøkkenhaven, som er saa stor, at der er Adgang til at lade de Syge, som maatte have Lyst til det, faa en egen Jordflek til Dyrkning efter eget Ønske.

Et Vandreservoir paa omkontraheret 3 000 m.<sup>3</sup> sikrer Anlægget Vand efter de hidtil gjorte Erfaringer paa en saadan Maade, at der neppe nogensinde behøves at næres Frygt herfor, selv ved betydelige Udvidelser.

Sygehuset modtog sine første Syge 20de September 1901. Jeg skal bemærke, at jeg har skjelnet mellem sekundær, senil og juvenil Dements. Kfr. Tabel 6, Anm. 1 og 2.

Uagtet den psykiatriske Nomenklatur jo fremdeles maa siges at frembyde store Mangler, tror jeg det dog nu uomstrideligt, at den juvenile Dements, Dementia præcox, i sine forskellige Former ansees for en saa hyppig og saa velkendt Sygdomsform, at den bør opføres for sig og ikke slaaes sammen med den sekundære Dements, selv om det maaske maa indrømmes, at de fleste som sekundær Dements opførte Tilfælde netop er juvenile Dementser. Jeg tror, det dog er af betydelig, videnskabelig Interesse saavidt muligt at opstille en nøiagtigere Sygdomsbetegnelse, og maa derfor ogsaa beklage, at det benyttede Schema ikke har en egen Rubrik for de periodiske Depressionstilstande, som nu — ogsaa af mig — medtages under Rubriken *Insania periodica* og altsaa sammenblandes med periodiske Manier eller Melankolier og med de cirkulære Former.

Overfor de opgivne Aarsager til Sindssygdom maa jeg bemærke, at jeg i flere Tilfælde stiller mig meget tvivlende, og at det efter min Mening ikke kan bestrides, at man, naar Talen har været om disse Sygdommes Aarsagsforhold, har været altfor tilbøielig til at se en Sammenhæng, hvor en saadan hverken er bevist eller bevislig. Jeg tror, at dette ogsaa finder Sted, naar der er Tale om Arv. At en Farbror paa Grund af Drik og Lues bliver Paralytiker, det kan vel neppe sammenstilles med, at der i visse Slægter



Annexet.

giver sig en tydelig Degeneration Udslag ved, at flere Sødskende fødes idiotiske eller tidlig bliver juvenil demente. Og der er, baade under Foetalivet og Opvæksten, saa mange Momenter, som kan spille ind og forviske Billedet af den medfødte Disposition, at det efter min Mening vil være nødvendigt at sigte sit Stof overmaade samvittighedsfuldt, hvis man skal opnaa at samle et Materiel, som giver noget Haab om at opdage Arvens Lovmæssighed. Navnlig forekommer den Lunefuldhed, hvormed Arven giver sig Udslag, naar der er Tale om Sindssygdом, atter og atter at opfordre til Tvivl. Hvorfor gjør Arven sig gjældende hos en af 6—8—10 Sødskende, medens alle de andre bliver friske, ja kanske endog usædvanlig stærke, saa de ikke bliver sindssyge, selv under Forhold, hvor man kunde vente det? Og hvorfor faar sunde og friske Forældre uden nogen paaviselig Belastning pludselig et eller flere sindssyge Børn? Det stiller sig for mig saaledes, at man, hvis man skal kunne regne paa en Løsning af disse Spørgsmaal, ikke alene maa undersøge, om der er forekommet Sindssygdом i Slægten, men ogsaa *hos hvem* og desuden: *Hvad Slags Sindssygdом*. Først naar der foreligger tilstrækkelig mange Oplysninger herom, kan man efter min Mening drage bindende Slutninger om Arvens Indflydelse.

Juleaften samledes de Syge, som var saa bra, at de kunde deltage, til en liden Tilstelning med Juletræ i Herresalonen. Forøvrigt har der været sørget for de Syges Adspredelse ved daglige Spadser- eller nu og da Kjøreture, naar Veiret har tilladt det.

---

## Extrakt af Regnskabet for Kristiansand Sindssygeasyl.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Kristiansand.

### Indtægt:

	Kr.
Kurpenge .....	10 740,90

### Udgift:

	Kr.
Lægen .....	400,00
Vogterpersonalet .....	2 230,08
Underholdning .....	5 314,40
Lægemidler .....	3,46
Inventar og Klæder .....	388,66
Brænde .....	529,10
Bygningernes Vedligeholdelse .....	449,04
Tilfældige Udgifter .....	232,43
	<u>9 547,17</u>

## Af Direktør Platous Beretning for Eg Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Eg.

— — Sundhedstilstanden har været meget god. Der døde i Aarets Løb 8 Mænd og 12 Kvinder, nemlig:

1. Gaardmandssøn, 19 aar gammel, indkom 12te August 1900 og opførtes under Diagnosen Insania degenerativa. Stærk arvelig Belastning. Kramper i Barneaarene. Et Aar før Indkomsten Forfølgelsesideer og Hallucinationer i nogle Uger, hvorefter tilsyneladende frisk indtil 5 Uger før Indkomsten. Han blev da atter hallucineret, saa Moderen blande Gift i sin Mad, blev voldsom og farlig for Omgivelserne. Under Asylopholdet uklar, urolig, umedgørlig, urenlig, masturberede aabenlyst, spiste uregelmæssig og maatte hyppig sondrenæres. Han aftog stadig i Huld og Kræfter, opbrækked tilsidst alt, hvad han nød, og 2den Februar 1901 døde han. Ved Sektionen fandtes Lacunar cranii delvis fastheftet til Dura. Hinderne blakkede, fortykkede og sammenvoxede med Hjernemassen, der er bleg, fast, glindsende paa Snitfladen. Mavesækken er dilateret, dens Slimhinde fortykket og dækket af skiddengraat Slim. Ved Organerne forøvrigt intet særligt at bemærke.
2. Kjøbmand, 47 Aar gammel, indkom 25de Juni 1900, lidende af Paralysis generalis. Han havde været mange Aar i Amerika, og der havt sit gode Udkomme. I Marts 1900 blev han sindssyg og hjemsendt. Der er intet oplyst om Lues, og Overanstængelse ved Kontorarbeide blev opgivet som Sygdomsaarsag. Han var ved Indkomsten sløv, apathisk, hverken tids- eller stedsbevidst, taledede med noget Besvær om sine optjente Millioner, var bleg og mager. Der indfandt sig snart epileptiforme Anfald, der hyppig gjentog sig, og efter nogle Maaneders Sengeleie, hvorunder han fik Kontrakturer og Decubitus, døde han marastisk 9de Februar 1901. Ifølge Familiens Ønske foretoges ikke Sektion.
3. Agent, 35 Aar gammel, indkom 28de Juni 1900. For 3 Aar siden gik han Konkurs, blev derefter stille, indesluttet, energiløs og kunde ikke igjen



komme i Stilling. En Maaned før Indkomsten forandredes hans Sindsstemning; han blev rig og mægtig, opkjøbte Eiendomme og spekulerede i Tomter, mistede Søvn og Madlyst og begyndte at drikke. Ved Indkomsten i Asylet rolig, orienteret, hidkommen paa et kort Besøg, er unaturlig indifferent og gjør Indtryk af at være aandssløvet. Under Asylopholdet var han stille, beskeden og tilfreds, skrev Breve med Ansøgning om alle mulige Poster, hvor han tilbød at indskyde store Pengebeløb. Han døde af Lungebetændelse 13de Marts 1901. Sektion: Lacunar langs Pilsømmen fastheftet til Dura, hvis indvendige Flade paa begge Sider er dækket af et flortyndt, vasculariseret Exsudat, Hinderne fortykkede, blakkede langs Karrene, flekvis fastvoxet til Hjernemassen. Begge øvre Lungelapper — undtagen Apex — samt midtre Lap pneumonisk infiltrerede; i Apex paa begge Sider tuberkuløse Foci. I venstre Plaurahule betydeligt, serøst Exudat.

4. Arbejder, 63 Aar gammel, indkom 4de Januar 1885 og opførtes under Diagnosen Paranoia. Han var under de mange Aars Asylophold ængstelig, forknyt, holdt sig mest for sig selv, veg undaf, naar man vilde samtale med ham. Han turde ikke forlade Asylet, der var blevet ham et Hjem, gjorde stor Nytte i Gartneriet, men vilde helst arbeide alene og kunde da passiare livlig med sine Hallucinationer. Han var en elskværdig Mand og blev savnet, da han 22de Mai 1901 døde pludselig af sin Hjertesygdom, der i det sidste Aars Tid havde gjort ham arbeidsudygtig. Sektion: Hjernen og Hinderne viste de sædvanlige Tegn paa en kronisk Lidelse, Karrene stærkt ateromatøse. Hjertet slapt, Mitral- og Aortaklapperne kalkagtig infiltrerede. Venstre Lunge ved gamle Adhærentser fastloddet til Brystvæggen; forøvrigt intet at bemærke ved Lungerne eller Underlivsorganerne.
5. Arbejder, 42 Aar, indkom for 4de Gang 25de April 1901, var agiteret dement, mager og debil. Kræfterne sank hurtig. Han blev skeletagtig mager, og efter et langt Sengeleie døde han af sin Hjerneaffektion 22de Juli 1901. Ved Sektionen fandtes alene Tegn paa en kronisk Hjerne-lidelse.
- 6—7. Skibsførere, 43 og 35 Aar gamle, døde af Paralysis generalis efter 1 og 1½ Aars Asylophold. Sygdomsforløbet og Sektionsfundet var det almindelige.
8. Arbejder, 68 Aar gammel, indkom for 2den Gang i Asylet 13de December 1901. Han har været meget drikfældig og i flere Aar lidt af organisk Hjertesygdom, i den sidste Tid tillige af Synssvækkelse og Afasi. I Oktober udskreves han uhelbredet og udsattes i Forpleining, hvor han var rolig og snil, indtil for 8 Dage siden, da han begyndte at jamre sig for Smerter i Brystet, blev rasende og vilde ud af Dør eller Vindu. Ved Hidkomsten rolig, fjollet oprømt, gjenkjender Ingen og svarer forkjært paa alle Spørgsmaal. Om Natten blev han høirøstet, pratende og maatte isoleres, laa senere noksaa rolig, nød kun lidt Melk, var ganske omtaaget, der kom

- Symptomer af embolisk Gangræn af høire Underextremitet nedenfor Knæet, og 5te Dag efter Indkomsten døde han af Hjertefeil og Hjerneabsces. Sektion: Lacunar tynd, løst fastheftet til Dura mater, der er blodrig og slapt udspændt over Frontallappene. Hinderne fortykkede, injicerede, ødematøse, let afløselige. Frontallappernes Gyri er paafaldende smale og Sulci gabende. Omtrent midt i Sulcus præcentralis dext. en nodstor Apoplexi, fra Corticalis gaaende ind i den hvide Hjernemasse. I begge Hemisphærer er Gyri supramarginales opblødte og Vævet uden skarp Begrændsning omdannet til en gulagtig, nekrotisk Masse. Hjernesubstanten forøvrigt af fast, seig Konsistens. Sideventriklernes bagre Horn udvidede. Hjernearterierne stærkt ateromatøse. Hjernevægt 1225 gr. Hjertet afgiver Billedet af et Cor bovinum og veier 720 gr. Mitral- og Aortaklapperne betydelig fortykkede, og der er tillige akut Endokardit. Ved Lungerne intet særligt at bemærke. Leveren blodoverfyldt. Milten amyloid, i Nyrerne hæmorrhagiske Infarcter i begyndende Ramollissement, samt enkelte smaa Cyster.
9. Gaardbrugerkone, 43 Aar gammel, indkom 23de Oktober 1900, lidende af Melankoli. Bror og Morbror sindssyge. Moderen abnorm. Under sit sidste — 1ode — Svangerskab Angst og Uro, der tiltog efter Fødsel for 5 Maaneder siden; hun blev søvnløs, hallucineret, vilde af Forgiftningsfrygt nødig spise og var ved Indkomsten meget medtaget. I Asylet var hun ængstelig, deprimeret, uvillig til at forklare sig, spiste lidet, havde jævnlig Diarré, og hendes smaa Kræfter aftog stadig. Hun døde 1ste Januar 1901, og paa Mandens Anmodning foretoges ikke Sektion. Insania er opført som Dødsårsag.
10. Sømandskone, 30 Aar gammel, indkom 5te Marts 1901. Hun havde været meget gjerrig og endog sultet sine Børn, trods godt Udkomme. Siden 1ste Barselseng for 7 Aar siden legemlig svag, og i sidste 3 Aar havt hyppige Brækninger. For en Maaned siden begyndte Sindssygdommen med Søvnløshed og Hovedpine, Skrig og Angst for at dø. Hun kom under Paa-virkning af Lægprædikanter og levede snart i Dødsangst, snart i himmelsk Herlighed. I Asylet var Stemningen oftest løftet, hun sang af Fryd over at være «i Lyset hjemme hos Jesus». Hun sov og spiste lidet, var meget urenlig, fik Brækninger og Diarré og døde 29de Marts 1901. Ved Sektionen fandtes Hjerneskalen ved løse Adhærentser fastheftet til Dura mater; de tynde Hinder lidt blakkede, Hjernesubstanten bleg, fast. Hjertet normalt. Høire Lunge bagtil i ringe Udstrækning fastloddet til Costalvæggen ved en frisk, tør Pleurit, Lungevævet overalt luftholdigt, ligesaa venstre Lunge, undtagen i Toppen, hvor der er et valnødstort, tuberkuløst Focus i begyndende Ramollissement. Ventriklens dilateret, og der er nogen Katarr tilstede. Tyndtarmenes Slimhinde hist og her noget injiceret, men intetsteds Ulcerationer.
- 11—12. Tjenestepiger, 27 og 28 Aar gamle, indkomne 20de November 1899 og 1ste November 1895 og opførte under Insania degenerativa og periodica. Døde af Lungetuberkulose.

13. Frøken, 30 Aar gammel, blev sindssyg 1899 og indkom 14de Oktober s. A. Hun var i Asylet ængstelig hallucineret, turde ikke spise og maatte sondenæres, hyppig meget urenlig, urolig og ugrei, vanskelig at behandle, opholdt sig snart i Vagtafdelingen, snart i D. Da Tilstanden holdt sig uforandret, tilraadedes at afbryde Asylbehandlingen, og hun blev 16de Juli 1900 hentet hjem. Det viste sig umulig at forpleie hende i Hjemmet, og allerede 4de August indlagdes hun paany. Der indtraadte ingen Bedring i hendes Tilstand, der var, som under forrige Ophold. Paa hendes Anmodning og ved Løfte om at spise, bestemte Forældrene sig til atter at tage hende hjem, og hun udskreves 30te September 1900. Efter Hjemkomsten kom hun sig legemlig noksaa snart, og det gik over Forventning godt, indtil April 1901. Da optraadte igjen Næringsvægring, hvortil hun angav som Grund, at den onde Aand skulde uddrives ved Bøn og Faste. Hun blev mer og mer umedgjørlig, og 3die Juli 1901 indkom hun for 3die Gang. Under dette sidste Asylophold maatte hun, som tidligere, sondenæres, men Kræfterne var smaa, og Ernæringen laa nede. Hun fik Brækninger og Mundkatarr, Hjerreaktionen blev daarlig. Den 29de Juli henvælte hun bevidstløs og døde om Eftermiddagen. Liget hjemhentedes samme Aften. Insania er opført som Dødsarsag.
14. Skomagerkone, 54 Aar gammel, indkom 1ste Juni 1901 og opførtes under Diagnosen Amentia. Sindssygdom i Familien. Hun havde sidste Vinter været trist og nærtagende, men ikke sindssyg før 14 Dage før Indlæggelsen. Hun blev da Vidne til, at et nyfødt Barn holdt paa at forbløde sig gennem Navlesnoren, hvis Ligatur var løsnet, og var fra det Øieblik totalt forvirret og meget urolig. I Asylet var hun ganske omtaaget, gav aldrig et ordentligt Svar, var i uafbrudt Bevægelse, sang og dansede, vilde ikke have Klæder paa sig, spiste uregelmæssig, var urenlig, Huld og Kræfter aftog hurtig. Hun fik Otit med Caries i Processus mastoideus og tilsidst Pneumoni, der 2den September 1901 endte hendes Liv. Ved Sektionen forefandtes i begge nedre Lungelapper Pneumoni i det røde Hepatisationsstadium. I venstre Pr. mastoideus en nødstor, cariøs Hule. Ved Hjernen intet særligt at bemærke, Vægt 1 150 gr. Underlivsorganerne normale.
15. Tjenestepige, 45 Aar gammel. Havde altid været eiendommelig og til Latter ved sine Giftermaalsplaner. Hun behandledes for Hjertefeil paa Byens Sygehus, hvor hun blev urolig, skreg og rev sig i Haar og Klæder, og vilde ikke tale eller spise, og 3die September 1901 overflyttedes hun hertil. Hun var ved Ankomsten omtaaget, ængstelig, urolig, magert, elendig Udseende. Den følgende Dag var hun ganske klar, sagde at hun var bleven forstyrret af Sult, men snart vilde blive frisk, naar hun fik god Mad. Næste Dag var hun atter stærkt omtaaget og kom nu ikke mere til klar Bevidsthed; hun laa noksaa rolig, taledede ikke, maatte nødes til at spise, sank stadig mere sammen, laa sidste 2 Døgn i en Døs og døde 19de September 1901. Kræft var Dødsarsag, og ved Sektionen fandtes Pancreas meget forstørret, bruskagtig, cancrøs infiltreret. Milten lidt blød

- og stor. Ved Underlivsorganerne forøvrigt intet at bemærke. Hjertet hypertrophieret, paa Mitral- og Aortaklapperne Kalkafsætninger; intet ved Lungerne.
16. Husmandskone, 66 Aar gammel, indkom 13de August 1886, lidende af Melankoli, der antoges fremkaldt ved hendes sindssyge Søns Selvmord. I de første Aar af Asylopholdet beherskedes hun af skrækkende Hallucinationer og mikromane Forestillinger, og hun kunde være noksaa agiteret. Efterhaanden sløvedes hun og faldt til Ro, men der var altid noget ængsteligt, forknyt over hende, hun var bange for enhver Forandring og turde ikke forlade Asylet, laa i sidste Aar stadig tilsengs, og 1ste Oktober 1901 døde hun maratisk, 81 Aar gammel. Sektionsresultat: Lacunar cranii intimt fastvoxet til Dura mater, hvis indvendige Flade over begge Hemishpærer dækkes af et tyndt, vasculariseret Exsudat. Hinderne fortykkede, blakkede, ødematøse. Hjernen bleg, fast med smale Gyri og gabende Sulci. Sideventriklerne meget udvidede. Karene ateromatøse. Hjernevægt 1115 gr. Venstre Lunges øvre Lap i et lidet Parti fastloddet til Kostalvæggen; ved Løsrivning plumper man ind i en Abscesshule af et Dueægs Størrelse; Lungen forøvrigt overalt luftholdig, intetsteds Infiltrater. Høire Lunge omtrent i sin Helhed ved gamle Adhærentser fastloddet til Brystvæggen, men overalt luftfyldt. Lever, Milt og Nyrrer atrophierede.
  17. Tjenestepige, 21 Aar gammel, indkom 7de Juni 1901. Stærk, arvelig Belastning. Rakit i Barneaarene. Efter Influenza i Vinter indesluttet og rar, blev hentet hjem fra Tjenesten og har siden Marts for det Meste ligget tilsengs, lidet villet tale og nødig villet spise, aftog betydelig i Huld. I Asylet laa hun passivt hen, upaavirket af Omgivelserne, svarede omtrent aldrig, naar man taledede til hende. Spisevægring varierede mellem total og partiel, og Ernæringstilstanden blev daarlig. Hun fik Næring gjennem Sonde, men der kom Brækninger og Svælgpneumoni, og 1ste Oktober 1901 døde hun. Ved Sektionen fandtes Lungegangræn og Pneumothorax.
  18. Gaardmandskone, 51 Aar gammel, indkom 1ste Juni 1901. Mor og Søster sindssyge. For 10 Aar siden Syphilis insons. Efter længere Tids Nattevaag over et sygt, epileptisk Barn, blev hun ca. 1 Maaned før Indkomsten munter, snaksom, urolig og voldsom, naar hun hindredes i sin Streifelyst. Under Asylopholdet var hun uforandret forvirret oprømt, urolig og urenlig, spiste i det Hele godt, men havde hyppig Diarré, afmagredes skeletagtig og døde 1ste November 1901 af Hjernelidelser og Kræft. Ved Sektionen fandtes Pachymeningitis externa og interna samt Arachnitis chronica fibrosa. Hjerte og Lunger normale. I Ventriklen fandtes ved Antrum pylori et cancrøst Ulcus.
  19. Snedkerkone, 33 Aar gammel, indkom 30te Oktober 1901 iført Tvangstrøie og var under Asylopholdet forvirret, hallucineret og urolig. Hun døde 26de November 1901 af Hjertesygdom, hvoraf hun i flere Aar havde lidt.

20. Sømandskone, 58 Aar gammel, havde i længere Tid sultet sig og var ved Indkomsten 21de December 1901 mager og debil. Hun var absolut taus, laa ubevægelig i Rygleie, lod sig overtale til at nyde lidt, men fik Diarré, Hjerteaktionen blev svag, uregelmæssig, og 5 Dage efter Indkomsten døde hun stille. Sektion foretoges ikke.

Som Arbejdslisten viser, har gennemsnitlig 72 Mænd og 62 Kvinder, eller 51 pCt. af Middelbelægget daglig været beskjæftigede. Altfør mange Syge vil af Dovenskab intet bestille og forsvarer sin Lediggang med at «Kassa» betaler for dem.

5 Syge undveg i Aarets Løb, men bragtes strax tilbage til Asylet.

Gudstjeneste har, som tidligere, været afholdt om Formiddagen paa to Søndage af tre og Altergang Skjærtorsdag.

Skolelæreren holdt i Vinterhalvaaret 2 Gange ugentlig letfattede Foredrag og Sangøvelser, men forholdsvis faa Syge har Interesse herfor.

Adspredelse har man søgt at skaffe de Syge paa sædvanlig Maade ved Kjøreture, Spadserture, Selskabsspil, Musik og Dans; Bøger og Aviser har staaet til fri Raadighed, og hver Torsdag Aften har Funktionæerne været samlet med 1ste-Forpleinings-Syge og saa mange andre Syge, som Pladsen har tilladt. St. Hansaften holdtes den sædvanlige Sommerfest, og Julaften uddeltes Gaver fra Juletræ i B-Afdelingerne.

---

## Af Direktør Langbergs Beretning for Newengårdens Asyl i Bergen.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Newengården.

— — Sygebelægget var lidt større end i de foregaaende Aar. Sundhedstilstanden var meget tilfredsstillende. I Aarets Løb afgik 12 Patienter ved Døden. Angaaende disses Sygdom og af Sektionsfundet hidsættes følgende:

*L.-No. 1992.* En 59 Aar gammel Gaardbruger, der indkom i Asylet 30te Juli 1896. Der skal have været nogen Sindssygdom i Familien, men han selv havde før altid været frisk, indtil han 2 Aar før Indkomsten paa Asylet overanstrengte sig med Nattevaag over en syg Søn; da blev han underlig, vilde ikke arbeide. Senere havde Tilstanden holdt sig uforandret; han forholdt sig rolig, indtil han 4 Uger før Indkomsten begyndte at tale om at gjøre Ende paa sig, og under Transporten til Asylet gjorde han et Selvmordsforsøg, idet han sprang overbord. Paa Asylet var Tilstanden den hele Tid temmelig uforandret; han var klynkende, sutrende og jamrende; talte stadig om at gjøre Ende paa sig. Han var hele Tiden paa Vagtsalen, naar undtages, at han en enkelt Gang maatte flyttes til en anden Afdeling om Dagen, da han forstyrrede de andre Patienter. Han gjorde under Asylopholdet et Par Gange Selvmordsforsøg, saaledes ved at forsøge at hænge sig i sit Halseskjærf og ved at dukke Hovedet ned i Vandet under Badningen. Naar han var ude, gik han og samlede paa Glasstykker, Spiger etc., og vilde gjerne have fat i skarpe Gjenstande, som det syntes, for at tilføie sig selv Skade dermed. Den sidste Tid talte han ikke om stort andet end at faa fat i Kniv, saa han kunde stikke sig, hvorfor Vogterne var paalagt den største Forsigtighed og Paapasselighed. Trods dette fandt han den 15de Januar 1901 i en aabentstaaende Skuffe en Barberkniv, som en af Vogterne havde lagt fra sig der, og tilføiede sig hermed et dybt Snit over Halsen, saa han faa Øieblikke efter døde af indre Forblødning. Paa Grund af sit Forhold ved den Anledning blev den skyldige Vogter

kjendt strafskyldig baade ved Meddomsret og Lagmandsret, hvortil han ind-  
ankede Sagen.

Af *Sektionsresultatet* hidrættes: Paa venstre Side af Halsen, 2 Fingers-  
bredder ovenfor Clavicula og parallelt med dette saaes et  $4\frac{1}{2}$  cm. langt, noget  
gabende Saar, hvorigjennem 2 Fingre kunde føres direkte ned i venstre Pleura-  
hule, der var fyldt med tildels coaguleret Blod. Nærmere Undersøgelse af  
Saaret viste, at venstre Vena jugularis var aabnet paa 3 Steder, i ca. 1 cm.s  
Udstrækning paa hvert Sted, og desuden Vena subclavia i omtrent 2 cm.s Ud-  
strækning. Arterierne, saavel Carotis som Subclavia, var ikke aabnede, men i  
den sidste var der 1 cm. ovenfor Afgangsstedet et  $\frac{1}{2}$  cm. langt Hak i dens  
venstre Kant; men det trængte ikke igjennem Arteriens Muscularis. Hverken  
Nerven eller Trachea var læderede. I venstre Pleurahule var der omtrent 2  
Liter Blod; i begge Lunger var der en Del Adhærentser til Brystvæggen, og i  
øverste Lap af høire Lunge var der et ærtstort, ostagtigt, afkapslet Parti.  
Aortaklapperne var kalkinfiltrerede, og Arterierne saavel i Hjertet som i det  
øvrige Legeme fortykkede og ateromatøst degenererede. I samtlige indre  
Organer var der temmelig udtalt Anæmi, og det samme var ogsaa Tilfældet  
med saavel Hjernen som den forlængede Marv; Hjerneskillens Ben var temme-  
lig tynde, og Hinderne afløstes let, Hjernens Vægt 1320 Gram.

*L.-No. 2398.* En 25 Aar gammel Tjenestepige, der indkom i Asylet  
14de April 1900. Der var adskillig Sindssygdом i hendes Familie, og selv  
havde hun en Gang før havt et kortvarigt Anfald af Sindssygdом. Et halvt  
Aars Tid før Indkomsten begyndte hun at blive mindre arbejdsom og mere  
stille end sædvanlig. En Morgen lidt før Jul kom hun ned aldeles forstyrret  
af Rædsel; hun havde seet En komme krybende mod hende. Hun fik et vold-  
somt Anfald af Skjælven og Hjertebanken, som varede flere Dage; hun sov  
lidet, vilde springe nogen ud og ned til Vandet. Senere blev hun interesselos,  
maatte mades, klagede over, at man var slem og slog hende. Hun var i Asylet  
meget ængstelig, afvisende, man maatte ikke røre hende; paa Spørgsmaal sva-  
rede hun som oftest, at man ikke maatte plage hende. Hun tog sig intet til,  
sad gjerne i en Krog. I Begyndelsen af 1901 blev der ved Undersøgelse fundet  
en Affektion af begge Lungetoppe og Tuberkelbaciller i hendes Expektorat, og  
derefter gik det hurtigt nedover med hende, saa hun allerede den 22de Februar  
afgik ved Døden.

Ved *Sektionen* fandtes begge Lunger fastloddede til Brystvæggen, og begge  
Pleuræ var besat med talrige, indtil  $\frac{1}{2}$  cm. tykke, ostagtige Masser. Begge  
Lunger, især høire, var gjennemsat af smaa Caverner, ostede Foci og Tuberkel-  
grupper. I Bronchierne var der en Del mukopurulent Vædske; Hjertet var blegt  
og slapt. Diafragma's Underside var ogsaa belagt med et tykt Lag af ost-  
agtige Masser, saaledes at Leveren, tildels ogsaa Milten, var fastvoxet; men der  
fandtes ingen Tuberkler hverken i Leverens Substans, der var meget bleg, eller  
i Milten. I de tynde Tarme var der enkelte smaa Ulcerationer med nogle faa  
Tuberkler; Mesenterialglandlerne var noget svulne. Hjernehinderne var nogen-  
lunde let afløselige; der var rigelig Cerebrospinalvædske. Hjernesubstansen var

noget bleg, men forøvrigt var der intet abnormt at opdage ved den. Hjernens Vægt 1 280 Gram.

*L.-No. 2 494.* En 54 Aar gammel Handelsmand, der indkom 2den Marts 1901. Hans Sygdom skulde efter sigende da være begyndt for en Uge siden; han klædte sig nøgen, gjorde sine Fornødenheder paa Gulvet og i Sengen; han var taus, vilde ikke spise, sov daarlig. Han var ogsaa her paa Asylet som Regel ganske taus, talte kun engang imellem et Par uvæsentlige Ord. Han var stadig urenlig, samlede Munden fuld af Spyt, var vanskelig at faa til at spise. Nogen Undersøgelse tillod han ikke, men det syntes, som om der var nogen Pupilleulighed og Skjævhed i Ansigtet. Den 12te Marts fik han pludselig etslags Anfald; der var Skjelven i hele Legemet, frekvent Respiration og nogen Cyanose. Han kom sig lidt igjen den næste Dag, men laa senere som i en Døs; der kom Antydning til Cheyne-Stoke's Respiration, og han døde tidlig om Morgenen den 14de Marts.

Ved *Sektionen* fandtes Hjertet meget stort, med bleg, blød og slap Muskulatur og med fortykkede Mitralklapper. Hjertets Kar var ogsaa fortykkede, og i Aorta fandtes smaa, gulhvide Foci. I begge Lunger, især i høire, fandtes der en katarralsk Infiltration, saa store Dele af Lungerne var lufttomme, og af Bronchierne kunde der udpresses rigelige Mængder af en skidden, graalig, mukopurulent Vædske. Lever og Milt var bløde; Leveren bleg, med enkelte, fedtdegenererede Partier; Nyrerne var smaa, Kapslerne fasthængende og Overfladen noget ujævn; Tegningerne i Corticalis var lidt utydelige. I Ventrikelens var der en stillet, polypøs Excrescens, samt et Par mindre, ikke stilkede, i Nærheden af Pylorus. Dura mater, der var stærkt fibrøst fortykket, hang paa enkelte Steder saa fast til Lacunar, at den kun med Vanskelighed lod sig løse, og de tynde Hinder hang ogsaa her fast til Dura, medens de let lod sig afløse fra Hjernesubstanten. I venstre Centralganglion var der en ærtstor Cyste med et grumset, gulligt, puriformt Indhold; Ependymet i Sideventriklernes var noget granuleret. Hjernen var i det Hele ødematøs og blodfuld, og Karrene var hist og her noget tykke. Hjernens Vægt 1 270 Gram.

*L.-No. 2 499.* En 48 Aar gammel Gaardeierske, der indkom i Asylet den 11te Marts 1901. Hun havde i mange Aar lidt af Morbus Basedowi, blev Høsten 1900 besvangret og var senere rar af sig; hun var dog rolig og nogenlunde grei lige til et Par Dage før Indkomsten, da hun pludselig begyndte at tale usammenhængende, løb ud og maatte om Aftenen bringes ind med Magt. Senere blev hun aldeles umedgjorlig, urolig og voldsom, spiste ikke, laa og snakkede ustanselig, fik ingen Søvn, saa hun allerede ved Indkomsten i Asylet var meget afkræftet. Hun var i Asylet aldeles forvirret, urenlig og sønderrivende, men spiste ganske godt; der var ingensomhelst Mening at faa i alt hendes Snak. Temperaturen var normal, men Pulsens var frekvent, 116 Slag i Minuttet. Den 16de Marts ved Kaffetider faldt hun pludselig sammen, fik noget besværet Respiration, og samme Aften døde hun stille og rolig.

Ved *Sektionen* fandtes Hjertet af almindelig Størrelse, med kraftig Muskulatur, men blegt; Mitralklapperne betydelig fortykkede i Randene, med smaa,



blege, verrucøse Excrescentser. Aorta var noget fortykket i sin Intima og aldeles uelastisk. Glandula thyreoidea var lidt større end normalt. Lungerne var ødematøse; i høire Lungetop fandtes en mandelstor, afgrændset Kaverne med brokkede Masser. Leveren var noget stor, blød, bleg og med udviskede Tegninger; Nyrerne var ogsaa bløde; ved Afløsning af Kapslerne fulgte en Del af Corticalis med, og paa Snit viste Corticalis sig smalere end normalt, og Tegningerne var udviskede. Uterus var forstørret, og her fandtes et appelsinstort Fibromyom. I høire Ovarium var der en næsten dueægstor Cyste med klart Indhold. De tynde Hjernebinder var blodfulde og ødematøse, og Hjernesubstansen var ogsaa meget blodfuld. Hjernens Vægt 1 270 Gram.

*L.-No. 2502.* En 38 Aar gammel Malersvend, der indkom i Asylet den 15de Marts 1901. Der var megen Sindssygdом i hans Familie, og han havde faaet Lues i 25 Aars Alderen. Allerede 2 Aar før Indkomsten havde han begyndt at klage over Hovedpine; i 1900 fik han et apoplektiformt Anfald. Senerehen var han blevet paafaldende sløv, havde Perioder af Depression med Grædebyger; til andre Tider var han fornøiet uden at have egentlig megalomane Forestillinger. Han var ved Indkomsten i Asylet noksaa urolig, vilde op af Sengen, laa og snakkede høit; hans Tale var skjælvende, der var sittrende Bevægelser i Ansigtsmusklerne, naar han talte, Pupilleulighed, Skjævhed i Ansigtet og meget stærke Patellarreflexer; han havde vanskelig for at svælge. Han var meget sløv og tøvet, fortalte saaledes, at han var født i Aar 369, og at vi nu var i Aaret 1891. Allerede ved Indkomsten i Asylet saa han meget debil og skrøbelig ud, og han faldt her hurtigt sammen, fik ogsaa en haardnakket Diarré, og allerede den 23de Marts døde han stille og rolig.

Ved *Sektionen* viste Hjertet sig meget stort og slapt med en hel Del Blodkoagler; Muskulaturen var bleg, og i Aorta var der smaa, fortykkede Flækker. Begge Lunger var fastvoxede i Toppen; der var aragtige Inddragninger med smaa, ostede, afkapslede Foci og derimellem valnødstore, emfysematøse, luftfyldte Blærer. Milten var bleg og blød, Lever og Nyrrer blodfulde. Tarmenes Slimhinde var betydelig injiceret, med smaa Blodudtrædelser; i Valvula Bauhini var der ogsaa et Par smaa, overfladiske Saar med glatte Rande og ren Bund. De laa udenfor de Peyerske Plaques, der ikke viste nogen Svulst. I de tykke Tarme, hvor der var en Del blodfarvede Fæces, og i Ventrikelen var Slimhinden noget injiceret. De tynde Hjernebinder var betydelig ødematøse og hang paa Spidsen af Frontallappen fast til Hjernesubstansen, saa en Del af denne medfulgte ved Afløsningen. Sideventriklerne var store, men Ependymet var her glat, medens det i 4de Ventrikel viste sig noget granuleret. Hjernens Vægt 1 470 Gram.

*L.-No. 1744.* En 46 Aar gammel Tjenestepige, der indkom i Asylet 19de September 1894. Der var ingen Sindssygdом i Familien, og hun havde med Undtagelse af nogen Hovedpine og Blegfeber i Opvæxten, været frisk baade paa Legeme og Sjæl, indtil hun Vaaren 1889 fik Influenza. Et Par Uger efter drømte hun, at en Mandsperson kom ind til hende; senere blev hun folkesky, dækkede til for Vinduerne og vilde ikke vise sig paa Gaden, og saa-

ledes havde hun senere opført sig. Iblandt havde hun været hidsig og skjændende, ført liderlig Tale og truet Forældrene med Kniv. Af og til havde hun Hørelsehallucinationer, der snakkedes gennem Væggen til hende. I Asylet var hun noksaa rolig, deltog i lidt Arbejde, men holdt sig meget for sig selv; var noksaa indesluttet og afvisende, benegtede, at hun havde været truende eller farlig, men talte om alt det, hun havde maattet gennemgaa, og hvordan hun var blevet mishandlet paa Legemet. Engang imellem var hun heftig, saaledes navnlig hvergang man skulde forsøge at faa hende udsat paa Landet, hvad hun ikke vilde høre Tale om. Hun var allerede ved Indkomsten bleg, mager og sygelig af Udseende, og saaledes holdt hun sig hele Tiden i Asylet. Hun var bestandig afvisende og umedgørlig, saa man ikke fik undersøge hendes legemlige Tilstand, før i Begyndelsen af 1901, da hendes Udseende blev endnu daarligere, og hun begyndte at hoste. Det viste sig nu ved Undersøgelse, at hun havde en tuberkuløs Lungelidelse; hun kom da tilsengs, og senere gik det stadig nedover med hendes Kræfter; hun fik den sidste Maanedes Tid ogsaa nogen Diarré, og den 14de April døde hun stille og rolig.

Ved *Sektionen* fandtes Lungerne i sin Helhed fastvoxede til Brystvæggen og gennemsat af talrige Tuberkelgrupper, tildels omgivne af fibrøse, pigmenterede Streng; desuden var der enkelte ostagtige Foci og Kaverner, de sidste især i venstre Top. Der var nogen ateromatøs Degeneration i de fleste Arterier, og alle indre Organer var blege. Paa Snitflade viste Nyrene sig desuden lidt gullig farvede, især omkring Pyramiderne; Tegningerne var ogsaa udviskede. I hele Colon fra Coecum til Rectum fandtes der talrige, smaa, tuberkuløse Saar med tilsvarende svulne Glandler med friske Tuberkler og smaa, ostagtige Foci. De tynde Hjernehinder var meget fine, saa de let gik itu, men de var ikke fastvoxede til Hjernesubstansen. Sideventriklerne var noget store. Hjernens Vægt 980 Gram.

*L.-No. 2288.* En 80 Aar gammel Sagfører, der indkom i Asylet den 5te April 1899. Han havde ved Juletider havt et apoplektisk Anfald og blev nogle Uger derefter urolig, ustyrlig og voldsom, saa han var umulig at forpleie hjemme. Der var ingen egentlige Lammelser efter Slaganfaldet, men en let Parese i venstre Ansigtshalvdel og Arm; der var stærk Ateromasi. Han var ved Indkomsten i Asylet noget urolig, talte ustandselig, men med selvavede Ord, saa det ikke var muligt at forstaa, hvad han mente; han syntes heller ikke at kunne opfatte, hvad der sagdes til ham. Det lykkedes at faa ham til at skrive lidt, og han skrev enkelte Bogstaver noksaa tydelig, men der kom heller ikke paa den Maade noget forstaaeligt Ord frem. Han var noget urenlig og i den første Tid tildels sønderrivende; senere blev han en Tid noksaa rolig og ordentlig; men fra Begyndelsen af 1901 var han atter urolig om Natten og sad om Dagen og døsede i en Stol, sank mere og mere sammen, blev stadig urenlig, fik hovne Ben, og der var enkelte Dage en tydeligere udtalt Slaphed i venstre Ansigtshalvdel. Den 18de April faldt han yderligere sammen, fik nogle Trækninger i høire Ansigtshalvdel og døde samme Aften.

Ved *Sektionen* fandtes Perikardiet injiceret og belagt med let, tildels

afskrabeligt, fibrinøst Belæg, og i Perikardiehulen en sparsom Mængde ikke ganske klar Vædske. Hjertet var betydelig forstørret, Muskulaturen blød, af bleg, gullig, spettet Farve, og hypertrofisk i venstre Ventrikel; Hjertets Hulrum større end normalt; Klapperne fortykkede; Aortaklapperne tillige kalkinfiltrerede ved Basis; Arteriæ coronariæ og Aorta betydelig ateromatøse, forkalkede. Begge Lunger var noget fastheftede til Brystvæggen; venstre Lungetop af skifergraa Farve og aragtig Beskaffenhed. Omentet var enkelte Steder fastvoxet til Bugvæggen og overordentlig fedtrigt; Milten var fastvoxet til Omgivelserne og havde i den nederste Spids et stort, aragtigt, inddraget Parti, hvor Kapselen var stærkt fortykket og gulhvid af Farve. Alle Underlivsorganer var mørke; der var Antydning til Muskatlever. Paa Nyrene var der et Par aragtige Inddragninger, hvor Kapselen sad fast, og der fandtes store og stive Kar. Der var liden Forskjel mellem Bark- og Marvsubstans; førstnævnte var noget smal med gullige Partier. Dura mater var meget tyk; de tynde Hinder ødematøse og fulde af ateromatøse, kalkinfiltrerede Kar; de lød sig løse med Lethed fra Hjernesubstansen undtagen paa venstre Side fra Insula Reilii bagover til Occipitallappen i en Bredde af 3—4 cm. og over det Meste af Temporallappen, hvor saavel den graa som hvide Substans næsten var forsvunden og erstattet af en sparsom, gulbrun, blød Masse. Partiet her var betydelig indsunket, og først naar man kom til de centrale Ganglier, fandtes der mere normal Struktur. Paa høire Side fandtes i den hvide Substans talrige smaa Cyster med let brungult farvet Indhold; i de centrale Ganglier fandtes ogsaa talrige, smaa Cyster, kanske mest paa venstre Side; de største naede næsten Ærtsstørrelse. I Pons syntes Fibrene ikke at forløbe ganske symmetrisk, ligesom der i Medulla oblongata syntes at være nogen Asymetri i Tegningerne. Hjernens Vægt 1120 Gram.

*L.-No. 2512.* En 45 Aar gammel Gaardbruger, der indkom i Asylet 1ste Mai 1901. Han havde faaet konstitutionel Syfilis for ca. 20 Aar siden og havde i flere Aar været daarlig med Smerter i Underlivet og Læggene, følt sig mat, sovet daarlig og oftere havt Diarré; de sidste Aar havde han ogsaa havt vanskelig for at holde Vandet. Vinteren før han indkom i Asylet, brændte et Hus, tilhørende hans Halvbroder, og Patienten mentes at vide Besked herom, hvorfor der blev holdt Efterforskning i hans Hus. Efter dette blev han daarligere, vilde ikke arbeide og klagede over Hovedpine og Svindel, Ængstelse og Hjertebanken. Han blev urenlig, Talen utydelig og Gangen ustø. Ved Indkomsten var han sløv og forvirret, Pupillerne ulige, Patellarreflexerne ganske ophævede, Gangen sjanglende og stolprende; han var noksaa urolig og urenlig, havde vanskelig for at svælge, maatte stadig kateteriseres. Han var saa sløv, at han ikke syntes at opfatte, hvad man sagde til ham, og svarede som Regel ikke, naar man henvendte sig til ham. Han blev stadig mere debil og skrøbelig, kunde ikke staa paa Benene, laa og væltede sig paa Gulvet og skar Tænder, og den 15de Mai døde han stille og rolig.

Ved *Sektionen* fandtes i venstre Lungetop flere ærtstore, ostede Partier; Hjertet var noget stort med tyk Muskulatur, og Hjertets Kar og Aorta atero-

matøst degenererede. Milt, Lever og Nyrer var blege og bløde; paa Snitflade var Nyrernes Tegninger utydelige, og der var liden Forskjel mellem Bark og Marv. I Tarmkanalen var der et mørkt, slimblandet Indhold, og lige ved Pylorus fandtes et kronestort Ulcus med aflattede Rande og ujævn Bund, der dannedes af den tilloddede Pancreas. Ogsaa i Maven fandtes mørke Masser, og Ventrikelens lumen var betydelig udvidet. Hovedskallens Ben var noget tynde; under Dura mater fandtes et fladt Blodkoagel paa høire Side fra Lobus temporalis til Lobus occipitalis; det var let afskrabeligt, og Dura var glat uden Fortykkelse. De tynde Hinder var i høi Grad fasthængende til den graa Substans, især opad og omkring de centrale Vindinger; noget mindre ogsaa paa Frontal-, Temporal- og Occipitalappen. Ventriklene var betydelig udvidede; Ependymet paa sine Steder stærkt granuleret baade i Side- og 4de Ventrikel. Vægt 1 570 Gram.

*L.-No. 2521.* En 58 Aar gammel, forhenværende Sjømand, der indkom i Asylet 19de Mai 1901. Han havde i mange Aar lidt af Migræne samt af Arteriosklerose de Par sidste Aar; havde haft Uræmi fra September 1900, fra hvilken Tid han havde haft 3 udtalte Anfald, én Gang i Forbindelse med lidt Afasi og Parese af høire Arm. Efter sidste Anfald 3 Uger før Indkomsten havde han været ængstelig, troede Folk vilde forgifte ham, samt voldsom og uregjerlig, slaaet sine Omgivelser og villet springe ud af Vinduet; han var ogsaa bleven tøvet og ugrei. Ved Indkomsten i Asylet var han noget urolig og umedgjorlig, temmelig tøvet, saa at han ikke engang kunde give ordentlige Oplysninger om sin Alder og Lign. Der var nogen Ulighed af Pupillerne, lidt Slaphed i høire Ansigtshalvdel; Talen var noget kludret, og der syntes at være forstærkede Patellarreflexer. Snart benægtede han at have haft venerisk Sygdom, snart sagde han, at det var 25 Aar, siden han havde haft den. Senere var hans Stemning noksaa variabel; den ene Dag kunde han være ganske fornøiet, den næste jamrende og ængstelig. Hans Tale blev mere og mere uforstaaelig, da han som Regel standsede op midt i Sætningen eller blev ved at gjentage samme Ord mange Gange. Det var noksaa stærk Albuminuri, og der kom snart Ødeme. Han blev urenlig, og det var noksaa vanskeligt at faa Mad i ham. Nat til zode Juni fik han et Anfald, der begyndte med Trækninger i hele Legemet, og hvorefter der syntes at være nogen Parese i høire Arm, som dog næste Dag, ialfald paa det Nærmeste var svunden. Han laa da som sædvanlig og skreg og kastede sig i Sengen og havde et mere forstyrret og debilt Udseende end sædvanlig. Den næste Dags Morgen faldt han pludselig sammen, Pulsens blev svag og uregelmæssig, og et Par Timer efter døde han stille og rolig.

Ved *Sektionen* fandtes der nogen Fastvoxning af begge Lunger, der var stærkt ødematøse og noget hypostatisk i de nedre Lapper. I venstre Lungetop var der desuden en gammel, aragtig Inddragning med lidt Kalkafsetning. Hjertet var meget stort, Muskulaturen i venstre Ventrikel fortykket; baade i Klapperne og i Aorta var der talrige større og mindre fortykkede, gulhvide Plaques. Nyrekapslerne sad temmelig fast, og paa Snit viste Corticalis sig

meget smal, og der saaes temmelig tykke Kar helt ud mod Corticalis. Hjerne-skallen var tynd, men temmelig fastheftet til Dura mater; de tynde Hinder var ødematøse, tildels noget hvidlig fortykkede og sad paa enkelte Steder, navnlig langs den øvre Kant mod Falx cerebri, noksaa fast til Corticalis, hvoraf Smaa-partikler medfulgte ved Afløsningen; det Samme var ogsaa Tilfældet i Smaa-partier over forreste Del af Frontallappen. Corticalis var i det Hele temmelig blød; Sideventriklerne var meget store, udvidede og fulde af klart Serum; Ependymet noget granuleret. Ved Gjennemskjæring af Hjernesubstansen fandtes lige under Corticalis, omtrent midt i Gyrus centralis sinister posterior, en liden Cyste med misfarvede Vægge; etsteds var Farven ganske lys, rustbrun, ellers mere skiddenbrun; midt i venstre Thalamus opticus fandtes 3 smaa friske Blodextravasater. Hjernens Kar var stærkt ateromatøse; i Arteria basilaris og Arteriæ fossæ Sylvii var der flere tykke, stærkt gule Knuder, men ogsaa i de mindre Kar var Væggene flækvis fortykkede. Hjernens Vægt 1470 Gram.

*L.-No. 2549.* En 72 Aar gammel, forhenværende Bogbinder, der indkom i Asylet 9de August 1901. Han tilhørte en meget belastet Familie og havde været noget drikkældig. Han led af periodisk Sindssygdом og havde været behandlet 9 Gange tidligere i Bergens Asyl. Han kom denne Gang som sædvanlig gaaende alene til Asylet med Lægeerklæring, som han ogsaa selv havde hentet, da han følte sig saa daarlig, at han maatte paa Asyl. Han havde de sidste Uger været søvnløs og mismodig; var ogsaa i Asylet klynkende og masende, som han altid pleiede at være ved Indkomsten; men han begyndte desuden et Par Dage efter at klage over Smerter i Maven, havde ogsaa kastet lidt op. Afføringen var træg, og den sidste Uges Tid fik han, trods forskjellige indvendige Medikamenter og Klysmata, ingen Afføring. Brækningerne antog en fækulent Karakter, og Underlivet blev noget udspændt. Han vilde ikke høre Tale om nogen operativ Behandling; han blev mere og mere debil, og den 23de August døde han stille og rolig.

Ved *Sektionen* fandtes nogen Fortykkelse af Aortaklapperne og nogen Ateromasi i Hjertekarrene. Begge Lungetoppe var fastvoxede til Thorax, og der fandtes her paa begge Sider aragtige Partier af skifergraa Farve; paa venstre Side desuden et lidet afkapslet, ostagtig degenereret Focus. Tarmene ovenfor S. romanum var betydelig udspilede, og Peritoneum var stærkt injiceret; mellem Tarmene var der et sparsomt, gulligt, ikke ganske klart Exsudat. Mest udspilet var Coecum, hvor der fandtes flere Saar, hvoraf enkelte truede med Perforation, og som ogsaa ved forsigtig Løsning fra Omgivelserne brast; lignende Saar fandtes ogsaa nederst i Ileum. Lidt ovenfor S. romanum fandtes en Striktur med fortykket og lidt ulcererende Slimhinde; i Mesenteriet, svarende til Strikturen, var der et scirrøst Parti og noget svulne Glandler med lysere Parfier. Slimhindene, saavel i Tarmene, som i Ventrikelene, hvor der var rigelige, grødede Fækalmasser, var temmelig injiceret. I Leveren fandtes flere, indtil nødstore, graahvide Knuder med et blødere og noget indsunket Parti i Midten. De tynde Hjernehinder var noget ødematøse, men let afløselige; Hjerne-

karrene var lidt flækkede og fortykkede. Ved selve Hjernen, hvis Vægt var 1 270 Gram, var der intet særligt at bemærke.

*L.-No. 2547.* En 65 Aar gammel, forhenværende Skibsfører, der indkom i Asylet 24de Juli 1901. Han havde i mange Aar lidt af Paralysis agitans og levet daarlig sammen med Hustru og Børn, saa disse maatte flytte fra ham. Senere havde han levet sammen med en ung Pige, som led af Syfilis, og selv havde han ogsaa faaet samme Sygdom. Han havde været saa gjerrig, at han ikke engang undte sig selv Maden. I det sidste halve Aars Tid før Indkomsten i Asylet syntes man, at han var bleven mere sløv; han gik undertiden omtrent nøgen ude, bar Vaaben paa sig og var truende og voldsom. Der var ved Indkomsten i Asylet stærk Skjelven i Armene og i Hovedet, som holdtes ganske skjævt over mod venstre Side; der var endvidere nogen Pupilleulighed, svage Patellarreflexer, usikker Gang, og Muskulaturen i Underextremiteterne var atrofisk. Han var temmelig pratsom, men Talen var noget kludret, og han syntes at være noksaa ugrei og upaalidelig. Han blev snart urolig og urenlig, blev mere og mere skrøbelig, kunde neppe staa, maatte mades og klædes, begyndte at faa Dekubitussaar. De sidste Dage var der ingen Muskelrykninger, men han var da ogsaa uden Samling; det var umulig at faa andet i ham end lidt Melk, og den 29de August afgik han ved Døden.

Ved *Sektionen* fandtes Hjertet stort, navnlig var venstre Ventrikels Muskulatur temmelig tyk. I Aorta's Intima var der talrige, tildels forkalkede Plaques; Semilunarklapperne var ogsaa ved Basis noget forkalkede. Midt over høire Leverlap gik der forfra bagtil en fingertyk Fure, i hvis Bund Kapselen var fortykket. Lacunar var ganske betydelig skjæv, idet høire Halvdel var omtrent  $\frac{2}{3}$  Gange saa vid som venstre. Der var en hel Masse Cerebrospinalvædske; paa venstre Hemisfære fandtes paa Randen af Længdefuren 3—4 ærtstore Fordybninger; Hjernesubstansen medfulgte i en af disse Fordybninger, forresten afløstes de tynde Hinder let overalt. Begge Sideventriklene var stærkt udvidede, især venstre, og Ependymet var overalt her, ligesaa vel som i 4de Ventrikel, temmelig stærkt granuleret. Hjernens Vægt 1 270 Gram, men efterat Ventrikelindholdet var udtømt, kun 1 070 Gram.

*L.-No. 2348.* En Gaardbrugers Søn, hvis Alder var ukjendt, indkom i Asylet den 18de Oktober 1899. Han havde været syg omtrent 4 Aar før Indkomsten, og som Aarsag til Sindssygdommen antoges religiøse Skrupler og uheldige Familieforhold. Sygdommen begyndte med, at han blev nedtrykt, troede, Familien laa i Komplot imod ham, samt at han skulde lide for dens Synder. Han udtalte sig engang imellem truende, blev sløv, holdt sig alene, gik ude baade Dag og Nat, og naar han skulde holdes hjemme, truede han med at springe ud af Vinduet. Ved Indkomsten i Asylet var han fuld af hypokondriske Vrangforestillinger; hans Hjerte var tilintetgjort, hans Hjerne var tørket op i Hovedet paa ham, han troede hver Dag, han skulde dø. Senere blev han urolig og urenlig, viste undertiden Selvmordstilbøieligheder og var vanskelig at faa til at spise. Hans Tilstand var derefter vexlende; i lange Stunder kunde han være noksaa rolig, men taus og stuporøs; men saa kom

der umotiverede Uroture med Impulsivitet, saa han pludselig kunde springe op og slaa ud Vinduesruder. I Slutningen af 1900 begyndte han at se daarligere ud, og ved Undersøgelse af hans Bryst viste det sig, at begge hans Lungetoppe var angrebne. Hans Lungesygdom tiltog, han fik Diarré, og hans Kræfter aftog stadig, indtil han den 4de Oktober døde stille og rolig.

Ved *Sektionen* fandtes begge Lunger tildels fastheftede til Brystvæggen, og der var talrige Tuberkelafsetninger og Kaverner. Ogsaa i Tarmene var der store, ringformede, dybtgaaende Saar og ostagtig degenererede Kjertler. Kraniebenene var meget tynde; Hjernebinderne betydelig ødematøse; Hjernen selv meget bleg. Ependymet var paafaldende blødt, næsten gelatinøst og fortykket, og paa et Par Steder fandtes smaa, punktformede Blodudtrædelser i den synlige Ende af Arterien. Hjernens Vægt 1220 Gram.

## Extrakt af Newengaardens Sindssygeasyls Kasseregnskab for Aaret 1901.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Newengaarden.

### Indtægt:

	Kr.
1. Kurpenge .....	127 422,18
2. Beklædningspenge .....	11 888,61
3. Diverse Indtægter .....	5 163,11
4. Beholdninger ved Aarets Begyndelse:	
a. Madvarer og andre Forpleiningsartikler.. Kr. 4 051,99	
b. Restancer .....	« 8 367,40
c. Kassabeholdning .....	« 18 519,23
	30 938,62
Godtgjørelse ifølge Revisionsantegnelse til Regnskabet for 1899 ..	30,16
	175 442,68

## Udgift:

	Kr.
1. Lønninger .....	27 845,39
2. Extraarbeide .....	353,00
3. Brændsel .....	11 415,23
4. Belysning .....	2 999,71
5. Renhold .....	1 343,42
6. Kontorudgifter .....	694,94
7. Vedligehold og Fornylse af Inventar .....	3 848,39
8. Bepisningen .....	48 498,59
9. Patienternes Beklædning .....	4 758,58
10. Patienternes Adspredelse og Arbeidsopmuntring .....	1 966,38
11. Medicin, Instrumenter, Bøger .....	797,04
12. Forskjellige Udgifter .....	8 969,14
13. Vedligehold og Brandkontingent af Asyls Bygninger .....	3 056,60
14. Forrentning af Anlægskapitalen .....	28 213,46
15. Beholdninger ved Aarets Udgang:	
a. Madvarer, Brændsel og andre Forbrugs-	
artikler .....	Kr. 3 706,78
b. Restancer .....	« 4 620,71
c. Kassabeholdning .....	« 22 355,32
	30 682,81
	175 442,68



## Af Asyllæge Loofts Beretning for Rosenbergs Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rosenberg.

— — De i Aarets Løb Døde var:

1. A. O. D., 85 Aar gammel, Enke, indkom i Asylet den 2den Juni 1883. Dementia. Hun var sløv, havde Vrangforestillinger om Forfølgelse, var ofte skjændende og urolig. I Begyndelsen af Januar 1901 en «Rørelse», hvorefter hun blev liggende tilsengs, laa sløvt hen og døde den 12te Januar 1901.

Obduktionen viste Sklerose og Ateromasi af Hjernens Kar samt Fedtdegeneration af Hjertet.

2. O. O. F., 44 Aar gammel, fhv. Skolelærer, indkom i Asylet den 3die November 1895. Paranoia. Var bleven sindssyg 8 Aar før Indkomsten i Asylet; blev 1891—1893 behandlet i Newengaardens Asyl, senere privatforpleiet hjemme. Var stærkt hallucineret, havde Forfølgelsesideer og Storhedsideer, oftere noget urolig. Var legemlig daarlig ernæret ved Indkomsten, veiede 60 Kilogram.

Fra Sommeren 1900 af skrantede og hostede han, tog jævnt af; han døde den 10de Februar 1901.

Obduktionen viste: Tuberculosis pulmonum; forresten intet at bemærke.

3. G. A. A., 33 Aar gammel, Sjømand, indkom i Asylet den 16de Mai 1899. Dementia. Blev behandlet i Rotvold Asyl 1896—1899; blev efter Udskrivningen fra Rotvold privatforpleiet i Hjemmet, hvor han dels laa tilsengs — legemlig syg, dels havde Urotogter. Ved Indkomsten paa Rosenbergs Asyl veiede han kun 60,5 Kilogram, var rolig, men forvirret; havde senere ofte Uroanfald. Fra December 1900 viste han Feber, tog af, maatte lægges tilsengs og døde den 11te Februar 1901.

Obduktionen viste: Tuberkulose i Lungerne og Fedtdegeneration af Nyrerne.

4. G. E. S., 54 Aar gammel, Gaardbruger, indkom i Asylet den 20de Februar 1901. Dementia.

Han var forvirret, urolig og nægtede at tage Næring til sig, hvorfor han stadig maatte makes, et Par Gange ogsaa sondefodres. Han veiede ved Indkomsten 55 Kilogram. Den 4de Marts 1901 viste der sig en Phlegmone over hele høire Arm; han brækkede al Mad op og ernæredes med Klyster. Phlegmonen tiltog stadig, og han døde den 11te Marts 1901.

Obduktionen viste: Hjertet blegt, slapt. Leveren forstørret, blød, ligesaa Milten. Begge Nyrer er flækkevis fedtdegenererede.

5. K. H. H., 46 Aar gammel, forhenværende Gaardbruger, indkom i Asylet den 15de December 1895. Dementia. Han var behandlet i Gaustad Asyl 1888—1889. Blev sindssyg for 12 Aar siden. Sygdommen ytrede sig i Begyndelsen som maniakale Anfald, senere komplet Dementia; han var de sidste Aar før Indkomsten i Rosenbergs Asyl forpleiet i Hjemmet, men dræbte den 21de August 1895 en Pige paa Gaarden og maatte derfor indlægges igjen. Under Opholdet i Asylet var han sløv, stum og fuldstændig uvirksom. Fra September 1899 begyndte han at magre af og se daarlig ud; han holdt sig mager og daarlig hele 1900; begyndte at hoste og expektore fra Begyndelsen af 1901 og døde den 22de April 1901.

Obduktionen viste: Tuberculosis pulmonum og Pericarditis chronica adhæsiva.

6. J. M. H. 64 Aar gammel, Gaardbruger, indkom i Asylet den 13de September 1886. Dementia. Han var tidligere behandlet i Eg Asyl. Han var i Asylet sløv, for det Meste rolig, altid uvirksom. Den 6te Mai 1901 blev han pludselig kortpusten, saa han maatte lægges tilsengs; fik Nafta. Dagen efter var han igjen tilsyneladende frisk, spiste sin Frokost og var oppe, men faldt pludselig død om.

Obduktionen viste: Intet særligt at bemærke ved Hjernen. Pleura-bladene i hele sin Udstrækning sammenvoxne med Lungerne; disse sidste viser intet at bemærke. Hjertet er stort, dilateret, Muskulaturen slap og bleg. Begge Nyrer er hyperæmiske. Forresten intet at bemærke.

7. N. O. V., 38 Aar gammel, Gaardbruger, indkom i Asylet den 3die Mai 1899. Paranoia. Han var behandlet i Newengaardens Asyl fra 1896—1899. Led af Tvangsforestillinger, deprimeret Sindsstemning og indimellem heftig og opfarende, voldsom og paagaende; led af Frygt for at maatte dræbe Andre. Ved Indkomsten paa Newengaarden var venstre Lungetop suspect; senere under Opholdet der hostede han og havde Sting, og der hørtes i Subklavikulærregionen Rallelyd; blev behandlet med Kreosotpiller. Efter et kort Ophold i Hjemmet, hvor han var voldsom, urolig og maatte vogtes, indlagdes han i Rosenbergs Asyl. Ved Indkomsten var han legemlig daarlig ernæret; veiede 62 Kilogram. Hans mentale Tilstand var som under Opholdet paa Newengaarden. Fra Slutten af Marts 1901 hostede

og ekspektorede han, viste forhøiet Aftentemperatur og maatte holde Sengen. Fysikalsk paavistes venstresidig Pleurit og Infiltration (tuberkuløs) i venstre øvre Lap. Tilstanden forværredes efterhvert, og han døde den 16de Mai 1901.

Obduktionen vidste: Intet at bemærke ved Hjernen eller dens Hinder. Venstre Lunge gjennemsat med Kaverner og Tuberkelinfiltrater; serøs Ansamling i Pleurahulheden; høire Lunge gjennemsat med Tuberkelinfiltrater, i Toppen et Par Kaverner. Hjertet slapt, blegt. I Tarmene findes tuberkuløse Ulcerationer. Begge Nyre viser Fedt- og Amyloiddegeneration.

8. J. K. A., 52 Aar gammel, forhenværende Gaardbruger, indkom i Asylet den 9de Mai 1891. Dementia. Han var tidligere behandlet i Gaustad Asyl. Han var sløv, for det Meste uvirksom, var urenlig og slusket om Person og Dragt. Den 16de Mai 1901 maatte han lægges tilsengs, hostede. Han døde den 22de Mai 1901.

Obduktionen viste: Intet særligt at bemærke ved Cavitas cranii. Cavitas pectoris: I høire Lungetop et Par sklererede, faste, arformig inddragne Knudepartier. I venstre Lungetop to smaa Tuberkelinfiltrater og to afkapslede Kaverner. Nedre Del af øvre Lap og øvre Del af nedre Lap viser rød Hepatisation. Iøvrigt intet særligt at bemærke.

9. N. N., 57 Aar gammel Sy pige, indkom i Asylet den 30te Juni 1877. Dementia. Hun var tidligere behandlet i Gaustad Asyl. Hun var sløv, havde periodiske Uroanfald, tildels voldsom. Fra Februar Maaned 1899 var hun jævnlig syg, hostede eller brækkede op en Gang en hel Del Blod, hostede ogsaa jævnlig senere. Den 16de April 1901 fik hun en stærk Blodbrækning og døde efter denne.

Obduktionen viste: Venstre Lunge tildels adhærent til Brystvæggen; i begge Lunger er der Tegn paa kronisk Bronkit med Ektasier. Ventrikelene er fyldt med Blod, der er ogsaa Blod i Duodenum og nedover i Tyndtarmen. Nær ved Cardia sees et 10-ørestort Saar paa Ventrikelens høire Væg. Forresten viser Obduktionen intet at bemærke.

10. A. D. T., 63 Aar gammel Pige, indkom i Asylet den 2den Juni 1883. Dementia. Hun var sløv, i Regelen rolig, for det Meste uvirksom. Den 29de April 1901 fik hun et apoplektisk Anfald, var derefter lammet i venstre Arm og Ben, laa sløvt hen, indtil hun døde den 24de Mai 1901.

Obduktionen viste: Cavitas cranii: Hele høire Hemisfære af Cerebrum er belagt med en geléagtig Masse, der infiltrerer de tynde Hinder. Corticalis cerebri og delvis den hvide Hjernesubstans er blød, paa sine Steder chokoladefarvet, hist og her ingen mærkbar Grændse mellem hvid og graa Substans. Hjernekarrene er ateromatøse; i høire Art. fossæ Sylvii er der Trombemasse, adhærent til Karvæggen og fortsættende sig opover Forgreningerne. Intet forresten ved Hjernen. Hjertet er fedtdegenereret. Begge Nyre er granulær atrofierede.

11. K. A. B., 33 Aar gammel, Slagterborgers Søn, indkom i Asylet den 24de Oktober 1895. Insania epileptica. Han var tidligere behandlet i Gaustad

Asyl. Han led af epileptiske Anfald fra 18-Aarsalderen af; de Dage, han havde de epileptiske Anfald, var han i en sandsesløs Tilstand, kunde vanskelig tale, kunde ikke finde Ordene; var desuden meget irriteret og voldsom; var sløv og havde Storhedsideer; var for det Meste uvirksom. Den 29de Mai 1901 blev han syg, havde hyppige og voldsomme epileptiske Anfald, viste Temperaturforøgelse; Tilstanden holdt sig saaledes, indtil han døde i Coma den 6te Juni 1901.

Obduktionen viste: Cavitas cranii: Hjernehindene fortykkede over Frontalpartiet; særlig paa høire Side, hvor ogsaa Fortykkelsen strækker sig henover Sidepartiet, hvor de er fast adhæreret til Hjernens Overflade i et 2-kronestort Parti; Hjernens Overflade er her noget indsunken, Corticalis er bindevævsagtig fortykket, ved Gjennemskjæring kommer man ind i en ægstor Hulhed, paa hvis ydre Væg der sees en kjødlignende Masse og 2—3 smaa Cyster. Den cystøse Hulhed har forresten glatte Vægge og strækker sig forfra bagtil i Frontallappen. Ved Hjernen forresten er der intet at bemærke. Cavitas pectoris: Hjertet er stort, slapt, Muskulaturen er fedtdegenereret. Høire Lunge viser i øvre Lap rød Hepatisation. Venstre Lunges nedre Lap viser rød Hepatisation; forresten intet at bemærke ved Lungerne. Cavitas abdominis: Milten er noget forstørret. Begge Nyrer viser Fedtdegeneration. Iøvrigt viser Obduktionen intet at bemærke.

12. T. G. A., 41 Aar gammel, Skolelærer, indkom i Asylet den 2den Mai 1891. Dementia. Han var tidligere behandlet i Eg Asyl. Han var sløv, urolig, urenlig og tildels voldsom; han mishandlede sit eget Legeme, idet han under høie Skrig slog sig tilblods i Hoved og Ansigt. Den 8de Juli 1901 fik han under Slagsmaal med en anden Patient antagelig Slag i Hovedet, hvorefter han blev liggende, fik Blødning fra Munden og døde nogle Timer efter.

Obduktionen viste: Cavitas cranii: Mellem Huden og Benet sees Galea aponevrotica blodinfiltreret i Isseregionen og fremover Pandepartiet. Hjerne-kassens Ben er meget tykke (1 cm.); intet Brud at opdage; intet at bemærke ved Hinderne. Hjernen selv noget tør og bleg; intet forresten at bemærke. Cavitas pectoris: Hjertet af normal Størrelse, venstre Ventrikel godt kontraheret; intet ved Klapperne. Venstre Lunge er adhærent til Brystkassen svarende til Toppen; her er et nødstort, kidtagtigt Parti omgivet af en fast Bindevævs-kapsel, nedre Lap er hyperæmisk. Høire Lunge viser intet at bemærke. Larynx, Trachea og Bronkier viser intet at bemærke. Abdominalhulheden og dens Organer viser intet at bemærke.

13. O. A. H., 58 Aar gammel, Gaardbruger, indkom i Asylet den 6te Juli 1893. Melancholia. Han var tidligere behandlet i Eg og Newengaardens Asyler. Han var deprimeret af Sindsstemning, graad og klagede sig, led af Selvbepreidelser, var sjusket om Person og Dragt, altid uvirksom, den senere Tid ogsaa urenlig. Den 12te August 1901 om Morgenen klagede han over Smerter i Underlivet, kastede al Mad op, viste om Aftenen Feber;

senere blev Underlivet stærkt udspændt, og efter to Dages Sengeleie med Feber og tilslut Diarré døde han den 14de August 1901; han blev behandlet med Opium og Belladonnaextrakt i Stikpiller.

Obduktionen viste: Cavitas abdominis: Ved Aabningen af denne strømmer der tykt, stinkende Pus ud. Tarmene stærkt udpilede. Blindtarmen med Appendix og den nærmeste Del af Colon ascendens decoloreret og ved Adhærentser fæstede til Omgivelserne. Appendix er knækboiet, den og Blindtarmen er violetblaa af Farve. Alle Tarme belagte med tykt, stinkende Pus. Obduktionen viser intet særligt at bemærke ved de andre indvendige Organer.

14. I. S. E. N., 29 Aar gammel, Fisker, indkom i Asylet den 24de Februar 1901. Dementia. Han var tidligere behandlet paa Asyl i Amerika. Han havde haft Syfilis for ca. 7 Aar siden. Han var i Asylet sløv, slap og interesseløs, altid uvirksom. Den 5te Juli 1901 maatte han lægges tilsengs, idet han ikke kunde gaa, der viste sig Paralyse af høire Arm og Ben. Denne Tilstand holdt sig uforandret udover; han maatte ligge og fik Jodkalium indvortes. Den 5te September 1901 fik han stærk Aandenød og Kramper, hvorunder han døde.

Obduktionen viste: Cavitas cranii: De tynde Hinder er fortykkede fremover Pandelappen. Hjernens Kar er skleroserede. I venstre Basalganglieparti et gammelt, apoplektisk Focus, der indtager Capula externa & interna og Nucleus lenticularis. I Ventriklerne er der Vædskeansamling; forresten intet at bemærke. Obduktionen viser iøvrigt intet at bemærke.

15. A. J., 53 Aar gammel, Enke, indkom i Asylet den 1ste Januar 1901. Dementia. Hun havde angivelig et Par Aar før Indkomsten haft «Slag» uden Lammelser efterpaa. Hun var sløvet, urolig, urenlig, havde Vrangforestillinger om Forfølgelse. Hun var legemlig svag og hostede; i Oktober 1901 konstateredes sikre Tegn paa Tuberkulose i høire Lunge. Det gik saa stadig nedover med hende, og hun døde den 3die December 1901.

Obduktionen viste: I høire Lungetop gamle, tuberkuløse Fortættelser, nedover i Lapperne friske Eruptioner og Kaverner. Venstre Lunge er frisk; forresten viser Obduktionen intet særligt at bemærke.

16. O. O. K., 52 Aar gammel, Gaardmandssøn, indkom i Asylet den 2den September 1879. Dementia. Han havde før Indkomsten i Asylet i Sinds sygdom begaaet Mord. Han var sløv, indesluttet, hallucineret, af og til opbragt uden Foranledning. I November 1901 begyndte han at plages af Diarré, maatte lægges tilsengs, havde ingen Feber, tog stadig af og døde den 20de December 1901.

Obduktionen viste: Intet ved Hjerne, intet ved Lunger. Hjertet: Høire Ventrikelvæg slap, fedtdegenereret. I venstre Hjertehalvdel sees Mitralis fortykket og forsnevret. Perikardiet viser Fortykkelser og enkelte friske Fibrinafleiringer langs Karrene paa Forsiden. Til høire er Perikardiet fast sammenvoxet med Mediastinum. Lever, Milt og Ventrikel viser intet. Tyndtarmene indeholder tynde Fæcalia; Slimhinden er blodinjiceret. Me-

senterialglandlerne er forstørrede, paa Gjennemsnit viser de kitagtig Consistents. Iøvrigt intet at bemærke.

17. O. O. S., 36 Aar gammel, Fattiglem, indkom i Asylet den 13de Januar 1894. Idiotia. Fra Barnealderen af Døvstum og Idiot. Han var urolig, ødelæggende og urenlig; havde kronisk Rectumprolaps. Han døde pludselig den 22de December 1901 efter i nogle Dage at have lidt af Brækninger.

Obduktionen viste: Der er udbredte Ødemer tilstede. Rectum er stærkt prolaberet, Slimhinden rød og ulcereret. Cavitas cranii: Hjernebinderne er fortykkede og tildels fastvoxede til Hjernens Overflade, hist og her ogsaa til Kraniebenene. Hjernen selv viser intet makroskopisk at bemærke. Cavitas pectoris: Intet ved Lungerne. Hjertet er stort og slapt, fedtdegenereret. Cavitas abdominis: Ventrikelen er meget stor og dilateret, indeholder rigelige, graaagtig farvede Vædskemængder. Begge Nyrer er betydelig forstørrede, Corticalis og Marvsubstans fedtdegenererede, enkelte stærkt blodinjicerede Partier. Obduktionen viser forresten intet at bemærke.

18. I. C. O. B., 36 Aar gammel, Gaardbruger, indkom i Asylet den 5te Marts 1901. Dementia. Han var tidligere behandlet 2 Aar i Newengaardens Asyl. Han havde været sindssyg siden 1888, da han viste Symptomer paa Dementia præcox; senere Perioder af Uro og Ustyrlighed; var i den sidste Tid før Indkomsten i Rosenbergs Asyl forpleiet i Hjemmet, hvor han imidlertid var saa truende og voldsom, at han maatte være under stadig Bevogtning. I Asylet var han sløv, stille, uvirksom. Umiddelbart efter Indkomsten maatte han ligge 5 Uger tilsengs for en venstresidig Pleurit. Han var senere kortpusten og tung. Maatte atter lægges den 14de December 1901, havde Feber, hostede og døde den 30te December 1901.

Obduktionen viste: Pleuraadhærentser i venstre Lunge; gammel Tuberkulose i samme Lunges Top, frisk Tuberkulose nedover i hele Lungen forresten. Intet særligt at mærke forresten.

Den geistlige Betjening ved Asylet er som tidligere udført ved Bibel-læsning 1 Gang om Maaneden.

Til Eiendommens Vedligeholdelse har været anvendt Kr. 2 505,83; til Inventariets Vedligeholdelse Kr. 816,55.

## Af Asyllæge Einar Martens' Beretning for Møllendals Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Møllendal.

---

— — Ogsaa i dette Aar er adskillige Reparationsarbejder paa Bygningerne, Gjærder og Indhegninger udførte. Saaledes er ny Vadskekjedel med tilhørende Indmuring og Ildsted anskaffet. Ligeledes enkelte Forbedringer i Kjøkkenet. Bagenfor Asylet er opsat Grisehus, og det foran Asylet liggende Grundstykke er helt og holdent indgjærdet med 8 Fod høit Gjærde, for at værne mod de der opsatte Grantræer. Hvad der derimod paa en Anstalt som denne har vist sig, for ikke at sige ugjærlig saa dog vanskelig, det er at efterkomme den den 1ste Januar 1901 ikraftsatte Tuberkuloselov. Som det vil være Enhver, der har havt med Sindssyge at gjøre, bekjendt, manifesterer en Lungetuberkulose sig ikke hos disse Patienter som hos aandelig friske. Man kan vistnok af og til have en Mistanke om, at der hos en saadan Patient, der Maaned efter Maaned sidder reaktionsløs hen, og som i denne Tid spiser sin fulde Kost og trods dette afmagres og har et kakektisk Udseende, maa foreligge en Tuberkulose; men forsøger man at undersøge dem, saa har i Regelen Undersøgelsen været mødt med en saadan Modstand, at jeg i de fleste Tilfælde har opgivet det. Og at min Mistanke har været berettiget, konstaterer Obduktionen i Regelen.

Ja, der er Patienter, om hvem der ikke har været den ringeste Anelse om, at de led af Tæring, og som lige indtil sidste Time har spist sin Kost og bevaret sit Huld, og som dog ved Obduktion viste sig at have Kaverner. Og hvorledes disse Patienter har omgaaes sit Expektorat, det hjælper heller ikke til Tuberkuloselovens Opretholdelse; thi de har med en mærkværdig Opmærksomhed undgaaet at benytte den for dem fremsatte Spyttbakke, saa at saavel Gulvet rundt omkring Sengen som deres Uldtæpper helst har været de Steder, hvor de har anbragt dette. At Tuberkelbacillerne paa denne Maade

let vil kunne overføres til de andre Sindssyge er forstaaeligt, saavel som at de hos disse, der har saa liden Livsenergi, vil finde en gunstig Jordbund.

Jeg har derfor, for saavidt muligt at raade Bod herpaa, paa Mandsafdelingen med Kontrolkommissionens Tilladelse ladet indrede et Sygeværelse ved at forene to paa hver sin Side af Gangen beliggende Klædeskammere med en Paneling, og har saaledes faaet til Disposition et lyst, venligt Værelse, — overalt lysmalet og let at holde rent og desinficere. Naar Patienter lægges ind her, udbredes der under og omkring Sengen paa Gulvet gamle Aviser i saa stor Udstrækning, som Patientens Spytteevne er. Disse er da daglig brændt op og erstattede med andre.

De i Løbet af Aaret Døde var:

1. N. J. V., 44 Aar gammel, Gaardmandssøn, indlagt den 5te Mai 1880. Patienten var en ganske opvakt Person, som med Dygtighed havde drevet Moderens Gaard, indtil han for 8 Dage siden pludselig fik et heftigt, maniakalsk Anfald, under hvilket han truede og slog om sig, bandte og skjændte, slog itu og ødelagde, hvad der kom ham i Hænde. Dagen forud havde han overværet en Lægmandsprædiken, som havde gjort stærkt Indtryk paa ham. Han var saa voldsom, at der maatte flere Mand til for at magte ham; han maatte bindes, og der maatte stadig være Vagt om ham. Efter Opfordring af Søndre Bergenhus Amt sendtes han til Bergen og blev optagen i Asylet, hvor han ved Ankomsten var bunden og ledsaget af 4 Mand. Han var meget støiende og voldsom, fór frem og tilbage med mange Slags Fagter, smækkende med Tungen og Læberne, til andre Tider taus. Han svarede ikke, men saa den Spørgende i Øinene. Ingen Søvn. Kolde Vaskninger og Opium.

I de første 3 Maaneder sporedes ingen Bedring; han var som oftest truende, lumsk, sønderrev Gang- og Sengklæder, havde en glubende Appetit, men saa daarlig ud. Paa Bevægelsespladsen gjorde han al Slags Ugagn, rev Stene op og kastede dem over Indhegningen, fortrædiede de øvrige Patienter, angreb Vogterne. Han isoleredes i Celle.

I Løbet af Vinteren syntes god Bedring at ville indtræde; han var bleven ganske rolig, talte fornuftig, udførte lidt Arbejde med Lyst og Orden, var bleven renlig og havde sluttet med at sønderrive og ødelægge; men efter en Samtale med Moderen, som paatrængende forlangte at tale med Sønnen, forværredes Tilstanden, han blev atter urolig og urenlig og gjorde alle Slags gale Streger.

Da Tilstanden igjen havde bedret sig en Del, udskreves han for at søges forpleiet i Hjemmet; han havde da været lidt over 2 Aar i Asylet. Men efter et Par Dage indlagdes han paanyt, da han atter var blevet urolig. Han opholdt sig nu stadig, dels i Celle, dels paa den urolige Afdeling. Langvarige Perioder med maniakalske Raptus og Ødelæggelsestrang afveklede med Intervaller, i hvilke han var noksaa godmodig og deltog i lidt Arbejde, men disse Mellemlum hørte tilslut op; han sank stedse dybere i Dementsen, blev mere og mere svinsk og vanskelig at



stelle med. I de sidste Maaneder afmagredes han betydelig og havde siden Juletider jævnlig holdt Sengen. Ved fysikalsk Undersøgelse iagttoges intet abnormt ved Lungerne, kun nogen Ømfindtlighed over Underlivet. Han døde 14de Januar.

*Sektion:* Liget er af en middelaldrende, høj, mager Mand. Der er Dødsstivhed og Dødsflækker samt talrige Kloringsmærker og smaa, skorpebelagte Erosioner næsten overalt paa Legemet.

Hjerteposen frembyder intet abnormt. Hjertet er ret stort, meget blegt og slapt; Klapperne er normale, Aorta ligesaa. Begge Lunger fastvoxede til Brystvæggen, dog mest den venstre. Paa de frie Steder af Pleura sees talrige, smaa, friske Tuberkler, og i Bindevævet i Mediastinum ant. findes indtil valnødstore, ostede Lymfekjertler. Lungerne er betydelig hypostatisk bagtil og nedad; venstre Lunge desuden noget ødematøs i Toppen. Peritoneum overalt besat med dels spredte, dels grupperede Tuberkler som hist og her danner sammenhængende, ostagtige Masser. Der kan ingen sikre Tuberkler findes inde i selve Leveren eller Milten. Leveren viser paa enkelte Steder Antydning til Muskatlever. Maveposen frembyder intet abnormt. I Tarmene derimod, mest ned mod Valv. Bauhini, sees smaa Tuberkler og enkelte smaa Saar. De mesenteriale og retroperitoneale Glandler er omtrent alle ostede.

Nyrerne er meget blege og temmelig bløde med graagule Striber og utydelige Tegninger i Cortikalsubstansen.

Urinblæren frembyder intet paafaldende. Ved Kraniets Ben eller Bedækninger intet at bemærke. Hjernens Hinder er meget ødematøse, og lader sig let afløse, ingen Tuberkler at opdage. Ved Hjernen selv intet abnormt at se makroskopisk.

Dødsårsag: Tuberculosis peritonei et pleuræ, intestinorum et glandular. lymphatic.

2. E. H., 70 Aar gammel, Jernstøbers Enke. Indlagdes 2den Januar 1901. Patienten var frisk og stærk, indtil hun for et Par Uger siden ved et Fald forslog sig dels i Armen og dels i Hovedet. Efter nogle Dages Forløb blev hun noget egen og rar af sig, fik hurtig Puls og blev aldeles døvhørt. Vilde op af Sengen og ud i Gaarden, uagtet hun neppe orkede at gaa eller at holde sig opreist. Da hun trods Morfindraaber var lige urolig, blev hun indlagt paa Sygehuset, hvor hun blev mere og mere urolig, skreg og bankede i Væggen, saa at hun som sindssyg ikke kunde beholdes der.

Ved Indlæggelsen i Asylet iagttoges der i venstre Orbita et Blodextravasat; Pupillerne var ulige. Da der var komplet Døvhed, var det ugjorligt at erholde nogen Oplysninger af hende selv. Hun pratete ustandseligt, usammenhængende og uforstaaeligt. Tilstanden holdt sig uforandret, indtil hun døde den 14de Januar.

*Sektion:* Liget er af en gammel Kvinde af almindelig Legemsbygning; der er Dødsstivhed og Dødsflækker.

I Hjerteposen flere Spiseskeer klar, serøs Vædske. Hjertet selv er be-

tydelig forstørret og noget slapt. Valv. mitralis er paa sin øverste Flade besat med flere Kalkplader, hvorpaa enkelte smaa, lyse Koagler. Selve Ostiet er paa Grund af Sammenvoxning mellem de fortykkede Fliger saa stærkt fornevret, at det er saavidt, en Fingertop kan passere. Aortaklapperne forkalkede og stive; i Aorta selv er der mange ateromatøse Foci. I begge Pleurahuler, men allermest i høire, findes en hel Del klar serøs Vædske. I Lungerne, der er betydelig ødematøse, findes, især i den høire, en hel Del indtil dueægstore røde, faste Infarkter.

Leveren er en udtalt Muskatlever. Milten noget stor, mørk og fast.

Nyrerne er noget store og faste; i den venstre findes 2 smaa Infarkter. Kapselen hænger i det Hele noget fast til den ujævne, tildels arrede Overflade. Snitfladen viser utydelige Tegninger i den smale Barksubstans.

Ved Kraniets Ben eller Bedækning findes ingen Læsioner. Omtrent over hele den høire Hemisfære ligger der mellem den haarde og de bløde Hinder et flere mm. tykt Lag af brunligt til sort Blod. Dette Lag er tykkest over Spidsen af høire Lobus temporalis og findes ogsaa paa Basis. I den venstre Hemisfære findes i den bagerste Del af Temporallappen og tilgrændsende Del af Occipitallappen flere gule, indtil ertstore, bløde Foci, der dels ligger i den graa Barksubstans, dels lige under samme. Hinderne lader sig let afløse. Hjernens Farve er paa Overfladen af høire Hemisfære gullig; i den graa Substans sees ingen makroskopiske Forandringer. I den hvide Substans findes der i Spidsen af høire Frontallap en nødstor Cyste fyldt med mørkt til brunligt, størknet Blod. Forøvrigt findes der i Hjernens Kar kun nogen Ateromasi.

Dødsarsag: Vitium cordis.

3. J. M., 25 Aar gammel, Sjømand. Indlagdes 22de September 1900. Patientten drog tilsjøs i udenlandsk Fart for 8 Aar siden, kom i 1896 til Java, hvor han blev syg, angivelig af «Klimatfeber og Solstik», var syg paa hele Hjemveien i 4—5 Maaneder, tildels med Feber og Delirier, og hjemsendtes hertil i 1897 med svækket Forstand. Siden Hjemkomsten har han været i Forpleining hos sin Moder og har været temmelig uforandret. Han talte lidet og sagde sjelden et fornuftigt Ord; spurgtes han om noget, svarede han snart et, snart et andet, hvorfor det ikke har været muligt at faa nogen ordentlig Forklaring af ham. Han har ikke villet bestille Noget og tilbragte Tiden mest med at slentre om paa Gaden uden at bekymre sig om, hvad der foregik omkring ham. I det Hele taget var han stillfærdig og fredelig. Efter at han i flere Maaneder havde ligget tilsengs, formentlig uden at lide af nogen legemlig Sygdom, begyndte han for 2 Uger siden at blive urolig og støiende. Flere Gange om Dagen havde han Anfald, som tiltog i Varighed og Styrke, i disse snakkede han forvirret og lo, bandte og skraalte, fægtede med Armene og spændte, af og til vilde han op af Sengen og med Vold og Magt bane sig Vei ud, saa man maatte tilkalde 2—3 Mand for at faa Bugt med ham. Han er en undersætsig Mand med et skummelt Blik. Ved Indlæggelsen i Asylet saa

han sig forvirret omkring, uden at fæste sine Øine ved noget Punkt, svarede noget trægt, men aldeles forvirret, paa Spørgsmaal, havde ikke Opfatning af, hvor han var, og syntes kun med Møie at erindre sit Navn samt troede, at han fremdeles var i Egersund. Naar han skulde forsøge paa at staa eller gaa, vaklede han som en drukken Mand, kunde ikke holde sig opreist uden at man holdt i ham eller ved at støtte sig mod Væggen. Han spiste sin Kost, men langsomt og som i Repriser. Det syntes, som om han glemte, at han var ifærd med at spise. Exkrementer lod han gaa under sig. Han afmagredes efterhvert og døde den 30te Januar.

*Sektion:* Liget er af en mager Mand af middels Høide mellem 20 og 30 Aar. Dødsstivhed og Dødsflækker tilstede. Lige ovenfor Processus ensiformis sterni sees et ørestort Ulcus, hvis Bund er bedækket med Pus. Der kan ogsaa ved Sonde føles nogle Gange ud til Siden, men ingen af dem perforerer Benet. Mellemgulvet staar paa venstre Side i Høide med 6te C., paa høire Side med 5te Interc. rum. I Med. ant. ødematøs Infiltration. Hjerteposen og Hjertet frembyder intet paafaldende med Undtagelse af, at Hjertekjødets er noget brunligt, blegt. Klapper og Kar normale. I venstre Lungesæk ca. 50 Gram uklar Vædske; Pleura belagt med et let afskrabeligt, fibrinopurulent Belæg. Lungen er i sin øverste Halvdel fastvoxet til Brystvæggen. I øverste Lap findes talrige, indtil valnødstore Kaverne med et for det Meste mørkt, skiddent og tildels ildelugtende Indhold. I Vævet omkring sees ostagtige Partier og enkelte Tuberkler. I øverste Del af den nedre Lap sees ogsaa Tuberkelgrupper. I høire Lunge findes i Toppen, hvor den er fastvoxet til Brystvæggen, en barnehaandstor Kaverne. Forøvrigt findes der talrige Tuberkler i den midtre Lap, samt en Del i den nederste.

Leveren noget bleg, Milten betydelig forstørret, ret fast, men ikke meget blodrig. Trabeklerne ret fremtrædende (han skal have havt Malaria). Nyrerne meget blege. Nederst i de tynde Tarme talrige, smaa Saar med ujævn Bund og ujævne Rande, samt enkelte Tuberkler. I Mesenterialkjertlerne findes ogsaa enkelte Tuberkler, men især ostagtige Partier. Med Undtagelse af udtalt Anæmi i Hjernen intet paafaldende makroskopisk.

Dødsårsag: Tuberculosis pulmonum.

4. R. N. N., 24 gammel, ugift Tjenestedreng. Indlagdes 16de November 1897. Patienten opførte sig som Barn taalelig saavel hjemme som paa Skolen, og blev konfirmeret til vanlig Tid. Men siden blev han ubehagelig at være sammen med, fik ingen Kammerater, havde store Tanker om sig selv, var dumstolt, vilde være den likeste Jæger og Arbejder, og var ogsaa flink til begge Dele; han førte ofte raa Tale og lo ubehagelig til alt, enten det var latterligt eller ei; var mistænksom og blev let stødt. I den senere Tid var han nogle Gange meningsløs strid mod Faderen og løftede endog engang i Vrede Ljæen mod ham. Mod Slutten af August d. A., medens han var paa Arbejde hos en anden Mand, fik han Blodstigning til Hovedet, plagedes af Søvnløshed og blev uskikket til Arbejde; han reiste derfor

hjem; her troede han, at Maden var blandet med Gift, talte usammenhængende, blev styg mod Forældrene, truede dem til at skaffe sig extra god Mad, arbejdede ikke og vilde paa Frieri osv. Forældrene turde ikke være alene med ham og fik derfor andre Folk til stadig at være med ham. Han blev efterhvert mere normal, havde god Søvn og Madlyst, men arbejdede dog helst hos Fremmede, dog ikke med Stadighed. Ikke længe efter forværredes atter Tilstanden, hvorunder han optraadte truende ligeoverfor Forældrene. Saaledes skjød han en Dag efter Faderen, uden dog at rette Geværpiiben mod ham; han mente atter, at der var Gift i Maden, spiste lidet og var urolig. Til andre Tider læste han ivrig, «da han skulde blive Student», engang troede han, Faderen var Keiser og gjorde Honnør for ham; Sønnen var taalelig.

Han havde et tækkeligt Ydre og et livligt, veltilfreds Blik, der forøvrigt var meget uroligt og ikke syntes at fæste sig ved nogen bestemt Gjenstand. Han opholdt sig den hele Tid i den rolige Afdeling.

Under Opholdet paa Asylet var hele hans Maade at være paa præget af en høi Grad af Selvtilfredshed, hvorunder han nød sin egen Storhed.

Siden tidlig ihøst begyndte han at hangle, afmagrede mere og mere, uagtet han spiste sin Kost.

Ved Auskultationen af Lungerne hørtes i begge Toppe Rallelyd og klingende Blærer. Han døde den 20de Marts.

*Sektion:* Liget er af en meget mager, yngre Mand, der er Dødsstivhed og Dødsflækker.

Ved Aabning af Brystkassen trækker Lungerne sig ubetydelig tilbage, da de for det Meste er fastvoxet til Brystvæggen; de er begge særdeles blege. Venstre Lunge er i den øvre Lap fuld af talrige, indtil valnødstore Kaverner med skiddent, brokket Indhold; desuden findes der ogsaa Tuberkelgrupper og enkelte Tuberkler, fornemmelig i det bage Parti af nedre Lap. Høire Lunge er ogsaa angreben, men i langt mindre Grad. Hjerteposen indeholder en Del klart Serum. Hjertet synes noget lidet og er temmelig blegt. Milten noget stor og blød. Leveren og Nyrene er blege. Tarmenes Serosa er paa enkelte Steder noget rødlig og fortykket; i Slimhinden sees flere smaa, tuberkuløse Saar. I Mesenterialkjertlerne findes hist og her Tuberkler og smaa, ostede Partier.

Hjernens Hinder ødematøse, men ved Hjernen selv kan der makroskopisk intet abnormt opdages.

Dødsarsag: Tuberculosis pulmonum et intestini.

5. K. G. P., 39 Aar gammel, ugift Tjenestedreng. Indlagdes 8de Mai 1893. Patienten var svag af Helse i Barndommen og led oftere af Kramper; da ogsaa Evnerne var daarlige, blev han sent konfirmeret. Efter at have været ude at tjene nogle Aar maatte han tilslut opgive det og ty hjem, hvor hans stadige Selskab bare var smaa Gutter. Humøret var trist, men Moralen saavidt vides upaaklagelig. Omkring 20 Aars Alderen fik han en Hjernebetændelse; siden den Tid var han oftere sengeliggende, uden at

det dog blev bragt paa det Rene, hvad der feilede ham. Et Par Maaneder før Indlæggelsen paa Asylet fik han kortvarige Raptus, hvorunder der Dag og Nat maatte holdes Vagt over ham; han truede med at ville tage Livet af sig, «søkke sig ned», eller kom med Trudsler mod Faderen, som han ogsaa engang angreb. Imellem Anfaldene var han rolig og snil, svarede fornuftig og paastod, at han ikke erindrede, hvad der var passeret. Han havde i længere Tid havt vanskelig for at sove, og angaves at være hallucineret.

I Asylet var han for det Meste stille, sløv og interesseløs, men deltog dog i forskjelligt Husarbejde, som han udførte ordentlig; ikke sjelden henfaldt han dog i sørgmodige Grublerier, hvorimod der kun af og til indfandt sig kortere Anfald af Ophidselse, som ikke syntes at være fremkaldt af ydre Aarsager.

Vel et Aars Tid før Døden fik han betydelig Ascites samt Ødem i begge Ben. Urinen indeholdt ikke Æggehvite, og der kunde intet abnormt opdages ved Hjerte eller Lunger.

Under nogle Maaneders Sengeleie bedredes Tilstanden smaaningom, saa at han i Løbet af Sommeren kunde være oven Senge. Han havde god Appetit og tiltog i Huld; Underlivet var ikke udspændt og syntes ikke at være synderlig ømfintligt ved Palpation.

Nogle Uger før han døde, holdt han atter stadig Sengen; Kræfterne svandt efterhvert; Underlivet blev mere frembuget; han spiste fremdeles sin Kost. Han tillod ingen Undersøgelse, men snudde Ryggen til, naar Visiten kom og gjemte Hovedet under Sengeteppet. Han døde den 6te April.

*Sektion:* Liget er af en høj, mager Mand; der er udtalte Dødsflækker og begyndende Misfarvning af Underlivet, men ingen tydelig Dødsstivhed tilstede. I Mediastinum ant. findes flere svulne og ostagtige Glandler. Hjerteposen og Hjertet frembyder intet abnormt, med Undtagelse af, at det sidste er slapt og har en bleg, brunlig Farve. Lungerne er i sin Helhed fastvoxede til Brystvæggen og Mellemgulvets Overflade. De er hypostatisk i de bagerste Partier; ingen tuberkuløse Processer at opdage. Peritoneum overalt stærkt fibrøst fortykket med talrige Adhærentser mellem Tarmene indbyrdes og mellem disse og Bugvæggen; hist og her enkelte smaa, ostede Knuder, derimod ingen friske Tuberkler. Foran Ventrikelen en stor Hule, der er fyldt med et tykt, stinkende, brokket Pus samt Luft. Denne Hule er ved Adhærentser aldeles afgrændset fra Omgivelserne. Milten meget stor, aldeles adhærent til Omgivelserne. Nyrene noget store og mørke; let afløselig Kapsel; Tegningerne noget utydelige. Urinblæren frembyder intet abnormt. Tarmens Slimhinde er paa enkelte Steder injiceret, men, som det synes, fri for Tuberkler.

Hjernen har smaa og temmelig flade Vindinger; Hinderne synes hist og her at hænge lidt fast til Hjernen, særlig i dens bagerste Parti.

Sideventriklerne er meget store og fyldte med serøs Vædske.

Dødsårsag: Peritonitis tuberculosa. Hydrocephalus chr. int.

6. L. E., 69 Aar gammel, ugift Syerske. Indlagdes 13de Oktober 1898. Ved Juletider 1897 fik hun temmelig pludselig et Anfald af Mani; hun talte ustandselig, skjendte og truede, kastede Gang- og Sengklæder i en Haug paa Gulvet, holdt Styr og Spektakel, og vilde springe op og ud, saa der maatte holdes Vagt over hende. Efter et Par Maaneders Forløb blev hun bedre og roligere, men fik saa igjen i April et lignende Anfald. Hun indlagdes paa Rotvold, hvor hun var et Par Maaneder og forholdt sig rolig den Tid og ligeledes et Par Uger, efter at hun var kommet hjem, men da Anfaldene paanyt indfandt sig, og det delvis paa Grund af deres Langvarighed viste sig umuligt at forpleie hende privat, indlagdes hun paa Asyl. Hun isoleredes i Celle, hvor hun kastede Madratser og Sengklæder rundt omkring, klinte Skarn paa Cellens Vægge og paa sit eget Legeme, besvarede alle Spørgsmaal med Raaheder og obscon Talemaade; hun klagede over Trykken i Hovedet. Efter Anfaldets Ophør opholdt hun sig paa Fællesværrelse og deltog i Syarbeide. Under den næste Attaque optraadte der en let Parese af høire Underarm og Haand. Anfaldene tiltog efterhvert i Hyppighed, ofte kun med nogle Dages Mellemlum mellem hvert. De sidste Maaneder holdt hun stadig Sengen og fik nogle Dage før Døden en ustandselig Diarré; der iagttoges da et ubetydeligt Ødem i Øienlaagene, samt Slimfnokker paa Hornhinden.

Hun døde den 28de April.

*Sektion:* Liget er af en gammel, mager Kvinde med stærk Flexion af Underextremiteterne. Dødsstivhed og Dødsflækker tilstede. Paa Os sacrum nogle mindre Liggesaar.

Lungerne trækker sig ved Aabning af Brystkassen ikke tilbage, da de er hæftede fast til Brystvæggen. Hjertet er lidet, slapt, og af brunlig Farve; Klapperne frembyder intet abnormt; Aorta viser hist og her smaa Fortykkelser i Intima. I venstre Lunge findes flere nødstore Kaverner, der er fyldte med stinkende, grønligt Pus; endvidere sees hist og her ostagtige Foci, derimod forholdsvis faa, friske Tuberkler. I høire Lunge findes en Del Tuberkler opad; nedad er der betydelig Hypostase. I Underlivet er alle Organer mere eller mindre sammenvoxede, og hele Peritonum er over-saaet med smaa, graalige Tuberkler, talrigst i det lille Bækken; der findes ogsaa en Del svagt blodtingeret Vædske i Underlivshulen. Milten er meget stor og mørk; Leveren er derimod lys samt temmelig blød; Nyrrerne lyse og bløde; Kapselen let at løsne, undtagen paa nogle faa Steder, hvor der findes dybere, aragtige Inddragninger. Snitfladen viser utydelige Tegninger med liden Forskjel mellem Bark og Marv.

Ved Urinblæren og Genitalia intet at bemærke. I de tynde Tarme findes smaa, knappenaalshovedstore Saar, og i Mesenterialglandlerne betydelige, ostede Masser. I Maveposen findes en hel Del Slim paa den mamellonerede Slimhinde.

Paa Indsiden af Dura mater findes omtrent svarende til høire Isseben

et flere mm. tykt Lag af størknet Blod, der i Dybden og Yderkanterne danner en Hinde, som hænger noget fast ved Dura mater. Ogsaa de tynde Hinder er paa det tilsvarende Sted lidt blodinfiltrerede; noget ovenfor Midten af Gyrus centr. post. findes et vel ertstort, blodinfiltreret Parti i Hjernens graa Substans; paa Basis sees nogen flækvis Fortykkelse af Karrene.

Dødsarsag: Tuberculosis pulmonum.

7. M. G. O., 46 Aar gammel, Sjømands Enke, indlagdes 20de April 1901. Patienten har bestandig været lidt hastig af sig, men hun har ført et pletfrit Liv og været flittig og arbejdsom. Manden kom bort paa Søen for 7 Aar siden; siden har hun ernæret sig ved sit eget Arbejde.

I Februar fik hun en voldsom Blødning fra Genitalia, efter i Løbet af sidste Aar kun at have havt Menses én Gang. Fra nu af mærkede hendes Omgivelser, at hun begyndte at blive rar af sig og ikke fik sove. Stemningen blev mere og mere trist, hun graat meget og klagede over, at hun ikke kunde blive frelst, fordi hun har forbandet sit døde Barn og derved nedstyrtet det til Helvede. Hun har været 1 Gang i Helvede hos Barnet og 2 Gange i Guds Rige hos Manden; siger at Manden kommer og besøger hende, og at hun flere Gange har talt med ham paa Bakken udenfor Huset. Forøvrigt er hun snil og nogenlunde medgjørlig samt renlig; hun har god Madlyst.

Ved Indlæggelsen i Asylet var hun meget urolig, gestikulerede og snakkede ustandselig om alskens Ting, saa at hun ikke engang gav sig Tid til at spise. Hun syntes at være legemlig frisk; men Øinene havde et forvildet Udtryk. Umiddelbart efter et varmt Bad den første Dag tiltog Uroen; hun begyndte at rive sine Klæder itu og maatte derfor indsættes i Celle. Her kastede hun Aalegræsset rundt til alle Kanter, slog i Væggen med Styrketeppe, kastede Maden rundt og viste sig Angribende, naar Nogen aabnede Døren.

Hun opholdt sig stadig i Celle. I de sidste Par Maaneder iagttoges der Ødemer, som stadig øgedes. At faa samlet Urin til Undersøgelse lod sig ikke gjøre. Hun var bleg og mager og havde et kakektisk Udseende. Hun døde den 24de Juli.

*Sektion.* Liget er af en temmelig høi, mager Kvinde med noget Ødem i Arme og Ben. Der sees Liggesaar paa Os sacrum, Hofterne, Knæerne og til dels paa Fødderne. Udtalt Dødsstivhed og Dødsflækker tilstede. Lungerne er stærkt ødematøse og temmelig mørke. Hjertet er stort i Forhold til Ligets Haand, men meget slapt; paa Snit viser Muskulaturen sig ogsaa noget tyk; den er af en bleg, gulbrun Farve. Klapperne frembyder intet abnormt.

I Intima aortæ findes nogle lysegule Flækker, men ingen ateromatøse Partier. Peritoneum overalt glat og speilende. Milten er muligens noget stor, temmelig blød. Leveren er bleg med utydelige Tegninger. Mave og Tarmkanal frembyder intet paafaldende. Nyrerne er ret mørke og temmelig faste.

Kapselen hænger meget fast hist og her. Paa Snit sees kun utydelige Tegninger og rundt Pyramiderne en svagt gullig Straalekrans. Ved Genitalia intet at bemærke. Hjernens Hinder er noget blodfulde; de lader sig kun med Vanskelighed løsne fra Hjernen, og det ser ud til, at der hist og her følger lidt af Hjernesubstansen med. Hjernen selv har i det Hele et noget atrofisk Udseende med smale Gyri og et gulligt Skjær, der er mest fremtrædende i den graa Substans.

Dødsårsag: Insania.

8. M. M. G., 26 Aar gammel, ugift Gaardmandssøn, indlagdes 27de November 1900. Patienten har altid været stille og lidet for sig og havde vanskeligt for at komme sig til noget Arbeide. Efter Konfirmationen reiste han ud for at tjene, men likte sig ikke og kom snart hjem igjen. For et Aars Tid siden begyndte han at læse i Bibelen og andre religiøse Bøger og sad og grublede Dag og Nat. Ivaar blev han misfornøiet med Forholdene hjemme, særlig med Maden, som han jævnlig kastede paa Gulvet. Om Høsten underrettede han Forældrene om, at han vilde reise til Bergen, og fik da travelt med at vaske og stelle sig. Hos Naboer fik han laant Hat, Sko og Penge, og reiste saa til en Farbroder i Bergen, hvor han opholdt sig en 3 Ugers Tid. Da Farbroderen vilde have ham hjem igjen og i den Anledning var nødt til at kjøre ham til Dampskibet, stritted han af al Magt imod, spændte og slog, hylte og skreg, saa der maatte 4 Mand til, for at faa ham ombord, hvor han for løs paa Faderen, der ogsaa skulde reise hjem, greb ham i Halsen og maatte med Magt rives bort. Under Transporten hjem var han den hele Tid rasende, men siden har han holdt sig ganske rolig. Han bestilte ingenting, men sad i Almindelighed stille og taus hen, fordybet i Grublerier, og vilde nødig give noget Svar. Forøvrigt var han ordentlig og renlig, saavel med sin egen Person som med sit Tøi. Efter ca. 3 Ugers Ophold i Hjemmet rømte han til Bergen, hvor han paa Grund af Gadeorden blev indbragt paa Politikammeret. Ved en Tilfældighed blev han igjenkjendt og indrekvireret paa Asylet. Han saa bleg ud, havde et stivt og skummelt Ansigtsudtryk, et lumskt og lurende Blik og syntes hallucineret.

Tilstanden holdt sig aldeles uforandret under Opholdet i Asylet; paa Fællesstuen sad han, der han sad, lige taus og ubevægelig. Han gjorde Indtryk af, at lide af Lungetuberkulose, uagtet han aldrig hostede eller spyttede, men da han ikke tillod nogen fysikalsk Undersøgelse, lod det sig ikke gjøre at komme til noget paalideligt Resultat.

Han døde 30te April.

*Sektion* nægtet af Familien.

Dødsårsag: Lungetuberkulose.

9. S. L. S., 41 Aar gammel, ugift Gaardmandsdat, indlagdes 6te Januar 1886. Ved hendes Barndom og Ungdom har der intet særligt været at bemærke. Menstruationen indtraadte i 16-Aarsalderen. Med Undtagelse af nogen Diarré i 10-Aarsalderen, har hun været frisk, indtil hun Høsten



1884 begyndte at blive underlig af sig med Tilbøielighed til at flakke viden om blandt Fjeldene; hun gjorde endog flere farlige Udflugter. Hun klagede stadig over Hovedpine, især under Menstruationen. Forøvrigt var hun føielig, noksaa fornøiet og arbejdede lidt. Talen sagtfærdig, men forstandig. Hun læste og sang meget, naar hun ikke plagedes af Hovedpinen.

Ved Optagelsen i Asylet fandtes hendes Person og Klæder overfyldt af Utøi. Hun saa snil og venlig ud, men var tullet og for omkring fra Værelse til Værelse. Arbejde kastede hun fra sig ligesaa fort, som hun havde taget det i Haanden.

Efterhvert forværredes Tilstanden; hun blev taus og indesluttet og var som oftest stridig og vanskelig at komme til Rette med.

Hertil kom der en udpræget Selvmordstrang, idet hun ikke alene truede med, men ogsaa gjorde direkte Forsøg paa at forkorte sit Liv; hensunken i dyb Grublen, benyttede hun enhver Anledning til at gjøre sig Skade.

Senere blev hun støiende og udstødte fæle Skrig Dag og Nat; hun maatte tvinges til at gaa til Maaltiderne, rev sine Klæder istykker, og var om Natten i høi Grad urenlig.

I Løbet af det sidste Aar aftog hun i Huld; ved Anskultation hørtes der Rallelyd saavel fortil som bagtil over det øverste Parti af begge Lunger. Madlysten var mindre; tidligere var hun graadig, nu lod hun bestandig noget være igjen. De sidste Uger var hun isoleret i Celle; Kræfterne aftog stadig; hun døde Nat til 25de Juli.

*Sektion:* Liget af en meget mager og temmelig liden Kvinde; der er begyndende Dødsstivhed og Dødsflækker; Antydning til Decubitus. Ved Aabning af Brystkassen trækker kun høire Lunge sig noget tilbage, venstre er i sin Helhed fastvoxet til Brystvæggen. Den er fuld af talrige Kaverner, der er fyldt med brokket Pus, samt store Grupper af ostede Masser og friske Tuberkler. Kun den nederste Del er nogenlunde fri for Tuberkler. Høire Lunge har et Par smaa Tuberkler i Toppen, men talrige, friskere Tuberkelgrupper længere nedover. Denne Lunge er meget lys og noget emfysematøs i de forreste Partier. Bronkialkjerterne er ogsaa tuberkuløse. Hjertet er lidet med bugtede Kar, slapt og temmelig brunligt af Farve, Klapperne frembyder intet abnormt. Aorta viser smaa Fortykkelser i Intima. Baade Lever og Milt er bløde og temmelig blege.

Nyrerne er noget mørke, noksaa faste; Kapselen let afløselig. Snitfladen viser utydelige Tegninger. Uterus er meget liden. Maveposen temmelig slimbelagt. I de tynde Tarme findes en Del smaa, tuberkuløse Saar og Tuberkelgrupper. Mesenterialkjerterne er forstørrede og ostagtige. Hjertens Hinder er betydelig ødematøse og lader sig let afløse. Hjernen er meget liden, men frembyder forøvrigt intet paafaldende.

Dødsarsag: Tuberculosis pulmonum et intestini.

10. E. E. Ø., 54 Aar gammel, ugift Fisker, indlagdes 19de November 1897. Overført fra Newengaardens Asyl, af hvis Journal hidsættes følgende:

Han havde 2 Aar før Indlæggelsen (23de Januar 1893) været udsat i Privatforpleining, men havde i den sidste Tid været urolig og vanskelig og endog stræbt sin Forpleier efter Livet. Ved Ankomsten til Asylet var han rolig, sløv og indifferent og vilde nødigt indlade sig i Samtale. Senere blev han tildels noget urolig og ugrei, men deltog dog i Arbejde og var som Regel snil og medgørlig, men altid lidet meddelssom. Efterhvert blev han hallucineret og fik Anfald, hvorunder han var opbrusende og heftig. I de sidste Aar var han som oftest aggressiv, pleiede ved Tiltale at fare op, slaa til saavel Vogtere som Medpatienter, plukkede istykker Klæderne og vilde ikke arbejde. Nogle Uger holdt han Sengen under tiltagende Afmagring. Der var sparsom Hoste, men intet Expektorat. Han døde 12te August.

*Sektion:* Liget er af en middelaldrende, meget mager Mand med nogle mindre Liggesaar. Der er Dødsstivhed og Dødsflækker tilstede. Hjertet er slapt og brunligt, Klapperne normale. Venstre Lunge omtrent i sin Helhed fastvoxet til Brystvæggen. Den er fuld af Kaverne, ostagtige Partier og friske Tuberkler; disse sidste forstørrede, især i nedre Lap. Høire Lunge har kun smaa Tuberkelgrupper med Undtagelse af Toppen, hvor der findes en nødstor Kaverne. Lymfekjertlerne i Mediast. ant. er tuberkuløse ligesaa Bronkialkjertlerne.

Milten og Leveren er temmelig bløde. I Tarmene findes smaa, tuberkuløse Saar; Mesenterialglandlerne er infiltrerede med Tuberkler. Nyrene noget store og blege; Kapselen let afløselig. Tegningerne er dog nogenlunde tydelige paa Snitfladen. Ved Hjernen makroskopisk intet abnormt, Hinderne muligens noget ødematøse.

Dødsårsag: Tuberculosis pulmonum.

11. B. K. S., 56 Aar gammel, gift Gaardbruger, indlagdes 18de Marts 1898. Som Barn var han flink paa Skolen og opførte sig vel. Han blev gift, da han var 24 Aar gammel. Paa Bryllupsaftenen fik han voldsom Hovedpine, som Spiger igjennem Ørene; han var ikke beruset, ligesaalidt som anden Leilighedsårsag kunde paavises. Bryllupsdagen gik det rent rundt for ham. Om nogle Dage var han bra igjen og var frisk omtrent et Aar; da var han om Vaaren igjen en 8 Dages Tid rent daarlig; har var hed i Hovedet, sandsede sig ikke og maatte makes af Konen. Efter Brug af Iglar kom han sig og var noksaa bra et Par Aar, indtil han atter angrebes paa samme Maade og var nu klein i 8 Aar; mod Slutten af denne Periode var han af og til rasende, skjeldte samt talte stygt og usømmeligt. Derpaa var han frisk i 12 Aar, indtil han Vaaren 1897 i Marts igjen blev syg paa samme Vis som første Gang. Det begyndte om Natten med Raseri; han puffede Konen ud af Sengen, som han slog istykker, rullede sig paa Gulvet, rev sig i Munden og holdt paa at skrige et Par Timer, da han blev roligere, efterat Konen havde slaaet koldt Vand over Hovedet paa ham. Siden den Tid har han været daarlig. Han stod paa en god Fod med Vorherre, som blæste i Lur for ham, og han læste uafsladelig i Salme-

bog og Bibel; til andre Tider talte han usømmeligt. Sin Kone, hvem han før har været lydig mod, vilde han ikke længere vide noget af, men lagde sin Elsk paa en anden Mands Kone, hvem han ofte besøgte om Dagen, og hvis Mand han truede med at tyne. Det saa dog ud til, at han bare havde det i Munden, da han ei har prøvet paa at handle utugtig eller voldsomt, og da bestemt Opførsel og alvorlig Afvisning var nok til at holde ham i Ave. Sønnen urolig. Madlysten næsten graadig. Flittig og dygtig til Arbeide, dog uden Omtanke. Men Tilstanden forværredes efterhaanden; hans Tale og Adfærd blev mere og mere usømmelig og til stor Forargelse for Børn og Voxne; han forstyrrede Skolen, gik paa Nattebesøg, truede endog Sønnen med Kniv og Øx og undsagde en Skolelærer etc. Han blev utaalelig for sin Familie og Naboer, og der maatte holdes Vagt over ham. I de normale Perioder var han en flittig Arbeider; men under Anfaldene tog han sig som oftest ikke noget nyttigt til. Han var en stor, stærk og ganske vakkert udseende Mand med vildtvoksende Haar og Skjæg. I høie Talemaader fremhævede han sit eget Jeg og sin Magt, kaldte sig Keiser, Gud osv. og ledsagede alle sine Udtryk med ivrige Gestikulationer. Han sad stadig med Hatten paa Hovedet og paastod, at hans Visdom sad i Hatten. Naar han tiltaltes, for han let op og blev hidsig. Haandtrykket kraftigt, men Blikket usikkert og ustadigt. Sønnen urolig og Madlysten næsten graadig. I Asylet blev han efterhvert noget roligere; han sysselsattes med Notbinding.

Et halvt Aars Tid før han døde, begyndte han at blive bleg og at afmagres; han klagede over Sting i høire Bryst og hostede jævnlig med rigeligt Expektorat. Ved fysikalsk Undersøgelse konstateredes nedenfor høire Scapula en udbredt Dæmpning, og hørtes der overalt Rallelyd. Han var lige munter, tilfreds og livlig i sine Bevægelser som tidligere.

Han døde omkring Midten af Juli Maaned.

Obduktion blev ikke foretaget.

Dødsårsag: Tuberculosis pulmonum.

12. A. M. N. F., 58 Aar gammel, Fiskers Enke, indlagdes 23de August 1901. I Henhold til de sparsomme Oplysninger, som har kunnet indhentes, skal hun fra 20-Aarsalderen have haft Anfald af Galskab lige indtil et Par Gange om Aaret, «især i Hundedagene og under Jul».

Da hendes Mand forstod at mestre hende under Anfaldene, blev Naboer og Andre ikke synderlig generede af dem. For nogle Dage siden blev hun, da Manden var død, af Fattigvæsenet udsat til andre Folk. Her blev hun snart underlig; hun begyndte at mumle hen for sig og snakke usammenhængende. Hun gjorde Indtryk af at have Syner, men hvad hun saa, kunde man ikke faa Rede paa. Patienten var til at begynde med lydig og snil; men pludselig blev hun balstyrig, skreg vildt og stygt og brugte Trudsler; da hun hørte, at Doktoren skulde komme, blev hun end mere urolig. Hun var mager og bleg og havde et usset Udseende; hun sad og mumlede noget uforstaaeligt og smilte nu og da hen for sig; under-

tiden hævdede hun Stemmen mere, men talte ogsaa da usammenhængende. Paa Spørgsmaal svarede hun forholdsvis fornuftig, fortalte om sin Mand osv. Hun opgav, at hun fyldte 58 Aar i Advent, men kunde ikke sige, om det er i December eller September. Hun sov daarlig, sagde hun. I Asylet maatte hun anbringes i Celle, da hun var skiddenvoren og urenlig; hun sølte sig til med Skarn, Urin, samt med Mad; den ene Dag syntes hun at være i en exalteret Sindsstemning, den anden Dag laa hun apatisk hen, uden at røre sig; hun spiste kun delvis sin Kost, som hun væsentlig legte med. Uagtet hun senere den hele Tid godvillig tog Næring til sig, vedblev hendes Huld at være daarligt; hun blev efterhaanden mere og mere reaktionsløs og apatisk; paa Cornea og i Conjunktiva saaes der saaledes ofte Smuds og halvtørret Slim. En Uges Tid før hun døde, fik hun en Diarré, der ikke lod sig standse. Kræfterne svandt mere og mere, og hun døde 2den November.

Obduktion foretoges ikke.

Dødsarsag: Intestinalkatarr.

13. M. K. B., 65 Aar gammel Tjenestepige, indlagdes 12te Marts 1901. Patienten skal længe have været rar og indesluttet af sig. I Sommer begyndte hun at blive søvnløs og bange for sin Sjæl; hun ytrede Frygt for, at hverken hun selv eller Andre skulde faa tilstrækkelig Næring. Hun var imidlertid noksaa stille, rolig og medgjørkelig. Senere blev hun meget urolig, saa hun maatte laases inde og passes, og man lod hende saa meget som muligt holde Sengen. Naar hun var oppe, gik hun for det Meste frem og tilbage paa Gulvet og jamrede sig. Om Natten var hun i Almindelighed rolig. Ved Lægens Undersøgelse var hun meget urolig, gik uafadelig frem og tilbage, græd og jamrede sig. Hun var angst for sin Sjæl, som der ingen Redning var for, da hun var det daarligste og usleste Menneske i Verden. Hun gjorde ondt ved at berøve Andre, hvad der tilkom dem. Hun burde egentlig gjøre meget mere, end hun gjorde, men formaaede intet. Hun kunde høre og føle en uren Aand, som var inde i hende, og vilde klæde sig af og gaa nøgen, for at blive til Spot for Folk. Fremmede Mennesker var hun bange for, da hun troede, de vilde komme og tage hende. Af den Grund havde hun ogsaa forsøgt at løbe bort. Hun var renlig, spiste og klædte sig selv og havde ikke forsøgt at gjøre sig selv eller Andre Fortræd. En Broder af hende døde som sindssyg for 5—6 Aar siden; ellers har der ikke været Sindssygdom i Slægten. Hun har en Datter, som lever og er frisk. Ved en senere Undersøgelse syntes hun at være mere omtaaget; hun var søvnløs og urolig og jamrede sig uopholdelig. Hun led af Næringsvægring og holdt Vandet og Afføringen i 2—3 Døgn; da hun stadig talte om at tage Livet af sig, maatte hun stadig passes.

Ved Indlæggelsen i Asylet var hun rolig, men havde et sky og bistert Udseende; men det var ikke muligt at faa nogen Mening ud af hendes Svar; hun vilde ikke samtale med de andre Patienter, men sad for sig

selv og vaandede og jamrede sig, uden at det var muligt at faa frem hvorfor; hun var ordentlig og renlig, sad tilbords med de andre Patienter, men plukkede kun i Maden. Rundt Hovedet havde hun bundet et Tørklæde, som hun trak nedover Øinene ligesom for at gemme sig bort for de Andre. Hun fik efterhaanden et blegt og gustent Udseende. De sidste 3 Uger laa hun tilsengs; ved Perkussion fandtes Dampning over begge Lungespidses; ved Auskultation hørt Blærer og Rallelyd. Ingen Hoste.

Under gradvis Hensvinden af Huld og Kræfter afgik hun ved Døden 29de November.

Obduktion foretoges ikke.

Dødsarsag: Tuberculosis pulmonum.

14. O. O., 72 Aar gammel Husmandskone, indlagdes 5te Marts 1885. Hun var snil som Barn og flink paa Skolen. Hendes første Ægteskab var barnløst, i sit andet havde hun 7 Børn, hvoraf ét er død. Alle Svangerskab forløb normalt; hun har kun givet Die paa det ene Bryst. Det ægte-skabelige Forhold var ei altid godt, da hun, omend i Almindelighed godmodig, var noget stridig af sig. Høsten 1876 begyndte hun at blive rar og vilde intet bestille, men hun blev snart frisk igjen. Sommeren 1877 sturede hun af og til og begyndte at tale om, at hun ikke kunde blive salig. Hun blev glemsk af sig, sov lidet, var meget urolig, skreg og vilde kvæle sig; hun nægtede at modtage Føde, da det var Forgift, men naar hun selv bad om Mad, spiste hun den. Hun havde Synshallucinationer. Urin og Exkrementer lod hun gaa i Sengen. Efterhaanden blev hun voldsom. En Fætter paa Faderens Side har lidt af Sindssygdom.

I nogle Aar opholdt hun sig paa Gaustad Asyl, hvor man omtrent udelukkende maatte have hende i Celleafdelingen, da hun for det Meste var urolig, angribende og forvirret; til andre Tider var hun ængstelig. Hun arbejdede ikke, men ødelagde intet og var renlig.

I de sidste Aar har hun om Natten ligget i et Værelse uden Lemmer for Vinduerne.

Ved Indlæggelsen i Møllendals Asyl havde hun et godt og kraftigt Udseende, var renlig, men fordringsfuld og knarvorren. Ved venlig Tale lod hun sig dog tilfredsstille; hun deltog ikke i Arbejde.

Tilstanden holdt sig omtrent uforandret i alle de Aar, hun var i Asylet.

Hun døde 9de December af Alderdomssvaghed.

Obduktion foretoges ikke.

15. A. G. U., 71 Aar gammel Vilkaarskone, indlagdes 6te November 1901. Patienten har tidligere været 3 Gange under Behandling i Asylet, nemlig 10de Februar—10de Marts 1890, 13de Februar—12te Juli 1899 og 13de April—28de September 1901, og hjemsendtes hver Gang helbredet. Denne Gang indfandt hun sig ganske alene om Aftenen paa Asylet med Anmodning om at blive indlagt. Nogensomhelst Lægeerklæring eller andre Papirer havde hun ikke, men man havde trods dette ingen Betænkelighed ved at

modtage den gamle Kone, indtil de for Indlæggelse nødvendige Dokumenter var tilvejebragte.

Hendes Tilstand var den samme som under de tidligere Anfald. Hun var urolig og rastløs og stadig paa Farten; talte ustandselig; var obscøn og lidderlig i sine Udtryk; maatte holdes i Celle.

Hun var ved Indlæggelsen ussel og daarlig ernæret. Der var lette Ødemer omkring Anklerne og Ansigtet noget plussent. Ved Auskultation af Hjertet hørtes første Aortalyd noget uren; Urinen var det umuligt at faa undersøgt, da den ikke kunde opsamles.

Hun afgang ved Døden den 25de December.

*Sektion:* Liget var af en gammel, noget mager Kvinde. Dødsflækker samt udtalt Stivhed af Lemmerne tilstede.

Lungerne frembyder, med Undtagelse af nogen Hypostase bagtil og nedad, samt lidt Ødem i de øverste Partier, intet abnormt. Hjertet noget stort og slapt. Muskulaturen brunlig. Mitralklappen flækvis fortykket; flere lignende Fortykkelser sees ogsaa i Aorta. Ved Lever, Milt og Tarme intet abnormt at iagttage. Nyrrerne mørke og faste; Kapselen hist og her noget adhærent. Paa Snit viser Barken sig noget smal og med lidt utydelige Tegninger.

Hjernens Hinder noget blodfulde, lader sig let afløse.

Hjernen selv frembyder med Undtagelse af en let Sklerose hist og her intet abnormt.

Dødsarsag: Paralysis cordis.

---

## Økonomisk Beretning for Møllendals Asyl.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Møllendal.

## Indtægt:

	Kr.
Indtægt .....	39 861,49

## Udgift:

	Kr.
Lønninger (inkl. Bestyrer, Prest og Inspektør) .....	8 220,00
Bespisningen for Patienterne .....	16 500,00
Bespisningen for Betjeningen .....	3 000,00
Brænde .....	3 000,00
Belysning, Gas, Lys, Petroleum .....	500,00
Inventarieanskaffelse .....	500,00
Renter .....	2 500,00
Skatter og Assurance .....	1 062,00
Grundleie og Telefon .....	480,00
Aalegræs og Halm .....	560,00
Vask, Sæbe og Soda .....	480,00
Reparationer og Nybygninger .....	1 912,00
Tobak og Feining .....	400,00
Kjørsel .....	500,00
	<u>39 614,00</u>

Diverse, Medicin etc. ikke medregnet.

## Af Asyllæge Evensens Beretning for Trondhjems Hospitalstiftelses Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Trondhjem.

Antallet af *Indlæggelser* har været 11 mod 21 det foregaaende Aar.

Af Asylets Journal sees, at 20 Forespørgsler om Optagelse har maattet afslaaes. I Virkeligheden er vistnok Antallet større, da en Del Forespørgsler kommer gennem Telefon uden at bogføres.

Det er stedse blevet vanskeligere at skaffe Plads til nye Tilfælde, da der i Asylet har hobet sig op en hel Del kroniske Syge, som ikke egner sig til Udsættelse i privat Pleie.

I Asylet kan de til dagligt opføre sig taalelig, naar de lades i Fred, naar de faar sidde paa den Plads, de har indehavt i Aarrækker, og som de knapt nok bevæger sig bort fra for at tilfredsstille de naturlige Behov, og naar der overlades til deres Forgodtbefindende at gjøre akkurat det lille maskinmæssige Arbeide, som de har vænnet sig til, om de da ikke er helt uvirksomme.

Men den mindste Forandring, som stiller større Fordringer til et psykisk Arbeide hos dem, selv en Skiftning af Pleiepersonale eller en Flytning til en anden Afdeling, er nok til at foranledige et nyt Udbrud af deres Sygdom eller en Forværrelse i deres Tilstand.

En Del af dem, som tiltrods for Principet «*Quieta non movere*» har været forsøgt udenfor Asyl, er da ogsaa paa mindre end 8 Dage bragt tilbage af Forpleieren, fordi denne ikke kunde eller vilde beholde dem.

Asylet er derved efterhaanden gaaet over til at blive et Pleiehjem, hvad der vel ogsaa stemmer bedst overens med dets hele Indretning, og nogen Forandring heri vil ikke kunne ventes, saalænge det skal holde til i de nuværende gammeldagse Bygninger.

Overfor et Belæg, som saaledes væsentlig repræsenterer Sindssygdømmene i deres Endestadium, laa det nær at forsøge paa en Gruppeinddeling alene



efter det kliniske Billede, som de Syge for Tiden frembød, uden at ty til Sygehistorien.

Paa Listerne i Statistiken skulde man egentlig vente at finde omtrent hele Belægget under Rubriken Dements, da denne efter den tidligere gjængse Systematik ikke har været betragtet som en egen Sygdomsform, men som Udgang af andre — primære — Former, et Samlebegreb for al Sindssygdom, hvorunder de psykiske Funktioner havde lidt varig og dybt. Man har vistnok i al Almindelighed erkjendt, at der i Sløvheden kunde være Træk bevaret af den oprindelige Sygdom, at saaledes Sløvheden paa epileptisk eller alkoholisk Grundlag saa anderledes ud end en Sløvhed efter en periodisk Sindssygdom eller en Paranoia. Men i det overveiende Antal Tilfælde har man tidligere maattet indskrænke sig til at konstatere Tilstedeværelsen af den psykiske Svækkelse uden at kunne gjøre sig op nogen begrundet Mening om, hvordan Sygdomsformen oprindelig havde ytret sig. Og selv hvor Sygehistorien tydelig nok fortalte om en successiv Udvikling uden forudgaaende primær Sindssygdom, antog vel de Fleste, at en saadan dog maatte være gaaet forud. Den eneste Form af primær Dements, som længe blev anerkjendt, var den senile og den paralytiske, der sattes i en Gruppe for sig som Sindssygdomme med organisk Grundlag.

*Kahlbaum's* Fordring paa, at der ved Sindssygdommens Gruppeinddeling maatte tages Hensyn til hele Sygdommens Udvikling og Forløb hos den Sindssyge og ikke alene eller hovedsagelig til de forskjellige Symptomer og Sygdomstilstande, førte som bekjendt til en anden Opfatning af Forholdet mellem den formentlig sekundære Sløvhed og den primære Sygdomsform. Allerede før ham var det desuden hævdet af *Guislain*, *Zeller* og *Griesinger*, at det, man opfattede som primære Melankolier eller Manier og Lignende i Virkeligheden ofte var Faser i en sammenhængende Sygdom, og de Forfattere, som arbejdede videre paa den Vej, *Kahlbaum* var slaaet ind paa, har stadig ført flere og flere Sygdomsbilleder ind under det Sløvsind, som opstaar primært, og som *Kraepelin* sammenfattede — uheldig nok — under Navnet Dementia præcox.

Konsekvensen af dette Standpunkt, som samler de Sindssygdomme til en Gruppe, som ikke bare frembyder Lighed i Symptomerne, men ogsaa har det samme Forløb, fører paa den ene Side til Kravet om, at man skal kunne diagnosticere Sygdommen allerede fra dens første Begyndelse af, og paa den anden Side, at man af Endestadiet skal kunne slutte tilbage til det, som er gaaet forud. Sygdommen bærer da ikke længere Navn efter det Stadium, den tilfældigvis træffes i; den maa benævnes primært Sløvsind, naar først denne Sygdomsform er diagnosticeret, selv om Sygdommen kun er et Par Dage gammel, og en Melankoli vedbliver at hede Melankoli, selv om der i Sygdomsbilledet viser sig Tegn paa Sløvhed.

Saa vel i prognostisk som i diagnostisk Henseende vilde naturligvis Gjenemførelsen af disse Grundsætninger betegne et Fremskridt. Man vilde i det mindste slippe for en slig diagnostisk Falliterklæring som det ikke saa sjeldne Tilfælde, der ved første Indlæggelse i Asylet opføres som Melankoli, næste Gang som Mani — med Monomani efter i Parenthes og med Spørgsmaalstegn —

for saa tredie og sidste Gang at havne i Asylet under Diagnosen Idioti — og vel at mærke Alt som Udtryk for en og samme Asyllæges Opfatning af Tilfældet.

Indrømmes maa det, at man endnu mangen Gang kun famlende naar til en sikker Erkjendelse af den foreliggende Sygdoms Natur, om man end ikke er henvist til at tælle paa Knapperne, naar Diagnoserubriken skal udfyldes. Men efter det Forsøg, jeg har gjort med at rubricere de 90 Syge, som ved Udgangen af Aaret laa paa Trondhjems Asyl efter de foran nævnte Grund-sætninger, er jeg overbevist om, at der ikke er nogen Grund til at tvivle paa Muligheden af deres Gjennemførelse i Praxis. Ganske vist ikke saaledes, at man af Tilstanden kan give et retrospektivt Billede af Sygdommens Gang i alle Enkeltheder; hvorvidt saaledes en primær Dements er begyndt med en Depression eller et Uroanfald, har udviklet sig snigende og gradvis eller subakut med Remissioner, om der har forekommet Stupor eller ei, derom er det paa Lærens nuværende Standpunkt for tidligt at ville opgjøre sig nogen Mening. Men saa meget kan man i de fleste Tilfælde sige, at den foreliggende Sløvheds-tilstand har udviklet sig primært og har frembudt flere eller færre af de Træk, som er karakteristiske for denne primære Dementsform.

I Tilfælder, hvor Tilstanden for Tiden ikke frembyder Symptomer, som utvivlsomt henhører Sindssygdommen til den ene eller den anden Gruppe, vilde en omhyggelig Sygehistorie naturligvis været af uvurderlig Nytte for Bestemmelsen af Tilfældets Plads i Systemet. Det gjælder f. Ex. Adskillelsen mellem Alderdomssløvheden og Dementia præcox, mellem denne og Endestadierne af de cirkulære Former med kortvarige Intervaller, mellem den senile Katatoni og Melankolien i de klimakteriske Aar osv.

I Flertallet af slige tvivlsomme Tilfælder indeholder imidlertid Sygehistorien sjelden netop de Oplysninger, som kan være til nogen Hjælp for Diagnosen. For den indlæggende Læge er Diagnosespørgsmaalet i Regelen ligegyldigt, og slig som Journalerne i Asylerne for det Meste føres og af Mangel paa Tid delvis maa føres, giver de stundom ikke stort mere end en vel ført Rapportbog indeholder. Aar efter Aar anføres, naar en Urotur begynder og ophører, hvad en Syg river itu, og hvor ofte han har været urenlig — det er det Hele. Eller naar der meddeles noget om den psykiske Tilstand, er det gjerne overladt den Syge selv at diktere sin Journal, forsaavidt oftest kun de Vrangforestillinger eller Sandsebedrag, han selv kommer frem med paa et Præsenterbræt, føres til Protokols. Hvad det skulde komme an paa, en methodisk, psykologisk Analyse af Tilfældet, vil man udenfor enkelte udvalgte Kasus for-gjæves lede efter.

Det kan da ogsaa have sine Fordele at gjøre sig mest mulig uafhængig af Sygehistorien ved Afgjørelsen af Diagnosen. Naar man væsentlig er henvist til den foreliggende Tilstand, maa man ofre de enkelte Symptomer nøiere Opmærksomhed, og man vil derved efterhaanden kunne komme til at finde gjen-nemgribende Forskjelligheder i tilsyneladende ligeartede Sygdomstegn. Saalænge

der ikke er vundet nye Synspunkter, som kan bringe Psykiatrien fremad, er der sikkert nogen Udvikling i en finere Diagnostik af de enkelte Symptomer.

Af de 90 Sindssyge i Asylet viste de 68 3: tre Fjerdedele sig at høre til Gruppen Dementia præcox; 6 tilhørte den periodiske Sindssygdom med gentagne Anfald af Depression, Mani eller Forvirring, 7 Melankoli, 3 Alderdomsløvhed, 3 Sindssygdom paa epileptisk og 1 paa hysterisk Grundlag, 1 var Paranoiker og 1 Tilfælde er (overensstemmende med Medicinaldirektørens Rundskrivelse af 15de Februar 1894) blevet staaende under den symptomatiske Benævnelse Insania degenerativa, da det mest fremtrædende i Sygdomsbilledet for Tiden var Tvangstanker.

Da Dementia præcox fortrinsvis opstaar i Ungdomsaarene, maatte en Undersøgelse af, naar de første Tegn til Sindssygdom var iagttaget, kunne benyttes som en Slags Kontraprøve paa Diagnosen Rigtighed. Den viste sig da forsaavidt ogsaa at holde Stik (se Tabellen).

Alder.	Dementia præcox.			Insania periodica.			Melankoli.			Dementia senilis.			Insania.			Paranoia.
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Epil.	Hyst.	Deg.	
													Md.	Kv.	Md.	
Under 15	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15—20	16	7	9	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20—25	13	8	5	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
25—30	20	12	8	2	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
30—40	9	6	3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
40—50	4	1	3	-	-	-	5	2	3	-	-	-	-	-	-	1
50—60	1	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-
60—70	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	2	-	-	-	-
Usikker Betyndelse	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Ialt	68	37	31	6	2	4	7	2	5	3	-	3	3	1	1	1

I 5 Tilfælde var det ikke muligt at erholde andre Oplysninger, end at Sygdommen havde været i mange Aar. Hos de øvrige 85 var Sygdommen udbrudt før 30 Aars Alderen hos 58 eller i 68 pCt.

Til trods for de uheldige hygieniske Forhold i Asylet maa *Sundhedstilstanden* siges at have været god. Der fandt kun 1 Dødsfald Sted. Da Dødsarsagen ikke er opgivet i Protokollen og ikke utvivlsomt fremgaar af Sektionsresultatet, hidsættes et Uddrag af Journalen.

L.-No. 1133, Husmandsdatter, var ved Indlæggelsen i Asylet den 23de August 1892 34 Aar gammel. Der var oplyst om hende, at hun havde meget smaa Evner, slap dog frem for Presten, og siden Konfirmationen havde hun

havt Anfald af Forvirring, der i den senere Tid var blevet hyppigere og navnlig havde optraadt Vaar og Høst. Forværelserne i hendes Tilstand faldt oftere sammen med Indtrædelsen af Menses og ytre sig med usammenhængende Snak om alt muligt, mest om Mandfolk. Sidste Anfald optraadte pludselig for 14 Dage siden; hun var voldsom, vilde løbe tilskogs, streifed oftere omkring paa Nabogaardene til Skræk for disses kvindelige Personale. Engang trak hun en sengeliggende Olding ud af Sengen; en anden Gang trued hun med at ville dræbe en Kone i Huset. Hun led af Sandsebedrag baade for Syn og Hørelse, sov lidet, var renlig. Ved Indlæggelsen var hendes stupide Ansigtstudtryk og vuggende Bevægelser af Overkroppen, naar hun sad, paafaldende. Hun besvarede simple Spørgsmaal om almindelige Forhold ganske tilfredsstillende, indlod sig med de andre Syge, som hun gjerne stilled Spørgsmaal til, viste Sands for Orden og Renlighed, kunde sy lidt og strikke og deltog villig i Husgjerning. Hun havde ingen Sygdomserkjendelse, forklarede sin Adfærd mod den gamle Mand som en Barmhertighedsgjerning, da hun bare vilde sætte ham paa Natstolen, og mente, Slægtningerne vilde holde en Tilbæder bort fra hende. Menses syntes i Begyndelsen ikke at have nogen Indflydelse paa hendes Tilstand. Efter knapt et Par Maaneders Ophold i den rolige Afdeling begyndte hun at blive urolig og snaksom og viste sig stærkt hallucineret, og senere hen fik hun, gjerne nogle Dage før Menstruationens Indtræden, men ogsaa uafhængig af denne, Anfald af Agitation, der lagde sig efter en Uges Tid. I Tiden mellem Anfaldene var hun rolig, men tildels udygtig til Arbejde. I 1898 iagttoges et epileptiformt Krampeanfald. Naar Uroen begyndte, talte hun meget om Barnefødsel og vilde undersøge de andre Syge for at se, om der var noget Barn, som stod i Begreb med at komme til Verden. Den 13de Februar 1901 var der noteret om hende, at hun de sidste Dage havde været stille og spist lidet; Underlivet var meget udspændt, Pulsen debil. Da Afføringsmidler og Klyster ikke bragte nogen Forandring i Tilstanden, og hun trods stærke Nisus ikke fik ladt noget Vand den 14de, blev hun den 15de kateteriseret, hvorved der udtømtes 5 Liter Urin. De 3 følgende Dage udtømtes der 3 à 3½ Liter Urin i Døgnet; Udspændingen forsvandt; der var nogen Ømfindtlighed for stærkere Tryk, men Temperaturen var normal, og Almenbefindendet bedre, indtil der den 18de Februar indtraadte Forværelse med Hoste, Tørst og lidt Feber; den følgende Dag var hun lidet bevidst og gav et kollaberet Indtryk, og den 20de begyndte Aandedrættet at blive besværligt udover Eftermiddagen, og om Aftenen afgik hun ved Døden.

Ved *Sektionen* aabnedes kun Underlivet. Urinblæren fandtes i Høide med Navlen fastvoxet til Bugvæggen, hvorfra den maatte dissekeres. Blærevæggen var tildels tyk som Læder med stærkt blodoverfyldt Slimhinde. Begge Nyrer hypertrofiske og blodoverfyldte. Der er i Journalen udtalt den Formodning, at hendes Manerer under Uroanfaldene med at bringe Hænderne under Klæderne for at modtage det Foster, hun troede sig i Begreb med at føde, maaske var begrundet i stærke Nisus mingendi.

For 1901 er der et *Overskud* ved Driften paa Kr. 4 545,29. Da der

endnu ikke er truffet nogen endelig Bestemmelse om Anvendelsen af det i Aarenes Løb opsparede Overskud, som nu udgjør Kr. 85 132,69, tiltrods for, at det er over 11 Aar siden, den forrige Bestyrer paa Foranledning af Kontrolkommissionen henstillede til Hospitalsstyrelsen at lægge Pengene af til et eget Fond for et nyt, større Asyl, tilstillede jeg under 18de Februar 1902 Hospitalsstyrelsen en Indberetning om Forholdene ved dens Asyl og fremhævede, at det ikke længere var muligt at lade det gaa i den gamle Gjænge; noget maatte gøres.

Der anførtes bl. a., at allerede Asylets Alder tillader den Slutning, at det ikke kan være nogen tidsmæssig Indretning. Beliggenheden midt inde i Byen (med bare en Mur mellem den urolige Afdelings Gaardsplads og en af de mest trafikerede Gader), de upraktiske, gamle Træbygninger, den indskrænkede Plads paa alle Hold, der hindrer en ordentlig gennemført Klassedeling af de Syge, Manglen paa Haver og Jordeiendom, hvor de Syge kan beskæftiges ved Udearbejde om Sommeren, paa ordentlig indrettede Værksteder, hvor de kan sysselsættes om Vinteren, en høist tarvelig Badeindretning, som saavidt strækker til for Renholdelsen af de Syge, men ikke tillader nogen gennemført Anvendelse af Bad som Led i Sindssygebehandlingen, Manglen paa en effektiv kunstig Ventilation — er alt Ting ved selve Anlægget, som gjør Asylet mindre skikket for dets Øiemed. Manglen paa Vagtafdeling gjør det ikke tilraadeligt at modtage friske Tilfælde af Sindssygdom, og kun den herskende Nød paa Asylplads har hidtil gjort dette forsvarligt. Paa Grund af de lokale Forhold er det heller ikke muligt at faa indrettet en hensigtsmæssig Vagtafdeling, og Asylet savner derfor alle Betingelser for at kunne opfylde sin Opgave som Helbredelsesanstalt.

Hvad der i høi Grad besværliggjør det daglige Arbejde med de Sindssyges Behandling, er den Omstændighed, at Asylets begge Afdelinger er i høi Grad *overfyldte*, især da den urolige Afdeling, hvor der trængtes mest Plads for at holde de urolige Elementer lidt ud fra hverandre. Hospitalsstiftelsens Asyl opfylder ikke engang de Fordringer, der stilles til private Pleiehjem for Sindssyge. Ved Opmaaling af en Celle viser det sig nemlig, at den indeholder 37,09 m.<sup>3</sup> Luft; naar den er fuldt belagt (med 4 Sindssyge), bliver der 9,27 m.<sup>3</sup> Luft pr. Individ, medens der hos private Forpleiere forlanges 12 m.<sup>3</sup>, og paa Dagligværelset i Afdelingen for Urolige, der ofte ogsaa er urenlige (paa Kvindesiden er der desuden af Hensyn til de mange, skrøbelige Gamle en Natstol inde i selve Stuen) opholder sig 19 Syge og 2 à 3 Vogtere, tilsammen 21 à 22 Personer med en Luftkubus af 95,93 m.<sup>3</sup> ∴ 4,57 à 4,36 m.<sup>3</sup> Luft pr. Individ. Naar hertil kommer, at man praktisk talt er henvist til naturlig Ventilation, vil det være indlysende, at de hygieniske Forhold maa betegnes som høist mislige.

Det Ulykkestilfælde, som hændte i 1897, skyldtes ogsaa alene Overfyldningen. Det maa beklages, at Hensynet til de Sindssyge, som trængte Indlæggelse, og Vanskeligheden ved at faa udsat nogle af dem, som var her, blev bestemmende for den fortvivlede Udvei at afdele Cellen, der oprindeligt var bestemt for én Person, ved et tykt Jerngitter i 2 Rum. Disse Rum har derved

faaet et mere end fængselsagtigt Udseende, og naar der saa indenfor Jerngitteret har ligget en Sindssyg nogen i Halm uden engang en Seng, er Billedet af Sindssygebehandlingen fuldstændig middelaldersk.

Indberetningen gjør nærmere Rede for, hvor stærk Trang der er til Asylplads, og hævder derfor, at der er al mulig Opfordring for Hospitalsstiftelsens Bestyrelse til for Alvor at søge Tanken om et nyt Asyl realiseret snarest mulig, enten alene eller sammen med de interesserede Amter.

Der gjøres opmærksom paa, at det store Driftsoverskud ikke har været muligt uden en i de mindste Detaljer gennemført Sparsommelighed, og siden den Tanke kom op at lægge Pengene tilside for at skaffe Hospitalsstiftelsen et nyt, tidsmæssigt Asyl, er Sparsomheden gennemført paa en ligefrem hensynsløs Maade og selv Forandringer ved Asylet, der skulde synes høist paakrævede, undladte for at bringe dette Maal nærmere.

En Istandsættelse af de nuværende Bygninger under Forudsætning af, at Asylet fremdeles skal opretholdes, vil kræve uforholdsmæssig store Ofre, fordi meget i saa lang Tid har været forsømt. Men kun hvis der er Udsigt til at faa Nybygning i Løbet af faa Aar, vil det kunne forsvares at lade Istandsættelsen bero og midlertidig greie sig med det gamle, saa godt det gaar an.

Den nuværende Asyllæge overtog Bestyrelsen af Asylet den 28de Oktober.

## Extrakt af Regnskabet over Indtægter og Udgifter ved Trondhjems Hospitalsstiftelses Sindssygeasyl i Aaret 1901.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Trondhjem.

### Indtægt:

	Kr.	Kr.
Kurpenge . . . . .	36 351,83	
Arbejdsvirksomheden . . . . .	96,32	
		36 448,15

## Udgift:

	Kr.	Kr.
A. Lønninger;		
Lægen.....	2 529,03	
Betjeningen.....	4 987,92	
Leiehjælp .....	161,75	
		7 678,70
B. BESPISNINGEN .....		15 928,32
C. Syges Adspredelse og Arbejdspenge.....		220,49
D. Bygningerne, Gas og Vandleddninger .....		691,56
E. Inventariet.....		729,62
F. Belysning:		
Lys, Olje og Fyrstikker.....	48,59	
Gas.....	404,74	
		453,33
G. Brænde:		
861 hl. Fyrkul.....	1 381,30	
91 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> Favne Ved .....	1 216,95	
		2 598,25
H. Medicinske Fornødenheder .....		511,50
I. Bibliotheket .....		-
K. Kontorudgifter.....		57,39
L. Vask og Renhold.....		601,75
M. Materialier til Arbejdsvirksomheden.....		14,15
N. De Syges Beklædning.....		1 544,94
R. Afgifter og Assurance .....		457,92
Q. Tilfældige og ekstraordinære Udgifter.....		414,94
(Deriblandt Kr. 275,00 for Modellering af Doktor Bødtkers Buste).		
Driftoverskud .....		4 545,29
		<u>36 448,15</u>

## Af Direktør Selmers Beretning for Rotvold Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rotvold.

Antallet af Indlæggelser har været meget stort dette Aar og antagelig større end i noget foregaaende Aar. I de sidste 10 Aar (1891—1900) har Gjennemsnittet af aarlige Indlæggelser været 75,5 Mænd og 76,7 Kvinder.

Anmeldelser af Syge til Optagelse har ogsaa været usædvanlig stort, nemlig 250.

Jeg anførte i min Beretning for ifjor, da Anmeldelserne om Optagelse var forholdsvis faa, at de daarlige Tider maaske ikke var uden Indflydelse derpaa, idet man i det Længste søgte at beholde sine Syge hjemme for at spare Udgifter. Da Tiderne senere neppe har bedret sig, kan den Aarsag ikke have været af nogen væsentlig Betydning.

Af de 2, der udgik efter afgiven Erklæring, var den ene en Epileptiker; han blev erklæret Tilregnelig. Den anden var en noget imbecil og forrykt Person, om hvis Tilregnelighed Observationen ikke gav fuld Sikkerhed.

Dødeligheden var temmelig høj.

Uagtet Sundhedstilstanden var særdeles god hele Aaret, har alligevel Dødeligheden været temmelig høj. Som ofte tidligere, har det saaledes ogsaa nu vist sig, at den almindelige Sundhedstilstand i Asylet og Dødeligheden ikke staar i nogen særdeles nær Sammenhæng med hinanden. Det er jo ogsaa noksaa naturligt, at saa ofte vil være Tilfældet, idet Dødeligheden influeres af saa mange Ting, der ligger udenfor Forholdene i Asylet, f. Ex. de Indkomnes Tilstand, det mere eller mindre fremskredne Stadium af Sindsygdommen osv.

Da Tuberkulosen har været den hyppigste Dødsarsag, skal jeg først behandle disse Tilfælde, der udgjør 7 af de 22 Døde, nemlig 2 Mænd og 5 Kvinder.

De 2 Mænd havde begge været længere Tid i Asylet, den ene ca. 10 Aar og den anden sidste Gang ca. 1<sup>1</sup>/<sub>2</sub>, men havde desuden været indlagt tidligere.



Sindssygdommen var derfor for begges Vedkommende forlængst gaaet over i Dements, hos den ene endog meget dyb Dements, saa han var urenlig og ubehjælpelig i alle Dele.

Hos begge fandtes Tuberkelafsaetninger foruden i Lungerne ogsaa i Tarmene. Hos den ene var dertil kommen Pneumothorax, en Komplikation, der hyppig er forefunden hos Sindssyge her. Der indtraf iaar ogsaa et andet Tilfaelde deraf, hvorom nedenfor. Jeg har i tidligere Beretninger gjort opmaerkksom paa disse forholdsviis hyppige Tilfaelde af Pneumothorax hos tuberkulose Sindssyge.

Om de 5 Kvinder skal jeg anføre:

No. 15. G. T., gift, af staerkt belastet Slægt; agiteret Melankoli med staerke suicidate Tilbøieligheder ved Indlæggelsen i 1893. Senere blev hun rolig, men tillige indesluttet, taus og utilgjængelig, og var fremdeles ikke sikker for Selvmordstanker, saa hun maatte holdes paa Vagtværelset. Her laa hun tilsengs med Teppe over Hovedet og afvisende Mine, naar man nærmede sig hende. Hun spiste lidet, flere Dage intet, som det syntes i suicidat Hensigt, og blev tildels som Følge deraf stadig svagere.

I Lungerne fandtes ved Sektionen talrige Knuder og enkelte Kaverner.

No. 16. J. B., 47 Aar, ugift, en Moster og et Sødskendebarn sindssyge. Hun indkom i Juni 1899; heftig agiteret Melankoli med staerk Selvmordstrang. Som Aarsag antoges, at hun havde anseet sig for besvangret og havde henvendt sig til en Kvaksalver om Raad til Fosterfordrivelse. Hun havde af denne faaet Kviksølv til at tage ind, og nu mente hun sig ødelagt deraf. Hun holdtes tilsengs paa Vagtværelset og overraskedes tit og ofte i Forberedelse til Suicidium. En Mængde Strikker, som hun lavede, af hvad hun kunde faa fat i, fratoges hende under Opholdet; desuden søgte hun at sluge Stykker af Glas eller andet skadeligt, og undertiden vilde hun ikke tage Næring til sig. En Maanedes Tid før hun døde, blev hun febril, og det gik da hurtigt nedad.

I Lungerne fandtes talrige Knuder og enkelte Kaverner.

No. 17. I. S., 21 Aar, ugift, indkom 1896 i Stuportilstand og maatte derfor for det Meste holde Sengen. Under Opholdet i Asylet afvexlede kataleptisk Stupor med kortvarige Anfald af Uro. Hun var næsten til enhver Tid fuldstændig taus og maatte den meste Tid fodres med Sonde paa Grund af Næringsvægning.

Foruden Tuberkler i Lungerne fandtes tuberkulose Saar i Tarmene.

No. 18. C. L., 20 Aar, ugift, af belastet Slægt; havde været noget imbecil fra Barndommen af. Nogen Tid før Indlæggelsen 1ste December var hun bleven underlig og blev snart derpaa urolig og voldsom. I Asylet havde hun ogsaa nogle Anfald af Uro, men for det Meste laa hun rolig tilsengs, i uforandret Stilling, taus og modsættende sig enhver Behandling, var urenlig og maatte jævnlig fodres med Sonde. Hun spiste kun lidt undertiden, naar hun troede sig ubemaerket.

Lungerne fandtes angrebne af Tuberkulose i langt fremskredet Stadium,

No. 19. C. R., Tjenestepige, mange Sindssyge i Slægten, indkom i 1897 i en forvirret, hallucineret Tilstand. Hun havde hjemme været underlig nogen Tid og var saa pludselig bleven rent rasende efter at have overværet et Opbyggelsesmøde. Hun var ogsaa lang Tid efter Indlæggelsen meget forvirret og urolig, støiede Dag og Nat, var urenlig og tog liden Næring til sig. Senere blev hun noget roligere og klarere med vekslede Stemning, og var snart ængstelig og deprimeret, snart manisk opstemt og tilbøielig til Voldsomhed og Ødelæggelse. Uroen antog undertiden en rent delirerende Karakter. Under de forholdsvis rolige Perioder beskæftigede hun sig med lidt Arbejde, der dog mest bestod i, at hun pyntede ud sine Klæder med Broderier, lavede Dukker etc. Hun var altid tøvet og ugrei og aldrig at stole paa; ret som det var, kunde hun bryde ud i fuldt Raseri, slaa ud en Masse Vinduesruder etc. Hun tillod ingen Undersøgelse, før et Par Maaneder før hun døde. Lungerne fandtes da stærkt angrebne. Dette viste sig ogsaa at være Tilfælde ved Obduktionen, og der var da ogsaa tilkommen en Pneumothorax ved Aabningen af en Kaverne.

---

For 3 Mænd er opført som Dødsårsag Paralysis generalis. Den ene af disse indkom i saagodtsom moribund Tilstand og døde Dagen efter Indlæggelsen. Han blev efter Familiens Ønske ikke obduceret.

Ved de 2 andre var intet særligt at bemærke. Sygdommen havde hos begge havt et nogenlunde regelmæssigt Forløb, og ved Obduktionen var intet særligt at bemærke. Det var for alle 3 konstateret, at de tidligere havde havt Syfilis.

---

For 3 Mænd er selve Sindssygdommen opført som Dødsårsag. Der kunde hverken klinisk eller ved Obduktionen paavises nogen bestemt anden Sygdom, hvoraf Døden kunde være Følgen, medens den ved Sindssygdommen fremkaldte almindelige Svækkelse og Afkræftelse var paatagelig og syntes at være det afgjørende Moment.

---

En 36 Aar gammel Mand døde af Pneumoni efter lidt over en Maanedes Ophold i Asylet. Han var af belastet Slægt, og Næringsssorger antoges at have bidraget til Sindssygdommens Udbrud en 14 Dage før Indlæggelsen. Han havde gjort Hægningsforsøg hjemme, og paa Veien til Asylet havde han flere Gange villet springe i Sjøen.

I Asylet var han den første Tid i ængstelig og agiteret Tilstand, ytrede Vrangforestillinger om, at han var befængt med smitsom Sygdom, vilde komme til at smitte de Andre og derfor skulde lide en frygtelig Straf. Han trak sig derfor bort fra enhver Tilnærmelse, vilde ikke svare paa nogen Tiltale, han

laa bortvendt med Tæppet over Hovedet. Han vilde ogsaa nødig spise, og man maatte true Maden i ham. Han døde temmelig pludselig efter et Par Dages stærkere Ildebefindende med Feber. Nedre Halvdel af venstre Lunge fandtes infiltreret, lufttom og voluminøs. Lungerne forøvrigt blodfulde og ødematøse.

---

En Mand, Lap, døde efter ca. 2 Maaneders Ophold, hvortil en stærk og udbredt Bronkit syntes væsentlig at bidrage. Han havde hjemme længe været svagelig før Sindssygdommens Udbrud, og han indkom i Asylet i en temmelig reduceret Tilstand. Han var manisk opstemt og samtidig dygtig forvirret, urolig og umedgørlig. Han kollapsede og døde temmelig pludselig. Det væsentlige Fund var en udbredt Bronkit med rigeligt, mucopurulent Secret i Bronkierne.

---

Af Cancer ventriculi døde en 49 Aar gammel Mand, som havde været mange Aar i Asylet. Han havde været sindssyg i over 20 Aar; i den første Tid med enkelte fri Melletrum. Paa Grund af hans Tilbøielighed til at streife om kunde han ikke beholdes i Hjemmet, hvilket var forsøgt nogle Gange. Der indfandt sig de almindelige Tegn paa en Ventrikellidelse, og senere kom kaffegruslignende Brækninger.

Obduktionen viste en hønseægstor Tumor paa bagre Væg af Ventrikelen, sammenvokset til Leveren og Omgivelserne forøvrigt, samt spredte Knuder rundt omkring paa Leveren og Peritoneum.

---

Gastro-enterit er opført som Dødsårsag hos en 58 Aar gammel Mand, der indkom i 1898 for Melankoli, efter at have været syg hjemme en 7 Ugers Tid forud. Den depressive Forstemning hos ham viste sig forbunden med forskellige Vrangforestillinger og megen Uklarhed, og der udviklede sig snart en udtalt katatonisk Tilstand. Han viste haardnakket Næringsvægring og maatte derfor tvangsfordres den hele Tid i Asylet. Han modsatte sig ogsaa med megen Energi enhver Behandling og laa for det Meste stiv og ubevægelig i Sengen. Undertiden stod han dog op og blev enten staaende foran Sengen i samme Stilling, eller han stod henne ved Døren og holdt i Dørlaasen, uden at det kunne skjønnes, hvor han vilde hen, idet han gjorde Modstand, enten man forsøgte at bringe ham ud, eller tilbage. Under Fodring med 1 Liter Melk tilsat noget Tran eller Fiskemel 2 Gange daglig blev han meget fyldig og fed, og Ansigtet glinsede af stærk Sebumsekretion.

Saadan holdt Tilstanden sig ganske uforandret i henved 3 Aar indtil 27de Juli 1901, da der anføres i Journalen: Det bemærkedes af Vogteren iaftes, at han laa og smaaynkede og syntes at befinde sig ilde. Imorges har han havt Diarré samt brækket sig. Ved Visiten ser han bleg ud og føles hed. Kl. 3

efter Middag indtraadte en pludselig Forværrelse. Der indtraadte Cyanose og Respirationsbesvær, og samtidig steg Legemstemperaturen voldsomt. Han døde en halv Time efter, og Temperaturen var da 43 Grader.

Omstændighederne tillod ikke Obduktion før 40 Timer efter Døden; men under den stærke Varme, som herskede i de Dage, og antagelig ogsaa paa Grund af den høie Legemstemperatur, hvorunder Døden indtraadte, var Op-løsningen allerede saa langt fremskreden, at man ikke kom til noget Resultat om Dødsårsagen. Der blev opgivet Gastro-enterit paa Grund af, at der havde været Brækning og Diarré, men Tilstanden havde meget lignet en Infektion, uden at der var Grund til at tænke paa nogen bestemt; man maatte nærmest tænke paa en Antoinfektion. Tilfældet var i hvert Fald dunkelt.

En 26 Aar gammel Mand døde af Tyfus. Han indkom i Asylet fra Trondhjems kommunale Sygehus, hvor han var indlagt for Neurasteni. Der brød ud en fuldstændig Sindssygdom hos ham med Uro og Næringsvægning. Den samme Tilstand fortsatte sig ogsaa efter Indlæggelsen i Asylet. Han tog liden Næring til sig, var taus og ængstelig. Der undslap ham kun enkelte Vrangforestillinger om Gift i Maden, ond Lugt eller Lignende, tydeligvis be-roende paa Hallucinationer.

Han havde allerede ved Indlæggelsen et udtalt sygeligt og medtaget Ud-seende. Nogen Mistanke om Tyfus fik man først senere, da der optraadte nogen Diarré ledsaget af Feber, tør Tunge etc. Det var dog først ved Obduktionen, at man fik fuld Sikkerhed. Der fandtes nemlig i nedre Del af Tarmen foruden svulne Peyerske plaques og solitære Follikler enkelte typhøse ulcera. Milten var stor og blød.

Tyfusdiagnosen var altsaa sikker og antagelig havde han erhvervet sin Tyfus under Opholdet i Byens Sygehus, hvor der paa den Tid forekom Til-fælde deraf. Heldigvis slap vi i Asylet med dette ene Tilfælde.

En Kvinde døde af Meningialapoplexi. Hun var saavel ved Indlæggelsen som under hele Opholdet, ca. 10 Maaneder, i en ganske forvirret Tilstand, optagen af stærke Hallucinationer af ængstende Art. Hun var derfor i stadig Uro med Skrig og Jamren, opfattende alt, hvad man gjorde med hende, som sigtende til at ødelægge hende. Hun var desuden blind som Følge af en Synsnervelidelse. Kort før Døden blev hun rolig og laa stille hen. Obduktionen viste en temmelig rigelig Blodudtrængning i og mellem Hjernehalvdele. Et Blodkoagel dækkede en stor Del af højre Frontallap og et lignende større begge Occipitallapperne.

En Kvinde døde af en Lungeaffektion, der ved Obduktionen viste sig at være en Gangræna pulmonum. Hun var 3 Gange indlagt i Asylet, og hver Gang var Sygdommen udbrudt kort efter Barselseng. I Mellemtidene havde hun været frisk. Under dette sidste Anfald antog Tilstanden Form af Katatoni. Hun laa dels stille hen og saagodtsom ubevægelig i samme Stilling og med samme Ansigtstudtryk og passiv modsættende sig enhver Forandring og Pleie, dels afbrødes denne Tilstand ved pludselige Togter af Uro, hvorunder hun for op i Vinduet og slog Ruder ud, knuste Natmøbler etc., dertil stærk Salivation, Urenlighed og hyppig Næringsvægning, saa hun spiste uregelmæssig og ofte ikke paa flere Dage. Afmagringen blev tilslut excessiv, og hun døde under tilstødende Diarré.

Der fandtes i høire Lunges nederste Lap en henved gaaseægstor Hule opfyldt med stinkende, graagrøn Vædske og dilacererede, graalige Vægge. En lignende, men mindre Hule fandtes noget længere bagtil.

---

For 2 af de Døde, en Mand og en Kvinde, maatte Svækkelse paa Grund af Alder antages at være af væsentlig Betydning som Dødsarsag. De var begge i høi Alder, den ene 74, den anden 87 Aar gammel og blev ikke obducerede ifølge Familiens Ønske.

---

*Sundhedstilstanden i Asylet.* Ligesom i forrige Aar har Sundhedstilstanden været usædvanlig god hele Aaret. Naar undtages de dødelig endende Tilfælde, der er omtalt ovenfor, har de indtrufne Sygdomme været af let Art. Som det vil sees af Listen over forefaldne Sygdomme, indtraf der en Del Tilfælde af Diarré. De fleste indtraf under den usædvanlige Sommervarme og var samtlige meget lette, saa de svandt i Løbet af nogle Dage.

Paa samme Tid indtraf ogsaa nogle Tilfælde af Icterus epidemicus, af hvilken Sygdom der ogsaa forefaldt nogle Tilfælde i Asylets Omgivelser.

Det opførte Tilfælde af Luxatio femoris opstod hos en 82 Aar gammel Mand, der længe har været i Asylet. Han havde i lang Tid havt for Vane at sidde sammenhuket paa Gulvet. I denne Stilling faldt han en Dag om paa Siden og kunde ikke reise sig. Det viste sig, at Caput femoris paa den ene Side var gledet ud af Hulheden. Han var, som sagt, kun falden om paa Siden fra den sammenkrøbne Stilling uden at have været udsat for noget Stød eller Puf. Det synes derfor rimeligt at antage, at den Stilling han indtog, og ogsaa havde indtaget i lang Tid, har begunstiget Luxationens Opstaaen i en ganske betydelig Grad. Da man frygtede for Anvendelse af Kloroform paa Grund af hans Alder og debile Tilstand, forsøgte Reposition uden Narcose, hvilket dog ikke lykkedes. Han lod ikke til at have videre Smerter af Skaden og efter uogen Tids Sengeleie, generede Tilstanden ham ikke; han kan nu benytte Foden lidt. Den er dog stærkt flekteret paa Grund af Kontraktur i Hoftelæddet.

---

*Arbeidsvirksomheden.* Af medfølgende Extrakt af Behandlingsprotokollen for Arbeidsvirksomhedens Vedkommende vil sees, at Antallet af daglig arbejdende Syge dette Aar har været noget mindre, end i Aaret forud, nemlig 125,9 iaar mod 137,2 ifjor. Jeg maa antage, at dette staar i Forbindelse med, at Belægget dette Aar har været stærkere vexlende end i Fjoraaret. Det har ogsaa tidligere vist sig, at stærk Vexel i Belægget har havt denne Indflydelse, hvilket er forklarligt nok.

---

Den geistlige Betjening har været udført som tidligere, nemlig Guds-tjeneste hver 2den Helligdag og Besøg og Andagt ved Presten én Gang ugentlig i Sygeafdelingerne.

Skolelæreren har undervist 2 Gange ugentlig i begge B-Afdelinger.

---

## Af Asyllæge Evensens Beretning for Kriminalasylet for 1901.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés criminels.

---

Saavidt min endnu ringe Erfaring om Sindssygdom hos Forbrydere tillader mig at dømme om Forholdet, er min Opfatning den, at der ved den specielle Sindssygdomsform, som forekommer hyppigt, kun sjelden vil blive Tale om fuldstændig Helbredelse, medens der vel ofte kan ventes — kanske aarelange — Remissioner uden erkjendbare Sygdomstegn. Man har endnu ingen sikre Holdepunkter for Antagelsen af, hvor længe en saadan Remission kan komme til at vare; man kan naarsomhelst vente at støde paa mere eller mindre tydelige Symptomer igjen, især naar der kommer en eller anden Leilighedsaarsag til (en legemlig Sygdom, Drik, Fængsling og Lignende) — ligefra ugrundede Stemningsforandringer, der ikke behøver at være saa stærke, at de utvivlsomt falder udenfor det normalt psykologiske Omraade, Egenheder, som der ikke lægges nogen Bret paa, flygtige Vrangforestillinger eller forbigaaende hallucinatoriske Tilstande, som kanske ikke kommer til Nogens Kundskab, før de er over, — og til mere udprægede Anfald, der ikke efterlader nogen Tvivl om, at den Tilstand, der foreligger, er afgjort sygelig.

Klinisk maa Tilfældene (efter min Mening) med eller uden Remissioner opfattes som en sammenhængende Sygdomsproces, der i Regelen før eller senere fører til Sløvhed. Selv om Sygdomstegnene træder tilbage, kan ikke Sygdommen ansees for helbredet.

Retspsykiatrisk er det hos os almindeligt at karakterisere disse Tilfælde som Imbecillitet med Komplikationer eller, hvor Evnerne ikke tillader denne Betegnelse, som abnorme eller degenererede Personligheder med forbigaaende Sindssygdomsanfald (for Tydeligheds Skyld skal tilføies, at der under disse Benævnelser ogsaa henføres andre Tilstande). De mere eller mindre vage Symptomer mellem de tydelige Anfald skrives da paa Imbecillitetens eller den

abnorme Personligheds Regning; i Mellemrummene mellem Anfaldene erklæres Vedkommende for abnorm, men ikke sindssyg.

Forsaavidt den kliniske Opfatning skal gennemføres overfor disse Tilfælde, mener jeg, at Kravet om Sindssygdommens «Helbredelse» som Betingelse for Udskrivning og Løsladelse vil lede til, at Interneringen ikke kan ophæves.

Men fra et almindeligt humanitært Standpunkt maa der reises Tvivl, om et livsvarigt Internat i Kriminalasylet for disse Patienter under Remissioner af deres Sindssygdom er aldeles nødvendigt til Samfundets Beskyttelse.

Seet fra den behandelende Læges Standpunkt vilde det vistnok virke uheldigt, om de Syge, som det her gjælder, skulde berøves ethvert Haab om at komme ud. Kun ved at faa indarbejdet hos dem Overbevisningen om, at det er deres Opførsel, som kommer til at blive det afgjørende i dette Spørgsmaal, tror jeg, man kan vente at faa Forholdene i et Kriminalasyl, som kun modtager de allerværste Sindssyge, udholdelige. De fleste Patienter vil ogsaa indse Rimeligheden af, at der kræves en længere Tids Garanti, før man af deres Opførsel kan trække nogen Slutning til deres Farlighedsgrad for Fremtiden, medens de langt sjeldnere har nogen Erkjendelse af at være Sindssyge og derfor vanskeligere finder sig i Interneringen, naar denne motiveres med deres Sindssygdom. Ved min Opfatning af dem som Sindssyge (en Opfatning, der af Patienterne selvfølgelig holdes for rent personlig) repræsenterer da Sindssygelægen i deres Øine en Hindring for deres Udskrivning, og da de alligevel ikke vilde komme ud, saalænge denne Hindring ikke er ryddet afveien, og de dernæst hverken kan straffes eller overføres til noget værre Sted, har de ingen ting at risikere ved engang at give sin Harme over den formentlige uretmæssige Indespærring Luft i et Overfald paa ham.

I Tilfælde, mener jeg, det kan være berettiget at reise Spørgsmaal om Udskrivning, selv om Vedkommende ikke kan udgaa «helbredet».

---

### Trykfeil og Rettelser.

I Sindssygeberetningen for 1900, Side 3, Linie 8 fra neden staar:

	38,5 pCt., læs 54,9 pCt.
	26,9 — — 38,4 —
Linie 7 fra neden	5,8 — — 8,2 —
	3,7 — — 5,2 —

---



- Nr. 44. Kriminalstatistik 1898 og 1899. (*Justice criminelle.*)  
 — 45. Norges postvæsen 1901. (*Statistique postale.*)  
 — 46. Fattigstatistik 1899. (*Assistance publique.*)  
 — 47. Private Aktiebanker 1901. (*Banques privées par actions.*)  
 — 48. Skolestatistik 1899. (*Instruction publique.*)  
 — 49. Norges Fiskerier 1901. (*Grandes pêches maritimes.*)  
 — 50. Rekruteringsstatistik 1901. (*Recrutement.*)  
 — 51. Norges kommunale Finantser 1898. (*Finances des communes.*)  
 — 52. Folketælling 3 December 1900. Første Hefte: Folkemængde i Rigets forskellige administrative Inddelinger m. v. (*Recensement. I. Population des Divisions administratives etc.*)  
 — 53. Distriktsfængsler 1900. (*Prisons départementales.*)  
 — 54. De offentlige Jernbaner 1901/02. (*Chemins de fer publics.*)  
 — 55. Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene 1900. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)  
 — 56. Telegrafvæsen 1901/02. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)  
 — 57. Veterinærvæsenet og kjødkontrollen 1900. (*Service vétérinaire et inspection de la viande.*)

Trykt 1903.

- 58. Sindssygeasylnernes Virksomhed 1901. (*Hospices d'aliénés.*)

Det statistiske Centralbureau har derhos bl. a. udgivet følgende Værker:

- Statistique internationale: Navigation maritime. I, II, III, IV.* Christiania 1876, 1881, 1887, 1892.  
 International Skibsfartsstatistik: Tabeller vedkommende Handelsflaaderne i Aarene 1850—1886. Kristiania 1887.  
 Tabeller vedkommende Skibsfartsbevægelsen 1872—1894 og Handelsflaaderne 1886—1896. Kristiania 1897.  
 Statistisk Aarvog for Kongeriget Norge. Senest udkommet: Toogtyvende Aargang, 1902. Kristiania 1902. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)  
 Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau. Senest udkommet: Nittende Bind, 1901. Kristiania 1902. (*Journal du Bureau Central de Statistique.*)  
 Oversigt over Kongeriget Norges civile, geistlige og judicielle Inddeling. Afsluttet 16 Juni 1902. Kristiania 1902.  
 Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889. Kristiania 1889.  
 Do. for Tidsrummet 1 Juli 1889—31 December 1891, for Tidsrummet 1 Januar 1892—31 December 1894, for Tidsrummet 1 Januar 1895—31 December 1897 og for Tidsrummet 1 Januar 1898—31 December 1900, trykte som Tillæg til Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau, Niende Bind, Tolvte Bind, Femtende Bind og Attende Bind.  
 Angaaende andre statistiske Værker henvises til ovennævnte Fortegnelser.

Samtlige Værker er at erholde tilkjøbs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

5 Januar 1903.



